

Bergum och Gunnilse

Området för unik utveckling av hållbara lokalsamhällen med attraktiva boendemiljöer i samklang med naturen inom Göteborgs Kommun

Bergum – Gunnilse Utveckling - skapar och tillför Göteborgs kommun ett unikt område med hållbar utveckling och attraktiva boendemiljöer som starka attribut.

Vi inom föreningen Bergum Gunnilse Utveckling (BGU) som samlat underlag till och skapat detta dokument har under höst och vinter 2017 och vår 2018 inventerat möjligheter för utveckling av långsiktigt hållbara lokalsamhällen.

Vi har funnit att det finns STORA MÖJLIGHETER för att utveckla unika miljöer för boende, verksamheter, matproduktion, rekreation och ökat välbefinnande, men det krävs flera positiva, nytänkande och snabba beslut från politiker och tjänstemän i Göteborgs Kommun.

Projektledare – Erik Bick

Utvecklingsgruppen – Thomas Svensson, Maths Relesjö, Gjöran Strömqvist, Per Jonsson, Mascha Söderberg, Lena Benjaminsson, Tomas Bremholm, Lena Benjaminsson, Jonas Levin, Charlotta Nylund, Daniel Palm, Lena Amrén Hindér

samt

Alla niondeklassare i Bergums Skola som jobbat med att sprida och samla in enkäten

samt

Alla boende i området som deltagit i workshops, svarat på enkäten och kommenterat via Facebook och via e-mejl.

Vi vill rikta ett extra tack till rektorerna på högstadiet i Bergum Skola, personalen på Bergums Fritidsgården samt alla i projekt Stadslandet för all hjälp och stöd vi fått under processen.

Frågor och kommentarer mejlas till lea@bergum-gunnilse.se

Övrig information om Bergum-Gunnilse Utveckling finns på vår hemsida www.bergum-gunnilse.se

Sammanfattning

Insamlingen och analysen av information visar att det föreligger **MYCKET GODA FÖRUTSÄTTNINGAR** för hållbar utveckling och befolkningstillväxt i området. Långsiktig hållbarhet inom näringsliv och handel samt nödvändig utbyggnad av samhällsservice utan större påverkan på områdets lantliga miljö är ett krav. På detta sätt kan vi skapa ett attraktivt och framtidssäkert lokalekonomiskt samhälle. Det finns resurser i form av stora kommunala markområden som borde nyttjas för byggnation i samklang med naturen och befintlig bebyggelse. Allt för att skapa ett mer levande samhälle i området.

Det föreligger stort behov av uppdatering av översiktsplanen och restriktioner för byggande inom området samt detaljplaner för centrumdelar med handel och övrig samhällsservice liksom förbättring av infrastruktur inom området. Avsaknad av plan och nuvarande restriktioner utgör hinder att utveckla vårt område. Fokus bör sättas på översikts- och detaljplanearbete i nära samarbete med BGU-områdets samverkande organisationer. Göteborgs kommun äger idag merparten av markarealen och flera lantbruksfastigheter i området vilka kan nyttjas och underhållas bättre. Flera av dessa bör säljas, till privata intressenter som har fokus på naturnära hållbar utveckling och odling, vilket skulle förbättra kommunens ekonomi.

BERGUMS SKOLA måste få resurser för att ytterligare **STÄRKA DET GODA RYKTET** och blir attraktiv så att fler familjer med skolbarn söker sig till BGU-området istället för att flytta till kranskommunerna.

BGU-området har **STORA NATURVÄRDEN** som måste skyddas mot urskillningslös exploatering och ges möjligheter att skapa unika, attraktiva bostads- och verksamhetsområden.

Naturtillgångarna i Vättlefjäll och längs Lärjeån kan med hjälp av områdets Utvecklingsgrupp för **NATURTURISM** utvecklas till att bli unika och klimatsmarta utflyktsmål både för göteborgare och tillresta turister.

Det finns i området **GODA MÖJLIGHETER TILL UTVECKLING** av boende för familjer, äldre, studenter för att öka och stärka integration och samverkan över generationsgränser.

Genom **UTBYGGNAD AV LOKALTRAFIKVÄGAR** kan vi i området skapa unika kollektivtrafiklösningar med eldrivna/bränslecell bussar. Kanske självkörande bussar som kör i en slinga som kopplar ihop områdets olika "byar" med våra två centrum samt extern kollektivtrafik vilket kraftigt skulle minska behovet av bilåkande i området.

Undersökningar visar på **STOR EFTERFRÅGAN** för att kunna köpa varor och tjänster lokalt vilket ger en bra grund för utveckling av **GRÖNA NÄRINGAR** och **ÖKAD LOKAL MATPRODUKTION** för området samt för leveranser till konsumenter i Göteborg. Genom att nyttja senaste teknikerna inom precisionsodling som anpassar odlingen till jordens egenskaper kan produktionen ökas. Precisionsodling innebär att tillgängliga resurser, både i marken och det som tillförs, används på effektivast möjliga sätt. Målet är att öka skörden, förbättra kvaliteten och minska påverkan på miljö och klimat.

LOKAL SERVICE ÄR EN FÖRUTSÄTTNING för att bygga och behålla starka klimatsmarta lokalsamhällen. Det planerade Gunnilse Centrum har blivit många år försenat av olika anledningar och det finns vad vi känner till inget startdatum ännu. **BERGUMS CENTRUM** - BGU har skissat på ett sedan mer än 40 år gammalt önskemål om allaktivitetshus och kompletterat det med boende, servicefunktioner och mötesplatser för integration och utveckling av kultur, kreativitet, innovationer för samverkan mellan kulturer och över generationsgränser.

Hälsotalen i stadsdelen Angered är dokumenterat mycket lägre än i Göteborg. BGU föreslår att Kommunen satsar på ett **HÄLSOPROJEKT** som tydligt stödjer områdets intresse och satsningar på aktiviteter med vandringsleder, ridvägar, cykelvägar, ute-gym, skatepark och liknande.

BGU-området är ett av Göteborgs **UNIKA TYSTA OMRÅDEN** vilket ur folkhälsoskäl måste värnas, bullrande verksamheter såsom Angereds krossen bör stängas och nya verksamheter som etableras måste säkerställa att ljud- och bullernivåer hålls låga.

Bakgrund

Det Regionfondsfinansierade projektet "Stadslandet" med parter från Business Region Göteborg, flera av Göteborg kommuns förvaltningar och Bergum Gunnilse Utveckling (BGU) har samverkat i analysfasen.

En arbetsgrupp inom BGU har med stöd från projekt Stadslandet utfört en Lokalekonomisk analys med fokus på Gröna, Hållbara och Klimatsmarta lösningar för utveckling av hållbara lokalsamhällen.

Området som analyserat sträcker sig ca 10 km utefter väg 190 och innefattar de lokala orterna Gunnilse, Knipared, Björsared, Olofstorp, Stenared, Dockered och angränsande områden inom Bergumsbygden.

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Bakgrund	4
Bakgrundsdata	8
Befolkningsutveckling.....	8
Förvärvsinkomster.....	9
Resor och pendlande.....	10
Arbetspendling ^{S 2015}	10
Bussresandet från området mot Göteborg	11
Trafikutveckling på väg 190 genom området, antal fordonsrörelser per dygn.....	11
Fordon och drivmedel	13
Körkortsinnehav	14
Utbildningsnivån inom området.....	14
Energiförbrukning	16
Skatteunderlag	17
Lokal handelsbalans	17
Kompletterande enkät	18
Den lokala handeln och potential för utökning	18
Livsmedel.....	18
Blommor.....	19
Trädgårdsmaterial och växter.....	19
Drivmedel (lokal försäljning ca 3 miljoner liter per år)	19
Hälsö- och sjukvård	20
Apotek.....	20
Byggmaterial	20
Böcker och tidskrifter	21
Kläder och skor	21
Konsthantverk och presenter	21
Köp av tjänster	22
Vi vill handla lokalt inom dessa varugrupper.....	22
Avfallshantering och återvinning.....	23
Cirkulär ekonomi	23
Trygghet och tillit	24
Idrott och föreningsverksamhet.....	26
Vill jobba med och utbyta erfarenheter med andra i området	26
Vad är du stolt över och vill visa i vårt område och mina favoritplatser att besöka	26
I området saknar jag/vi:	27

Resultat från öppna Workshops med inbjudan Bergums och Gunnilse bor	27
2017 10 26.....	27
2018 04 04.....	28
Lokal matproduktion	28
Ökat lokalt företagande.....	28
Hälsa och aktivitet	28
Lokal service	29
Resursinventering	30
Kommunal respektive privat mark	30
Översiktsplaner för BGU-området.....	32
Jordbruksmark respektive Ängs- och Hagmarker	33
Lövskogsmarker.....	34
Sumpmarker och fukthedar	35
Vattenskyddsområde och strandskyddsområden	36
Förorenade markområden	37
Områden för Natura 2000 och Naturreservat	37
Kommunalt ägda gårdar	39
Kommunalt ägda fastigheter	40
Sjöar i BGU-området	41
Naturskyddade områden som har riksintresse.....	42
Kulturhistorisk Värdefull Bebyggelse.....	43
Verksamheter och Företag	44
.....	45
Fokusområden för utveckling.....	45
Hälsa och aktivitet	46
Tillgång till hälso- och sjukvård.....	47
Tillgången till tränings- och fysiska aktiviteter.....	47
Utvecklingspotential för aktiviteter.....	47
Vandringsleder	48
Samordnade leder	49
Hästnäringen	50
Naturturism	51
Lärjeån.....	51
Sex F för en bättre värld*	51
Lokal service och ökat lokalt företagande	52
Gunnilse Centrum.....	52
Olofstorp – Bergums Centrum.....	53
Områden för utveckling av småindustrier och ”företagsbyar”	55

Sammanfattning över vad som behöver göras för att utveckla lokala verksamheter	56
Nätverk för utbyte av kunskap och tjänster	58
Lokal matproduktion	59
Lokalt slakteri	62
Ökad byggnation med lantlig miljö.....	63
Sammanfattning över vad som behöver göras för att skapa unika och attraktiva boendemiljöer	64
Områden för byggnation av unika boenden i samklang med naturen	66
Trafikmiljö och Infrastruktur	67
Utbyggnad av Väg 190 till fyrfilsväg mellan Gunnilse och Olofstorp	67
Nya utfarter från Olofstorp – ingen genomfart	67
Cykelbana mellan Gunnilse och Björsared.....	68
Cykelbana mellan Olofstorp och Lerum	69
Cykelslingor för återkommande motionsträning.....	70
Lokalbusslinga – El-driven lokalbuss som kopplar stora delar av området.....	71
Klimatpåverkan	71
Prioriteringar för handlingsplan	72

I detta dokument finns många länkar till statistik, studier och rapporter.
De är markerade med blå text och understrukna.

Bakgrundsdata

Data om området: Källor SCB ^S ([bilaga 1](#)) och Gbg Stad ^G ([bilaga 2](#))

Befolkningsutveckling

Området har en positiv befolkningsutveckling. Under de senaste 10 åren har den ökat med drygt 700 personer. De flesta byggnader som är bebodda består, inte oväntat, av "småhus".

Bebodda lantbruksfastigheter utgör endast 2% av alla bebodda fastigheter.

Både den sammanräknade förvärvsinkomsten och den disponibla inkomsten ligger klart över rikets nivå.

81% av de som arbetar pendlar ut från området, 89% av dessa arbetar i övriga Göteborgs kommun.

1 488 personer arbetspendlar in till området

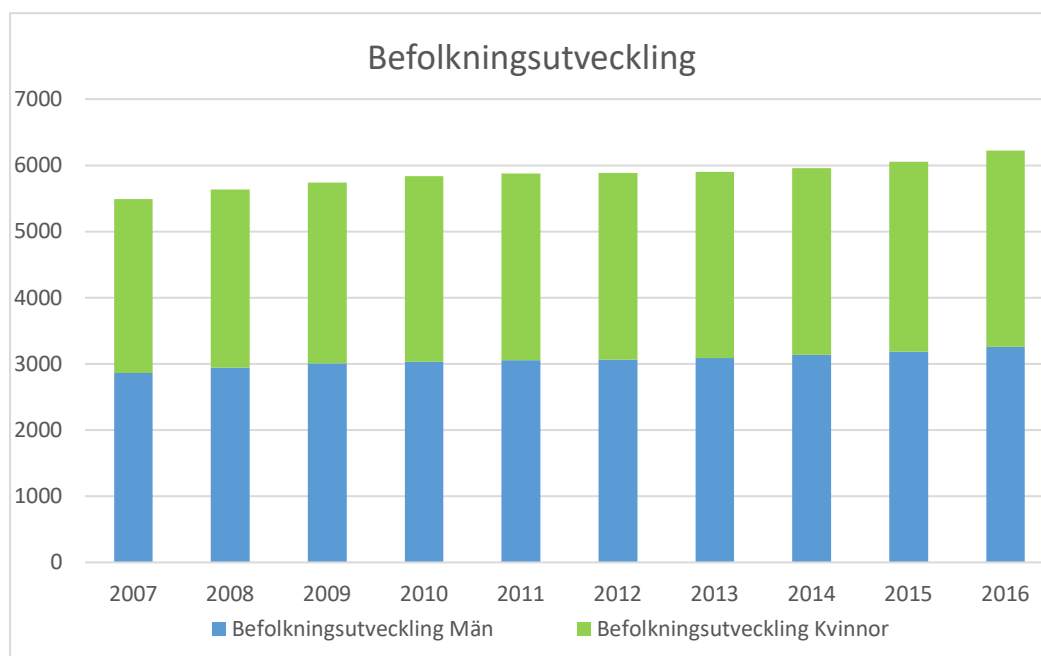
Området har drygt 6 220 ^G innevånare och ca 2 180 hushåll^S och har haft en tillväxt med ca 4% per år under de senaste 10 åren.

Fördelning per kön är 48% kvinnor och 52% män och antalet innevånare per hushåll är 2,9.

Medelåldern är 36 år (i Göteborg 38 år) och födelsenetto uppgår till 30 -70 personer/år under perioden 2007-2016.

Flyttnettot är +50 – 100 personer/år under perioden 2007 - 2016.

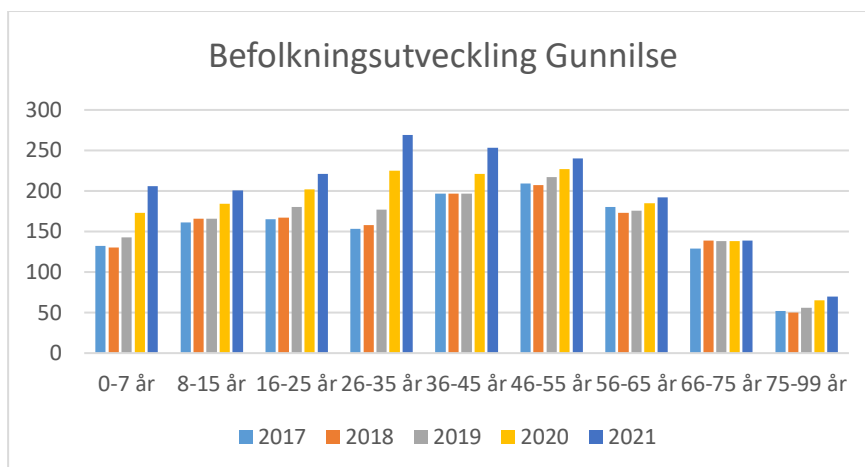
Befolkningsförändringen i BGU-området är alltså +100 – 200 per år!

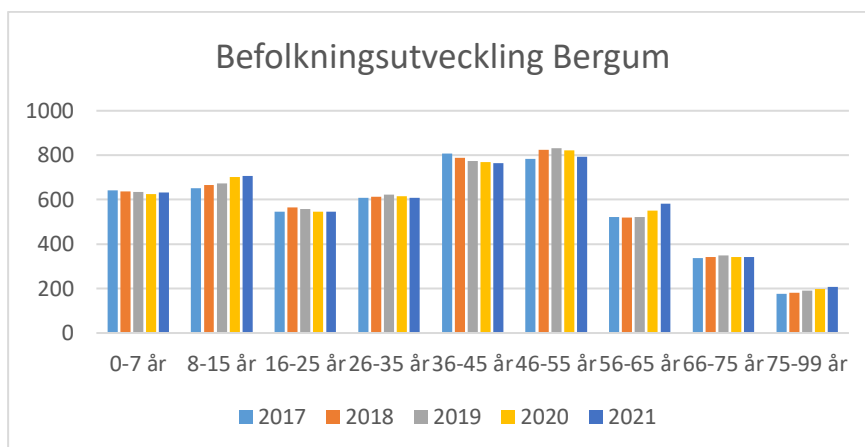
Bergum – Gunnilse området kännetecknas av lantlig miljö med mycket väl fungerande allmänna kommunikationer till centrala Göteborg och är därmed ett attraktivt bostadsområde för framförallt familjer med barn.

Området är delat i två delområden Gunnilse och Bergum vilket ger möjlighet till jämförelser mellan de två områdenas data och utveckling

Prognos för befolkningsutveckling, Gbg⁶

Ökningen av medelålders personer under 2020 – 21 är ett resultat av den förväntade inflyttningen som skall ske när den sedan länge planerade utbyggnaden av Gunnilse blir klar.

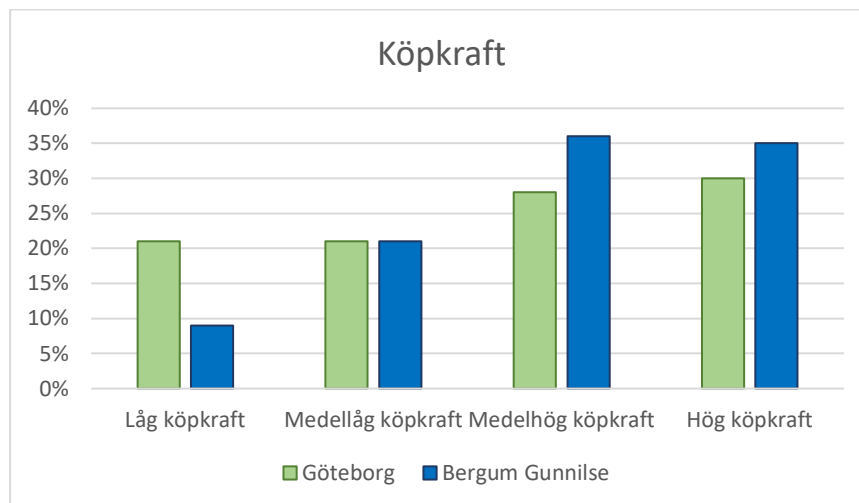
För Bergum ser man inte samma prognostiserade trend eftersom idag planerad nybyggnation bara handlar om förtätning i befintliga områden vilket innebär sämre förutsättningar att skapa tillräcklig tillväxt för att utveckla området. Avsaknad av detaljplaner och restriktioner avseende nyttjande av markområden för bebyggelse upplevs som ett hinder att utveckla området och skapa den befolkningstillväxt som krävs för att uppnå ett fungerande lokalekonomiskt samhälle/stadsdel med långsiktig hållbarhet. Bristen på tomter för byggnation innebär att barnfamiljer söker sig till angränsande kommuner som Partille, Lerum och Ale vilket innebär att Göteborgs kommun tappar skatteunderlag och därmed lägre skatteintäkter.

De flesta bor i småhus med äganderätt och efterfrågan på nya bostäder är hög. Göteborg Stads prognos för befolkningstillväxten de närmaste åren indikerar en minskning vilket är ett resultat av bostadsbristen och tillgången på tomter för byggnation.

Förvärvsinkomster

Den totala förvärvsinkomsten för området ligger på knappt 1,4 miljarder ^{SCB 2015} för de knappt 4 600 ^{SCB 2015} förvärvsarbetande. Medelinkomsten för år 2016 uppgår till drygt 320 000 vilket är ca 12% högre jämfört med genomsnittet för Göteborgs kommun:

Köpkraften per hushåll med medel- och hög köpkraft ligger drygt 10%⁵ högre än Gbg.

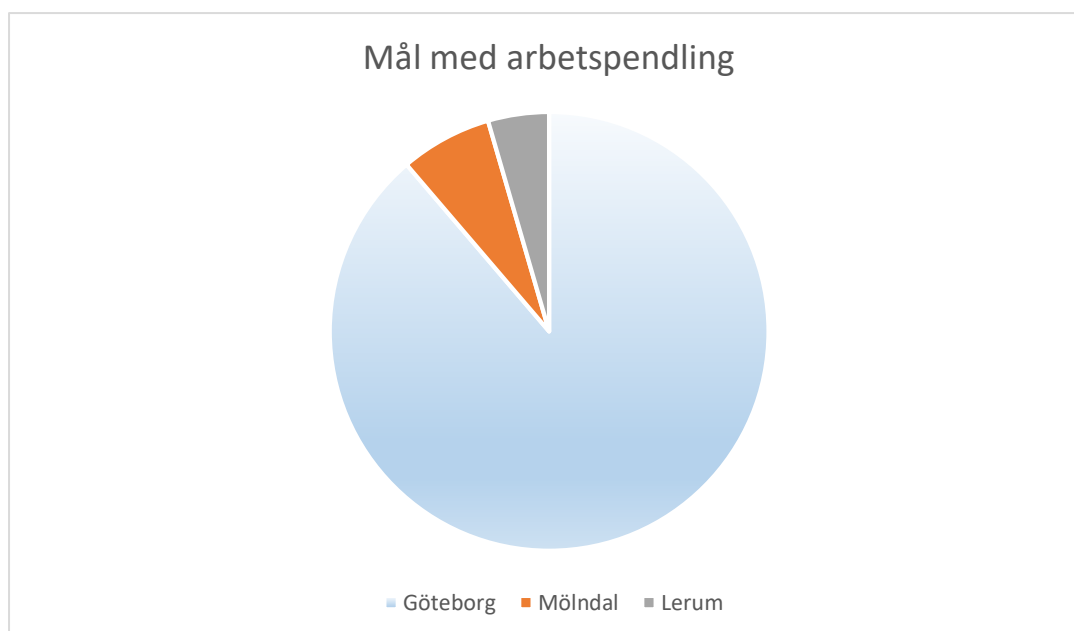
Arbetslösheten ligger på ca 3%^G och är minskande.

Många fler arbetar inom olika tjänstesektorer jämfört med Göteborgs befolkning i allmänhet. Utbildningsnivån med gymnasiebehörighet ligger 5-10%^E högre än Göteborg, speciellt inom naturvetenskapliga och tekniska området.

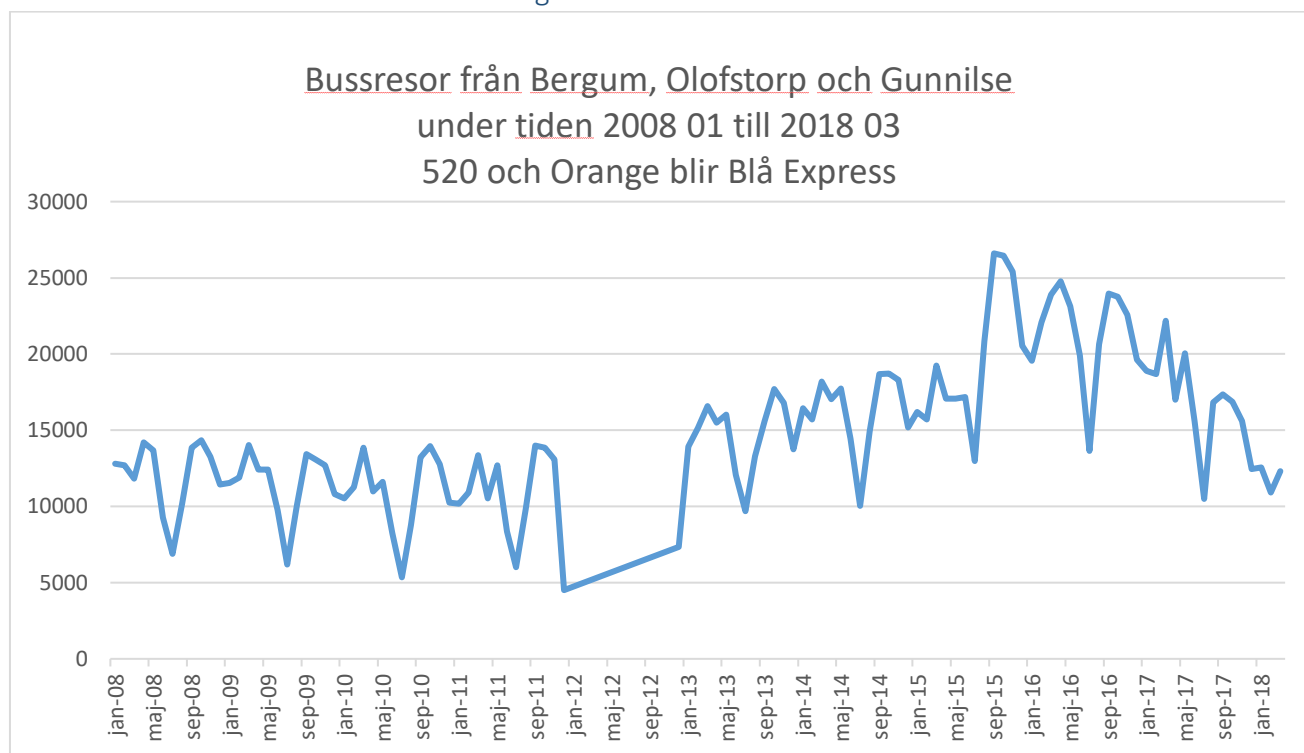
Resor och pendlande

Arbetspendling ^{S 2015}

Pendlingsrelation	Män	Kvinnor	Totalt
Förvärvsarbetande med bostad i området	1 708	1 533	3 241
Bor och arbetar i området	236	186	422
Arbetspendlar ut från området	1 363	1 258	2 621
Uppgift om arbetsställe saknas	109	89	198
Arbetspendlar in till området	976	512	1 488
därav från övriga Göteborgs kommun	461	299	760

Bussresandet från området mot Göteborg

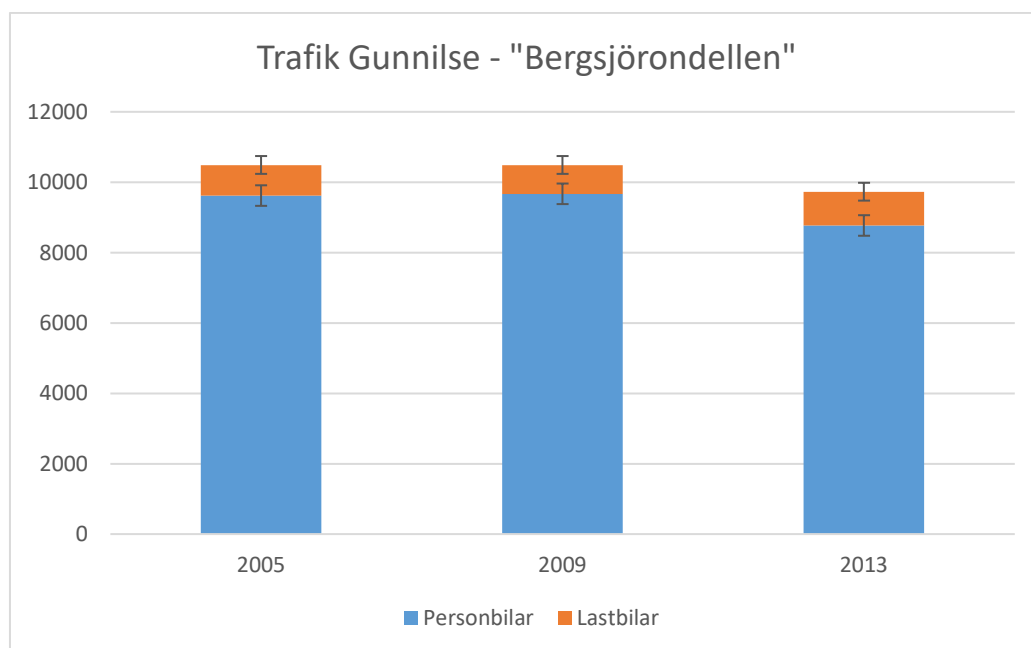
Källa. Västtrafik

Trafikutveckling på väg 190 genom området, antal fordonsrörelser per dygn

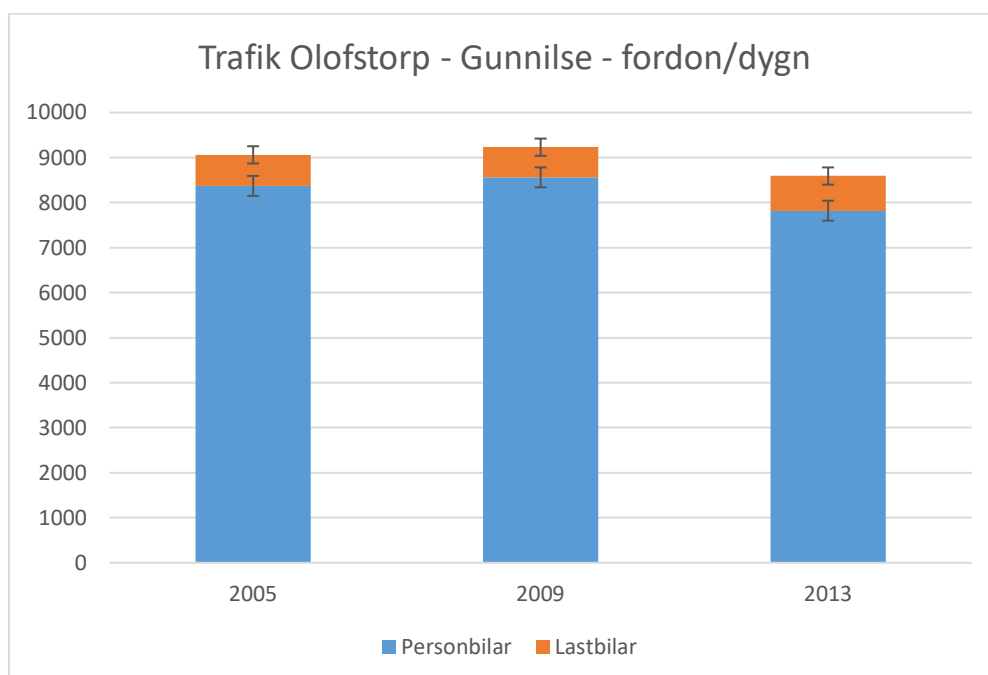
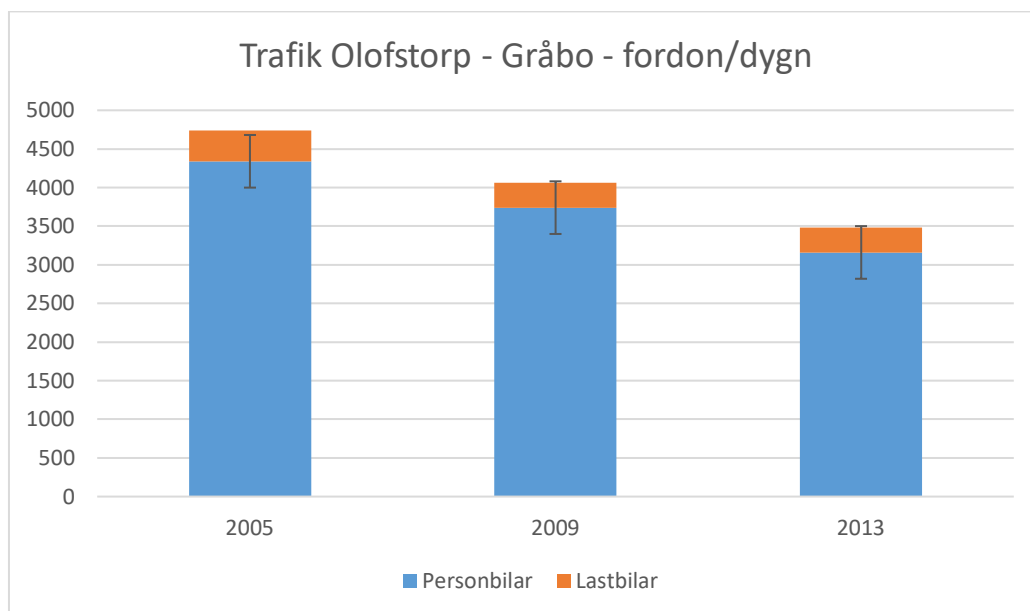
Med den omfattande pendlingen från och till området med endast en genomgående väg, väg 190, så resulterar det i hög trafikbelastning. Därtill kommer trafik från Lerums kommun, framför allt Gråbo samt trafikanter som vill undvika Göteborgs köer och trängselskatt.

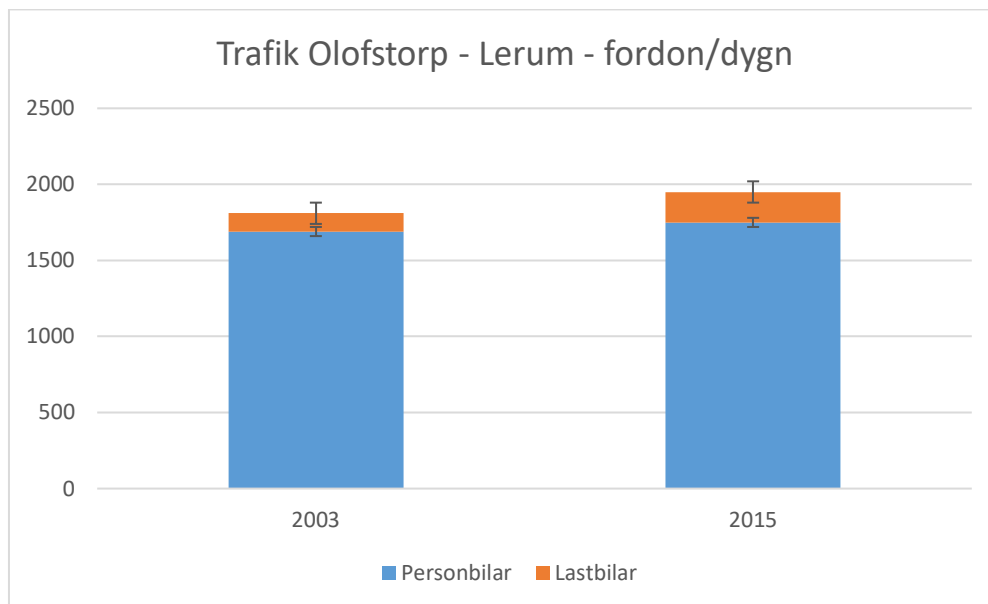
De utbyggda pendelparkeringarna i Olofstorp, Björsared, Knipared och Gunnilse och täta turerna med Blå Express har tydligt minskat trafikbelastningen även om den fortsatt är hög.

Trafikmätningar utförda av Trafikverket.

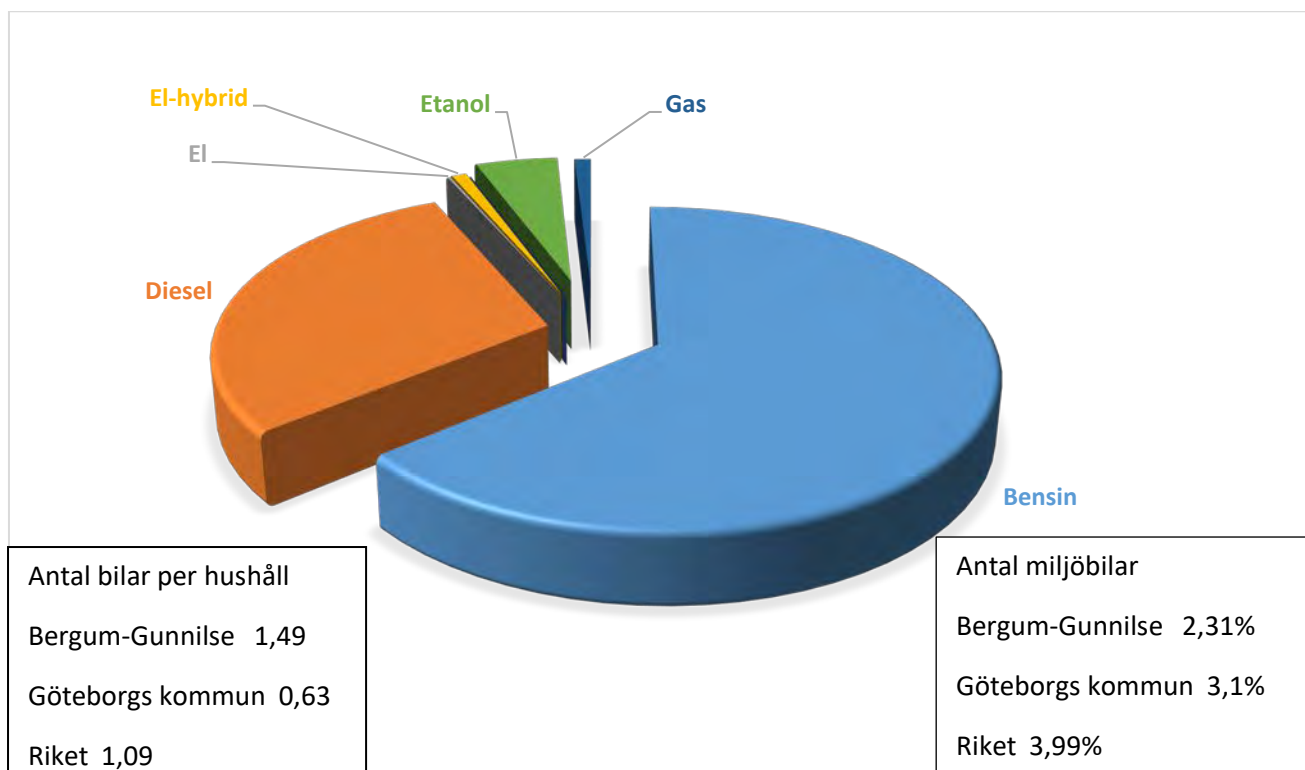
Större delen av väg 190 genom Bergum och Gunnilse är tvåfilig och det finns inga parallella vägar att utnyttja när det uppstår störningar eller olyckor.

Trafiken på morgon och kväll är mycket tät och det kan ta lång tid att hitta en lucka för att ansluta till "tåget av pendlare".

Fordon och drivmedel

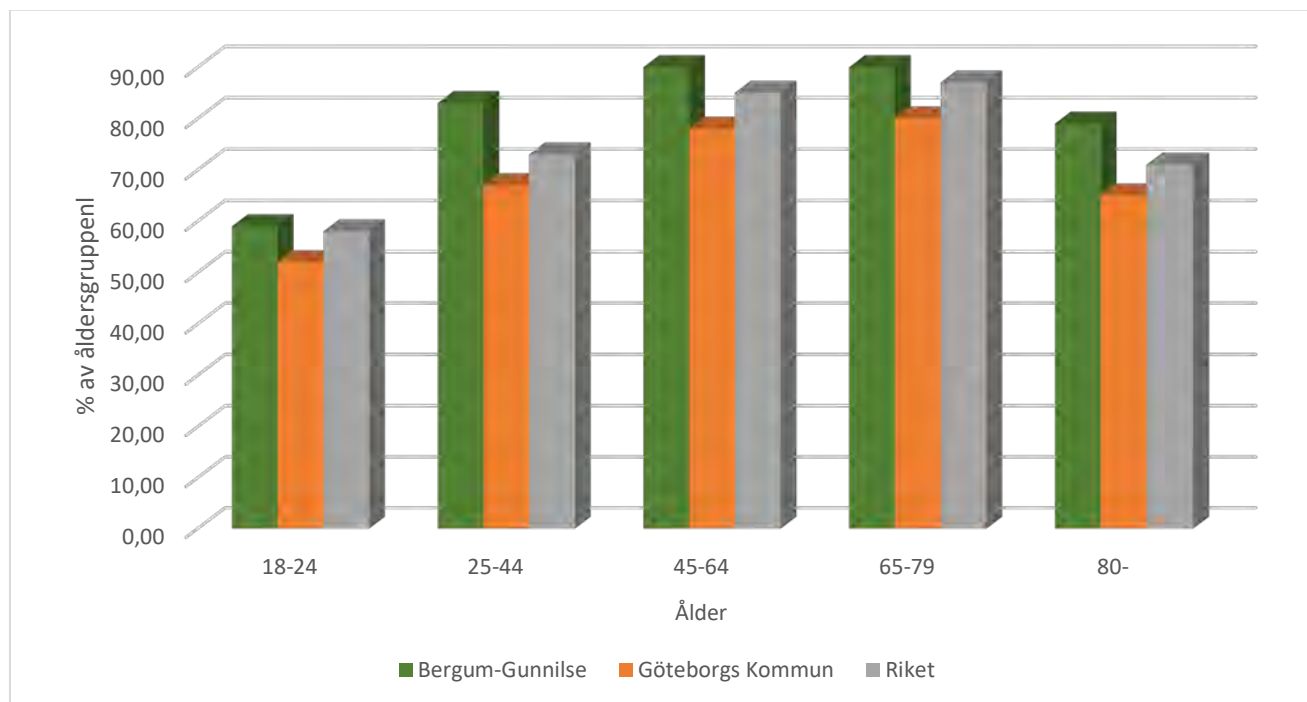
Vi har i området betydligt fler fordon än genomsnittet i Göteborg och riket. En naturlig orsak är områdets karaktär med långa avstånd mellan de olika bostadsområden och till väg 190 samt tillgången till basservice. När man planerar nya områden skall det idag finnas kollektivtrafik samt tillgång till basservice med livsmedel inom 400m.

Fördelning av drivmedel och biltyper

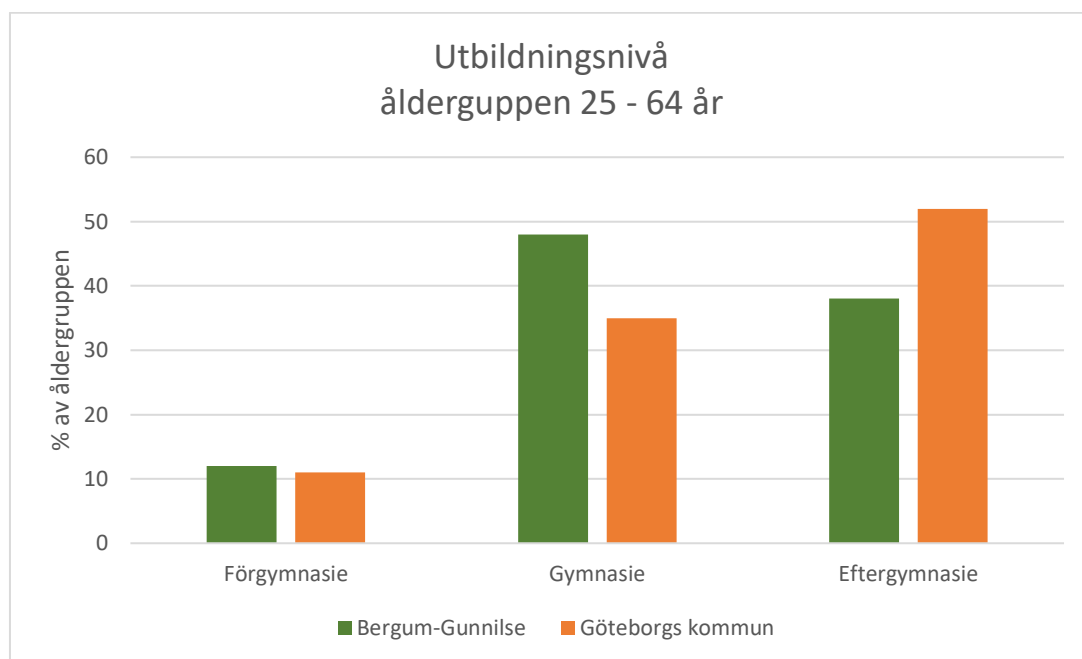

Körkortsinnehav

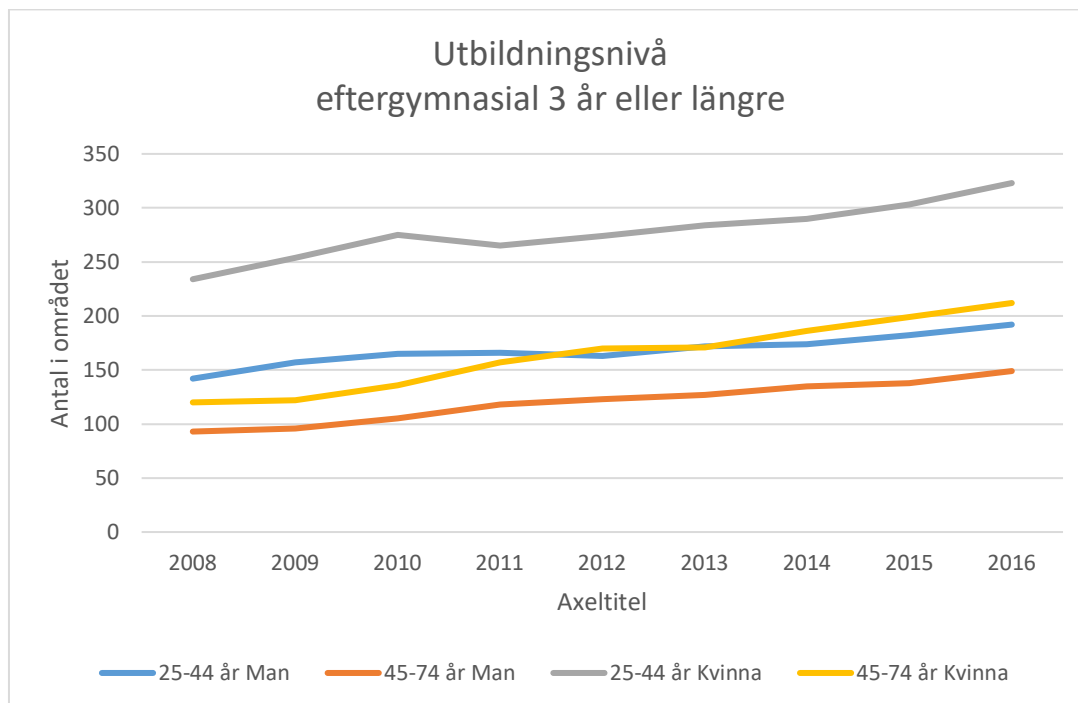
Området har en högre andel personer med körkort vilket också reflekteras av området karaktär, man behöver idag bilden för att ta sig mellan delar i området och till de pendelparkeringar som på senare år tillkommit.

Utbildningsnivå inom området

Utbildningsnivån i vad gäller gymnasieutbildning är markant högre än i Göteborg i genomsnitt.

Utbildningsnivån inom Bergum Gunnilse avseende den förgymnasiala nivån är ca 12 % av åldersgruppen 25 - 64 år och detta är i nivå med Göteborg som helhet som ligger på 11%. För nivån gymnasieutbildning ligger området markant över Gbg som helhet och är 48 % jämfört med Gbg på 35 %. Gällande nivån på eftergymnasiala studier med examen så ligger Bergum Gunnilse under nivån för Gbg och är 38 % och Gbg som helhet ligger på 52 %.

Av diagrammet ovan ser man tydligt att kvinnor i Bergum Gunnilse har en högre eftergymnasial utbildningsnivå än männen och att trenden ökar.

Stadsdelen Angered som helhet ligger på en mycket låg nivå gällande eftergymnasial utbildning bland kvinnor och män. Det är också en mycket stor del som är lågutbildade i Angered. Statistiken visar också att nyinflyttade till Angered sänker utbildningsnivån markant.

Ovanstående visar på ett stort behov extraordinära satsningar under en längre tid med bra skolor, bra lärare samt engagerade föräldrar. Även lärläsningshjälp behövs. Detta i symbios med eleverna ger en stabilare del av Göteborg samt skapar högre inkomstnivåer och därmed ökad köpkraft och att samhällsklyftorna minskar på sikt.

En byggnation av studentlägenheter skulle ge många positiva fördelar i området bl.a. kommer studievana elever i kontakt med yngre elever samt invånare i samma åldersgrupp. Detta skapar positiva ringar på vattnet.

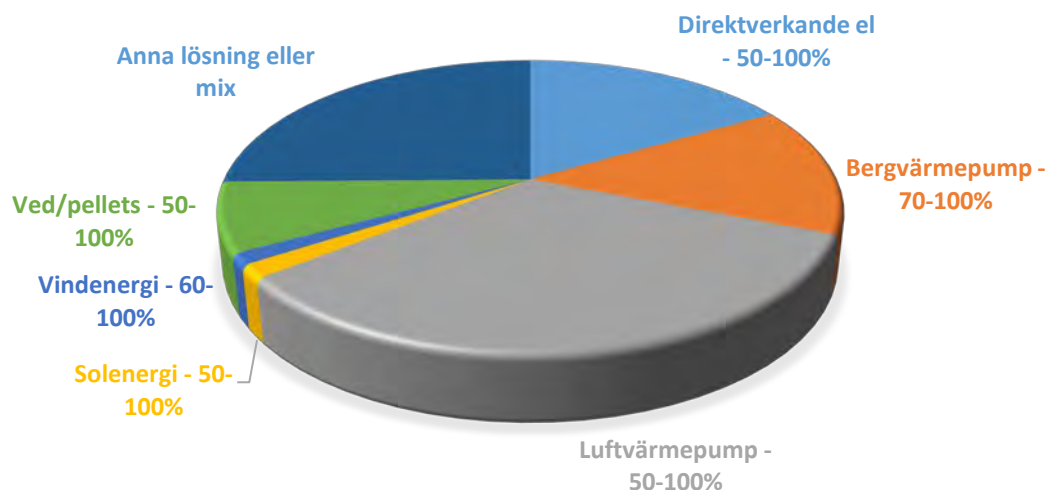
Genom ytterligare utbildningssatsningar och stark måluppföljning inom Bergum Gunnilse och god boende miljö med starka attribut skulle Bergum Gunnilse kunna utvecklas till ett föredöme och bli den starka gröna, blåa samt och mest hållbara delen inom Göteborg.

Energiförbrukning

Enligt uppgift från Göteborgs Energi så förbrukar vi inom området ca 50 GWh per år inkluderat vägbelysning, vatten- och avloppspumpar samt verksamheter. En normalvilla med direktverkande el förbrukar ca 25 000KWh enligt www.energiradgivare.se

Hushållen i området bor till 97% i småhus, 2% i lantbruksfastigheter och 1% i hyreshus.

LÖSNINGAR FÖR UPPVÄRMNING

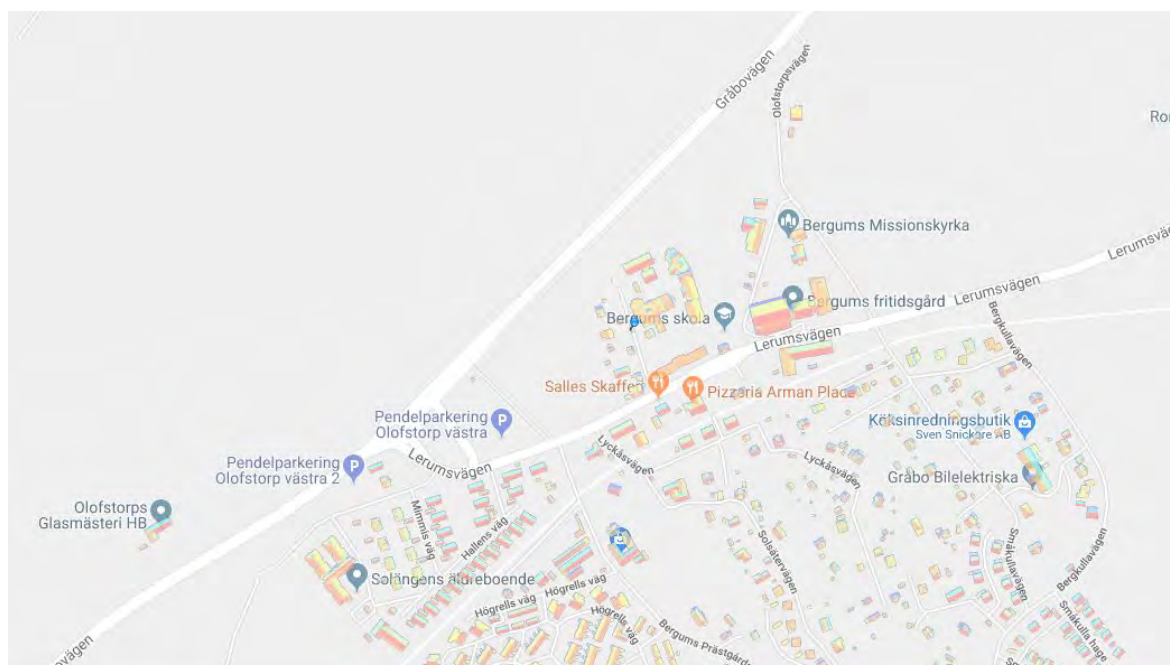

Diagrammet ovan indikerar mixen av uppvärmningslösningar i BGU-området baserad på de svar vi fått i den kompletterande enkäten. Ca 16% anger att uppvärmningen utgörs till 50 - 100% av direktverkande el, ca 50% anger värmepump som huvudsaklig värmekälla. 1 fastighet anger att de utnyttja sol-el till 100%

Det finns potential att minska energiförbrukning i området med olika metoder.

Solenergilösningar har börjat dyka upp på tak i området och kan ses som resultat av sänkta priser på solenergipaneler, möjlighet att sälja överskottsenergi och investeringsbidrag.

Med hjälp av Göteborgs Energis websida Solkartan så kan man få en uppfattning om vilken energi man kan utvinna från sitt hustak.

Skatteunderlag

Området bidrar med ca 450 miljoner i kommunalskatt och YYY^a miljoner i statlig skatt.

(^a Tyvärr kan Skatteverket inte specificera denna uppgift)

Vi behöver skapa en tydligare bild över hur mycket av dessa skattekronor som kommer vår bygd tillgodo i form av infrastruktursatsningar, skolor, hälsovård, äldreomsorg och lokal service.

Detta är ett område som våra politiker och tjänstemän behöver förklara ur historiskt perspektiv men ändå viktigare hur de tänker sig framtiden – vilka offentliga investeringar kan vi räkna med?

Lokal handelsbalans

I vårt arbete med att analysera möjligheter för utveckling har vi gjort en lokal handelsbalans enligt nedan

	HUT 2012*		Summa	Lokalt utbud	Utvecklingspotential
	Utgifter	Justering**			
Bostad	77 750	80 000	168 000 000	2 000 000	166 000 000
Fritid och kultur	61 170	65 000	136 500 000	500 000	136 000 000
Transport	49 940	40 000	84 000 000	0	84 000 000
Livsmedel	34 570	38 000	79 800 000	0	79 800 000
Hushållstjänster	22 900	24 000	50 400 000	100 000	50 300 000
Möbler och husgeråd	16 170	18 000	37 800 000	0	37 800 000
Kläder och Skor	13 740	15 000	31 500 000	0	31 500 000
Utemåltider	10 550	10 000	21 000 000	0	21 000 000
Hälso- o Sjukvård	6 590	7 000	14 700 000	200 000	14 500 000
Förbrukningsvaror	6 110	7 000	14 700 000	0	14 700 000
Sprit, vin, starköl	3 700	3 700	777 0000	20 000	7 750 000
Tobak	2 090	1 300	273 0000	0	2 730 000

*HUT 2012 är senaste SCB statistiken för HusHållensUtgifter för ett år inom varje varuslag

**Uppskattade summor 2018, av LEA arbetsgruppen

Enligt denna handelsbalans finns det STORA MÖJLIGHETER för lokal utveckling inom en rad olika områden för att tillgodose lokala behov men också stora möjligheter för "export" till staden och omgivande orter.

Den kompletterande enkätundersökning som gjordes under vintern visar tydliga önskemål om att kunna köpa tjänster och varor inom närområdet, se diagram på sida 21.

Kompletterande enkät

Under vintern genomfördes en enkätundersökning. Arbetsgruppen för LEA fick hjälp av niondeklasserna i Bergums Skolan att dela ut och samla in enkäter. Enkäten fanns även tillgänglig på en speciell sida på internet.

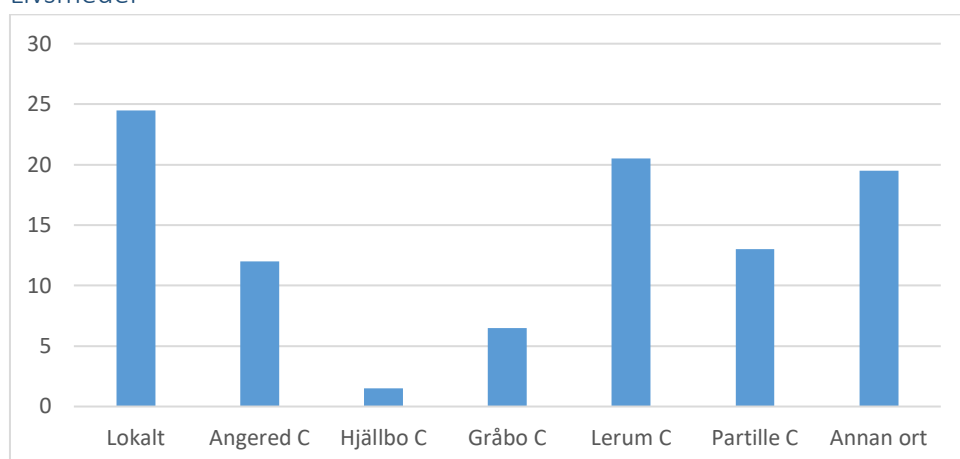
Vi fick in drygt 400 svar från de knappt 2 200 hushållen vilket får betraktas som normalt. Enkäten var ambitiös och ganska omfattande och alla ansåg sig inte ha tid/möjlighet att svara på alla frågor.

Prioriterade områden som fick många svar var konsumtion och önskemål om vad som borde finnas lokalt.

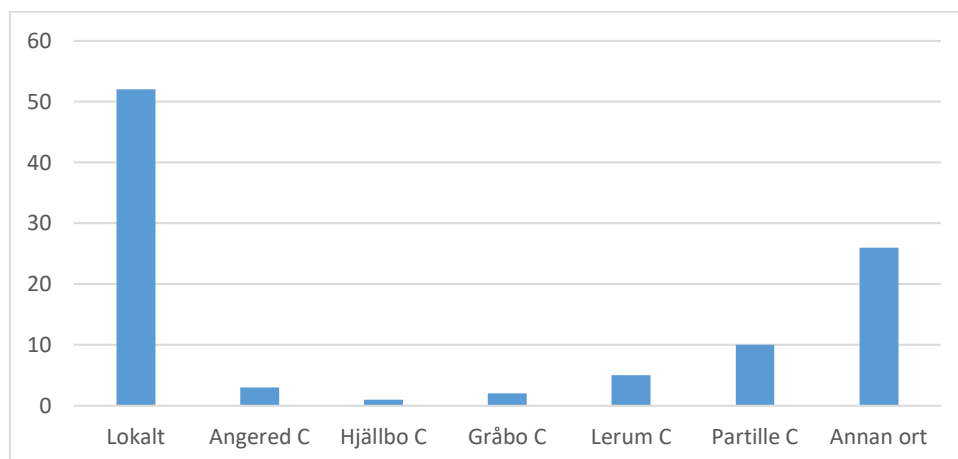
Den lokala handeln och potential för utökning

Var handlar vi i huvudsak av olika varuslag? Fördelning i procent mellan olika orter.

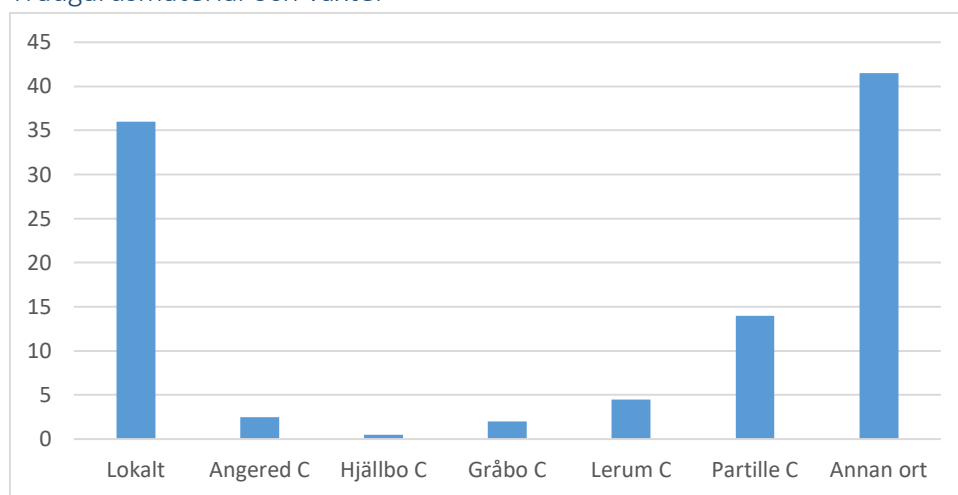
Livsmedel

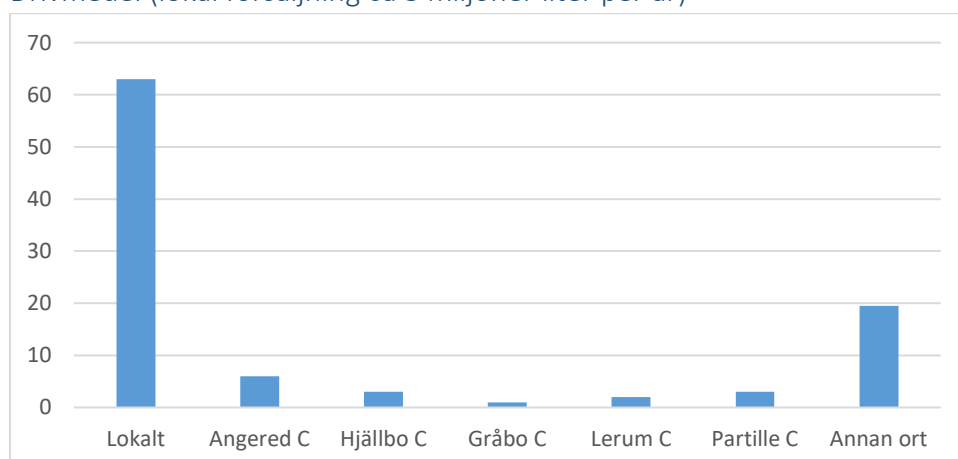
Blommor

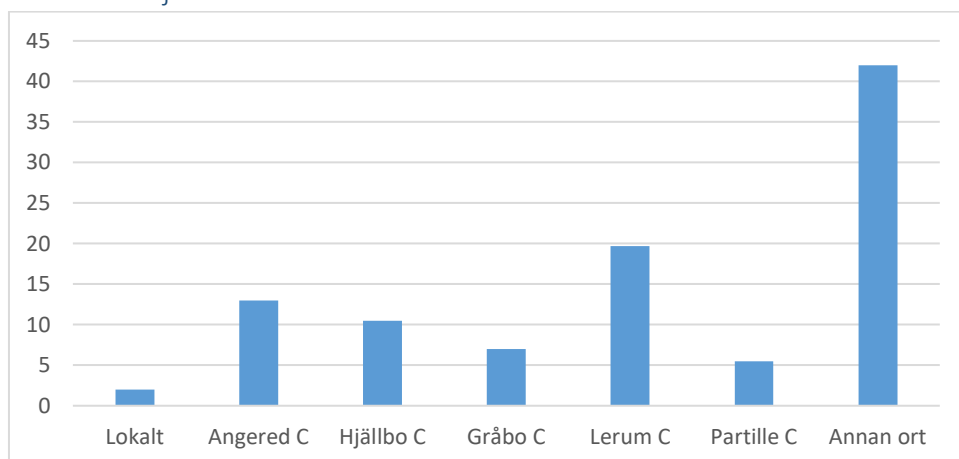
Trädgårdsmaterial och växter

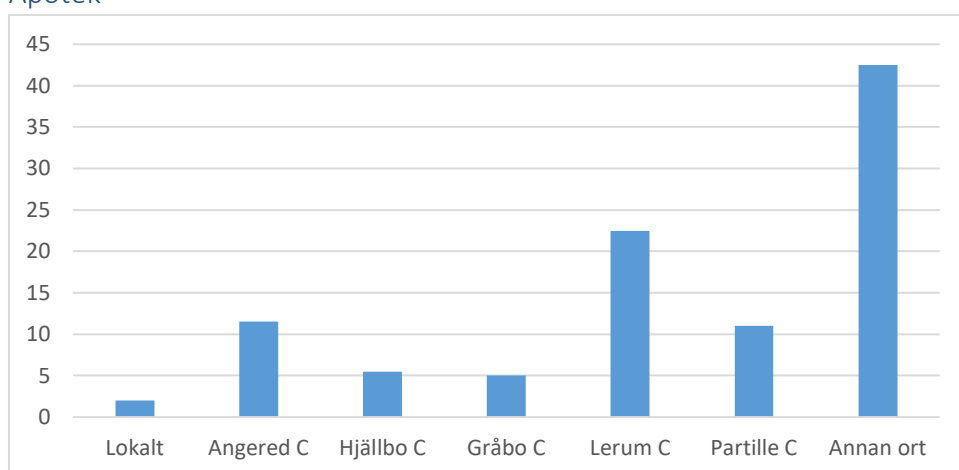
Drivmedel (lokal försäljning ca 3 miljoner liter per år)

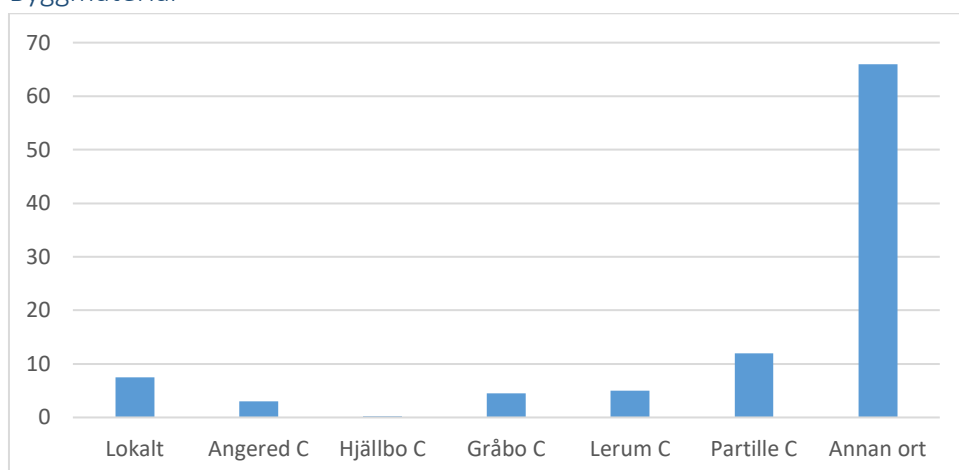
Hälso- och sjukvård

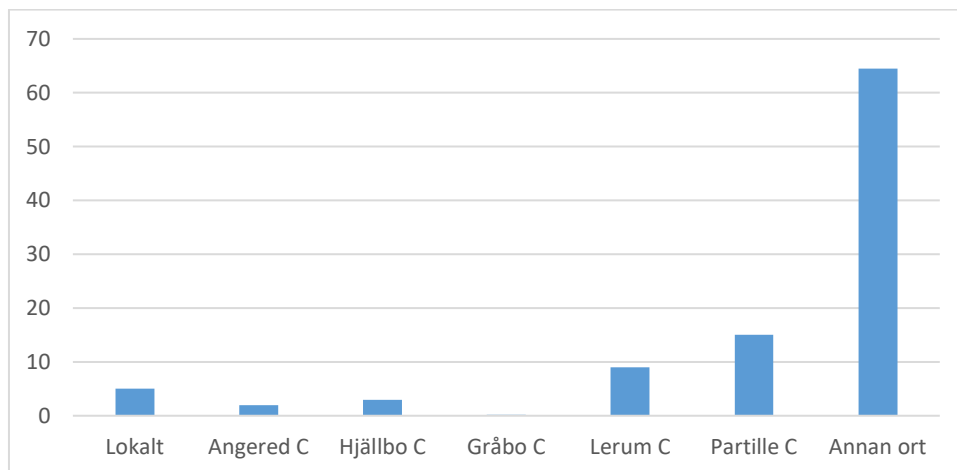
Apotek

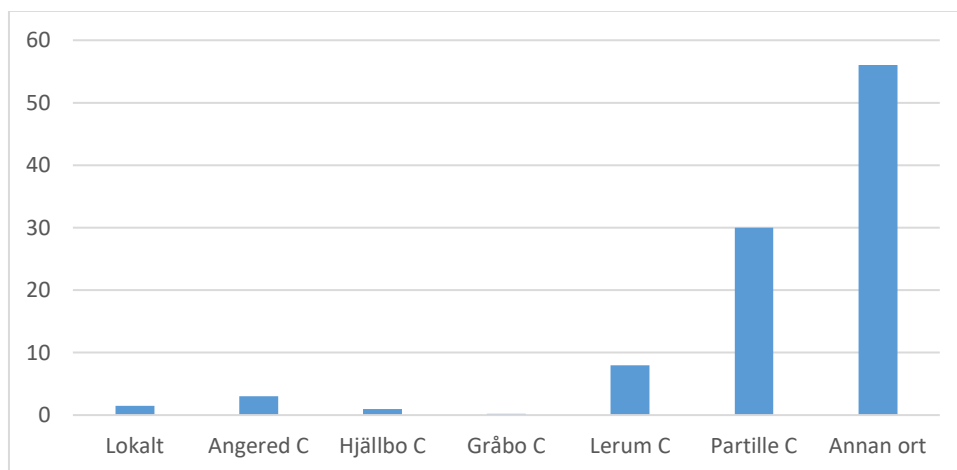
Byggmaterial

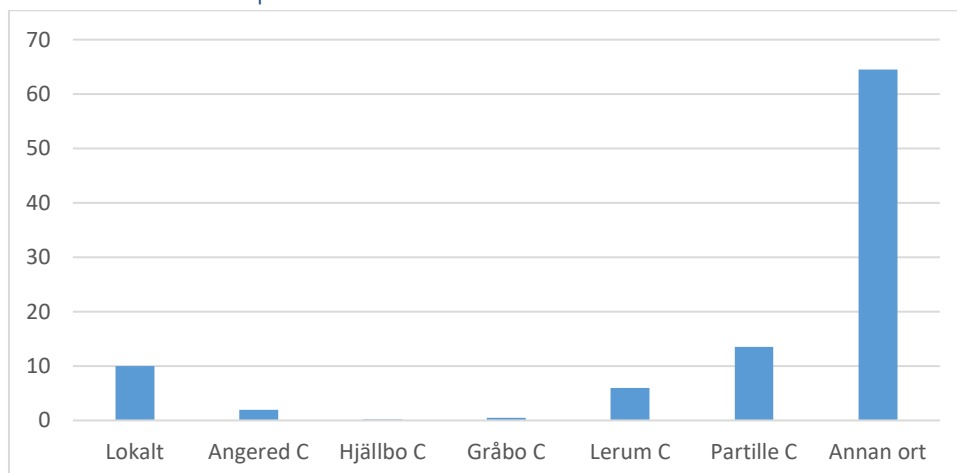
Böcker och tidskrifter

Kläder och skor

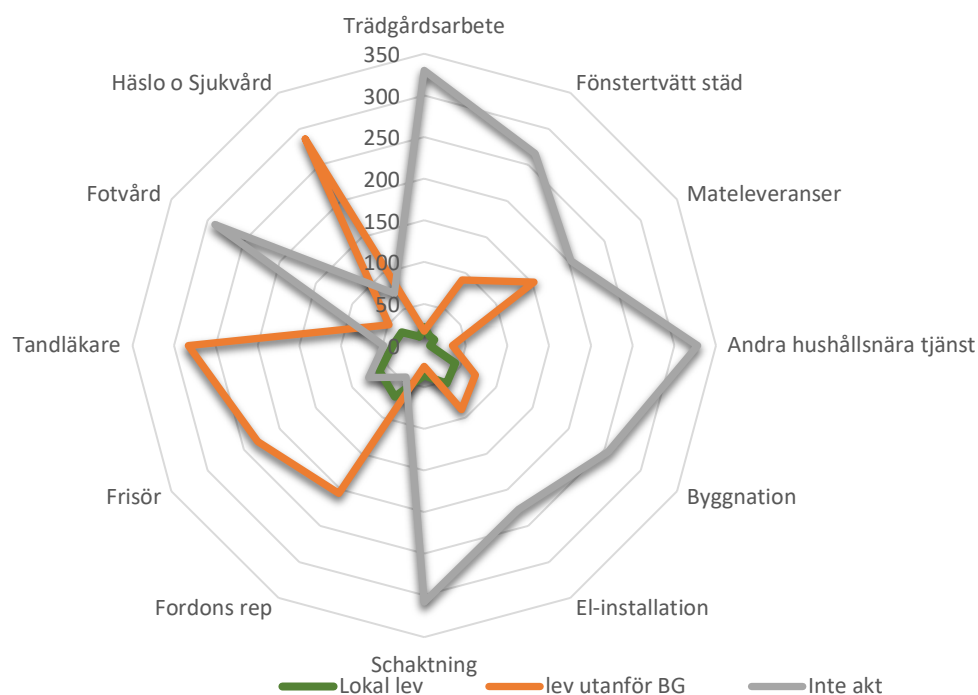

Konsthantverk och presenter

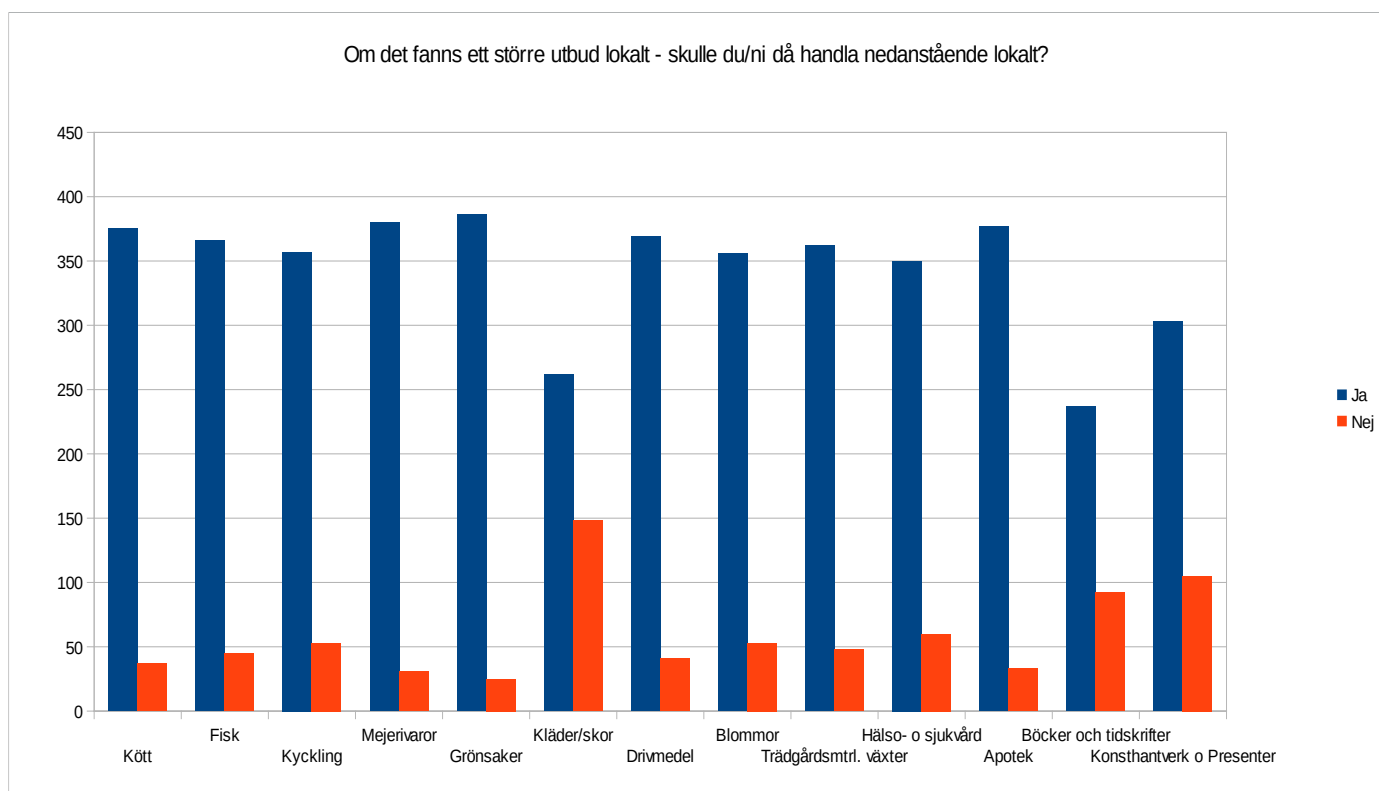

Köp av tjänster

Fördelning av enkätsvar på om man köper lokalt, utanför BGU-området eller att man inte köper tjänsten. Av svaren får man en indikation på att det finns en intressant potential för utveckling inom Hälso- och sjukvård, Tandläkare, Frisörer, Fordonsreparationer och Matleveranser. Se även nedan på alla de som vill kunna handla mer lokalt av olika varor.

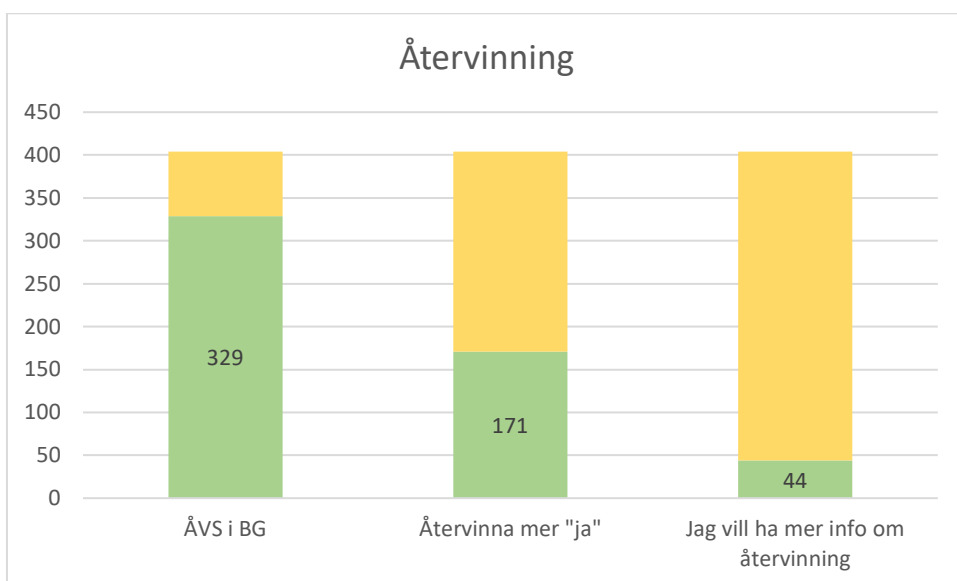
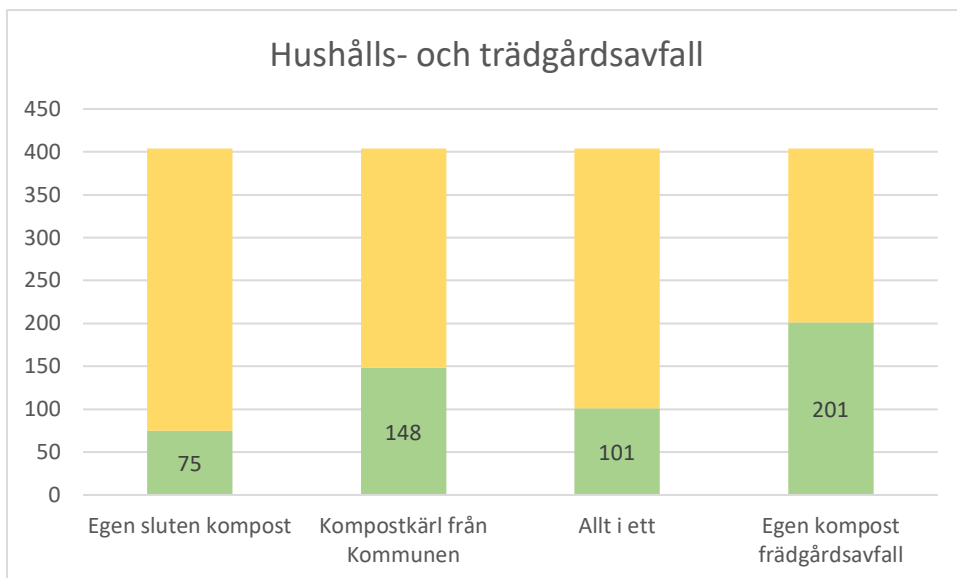
Vi vill handla lokalt inom dessa varugrupper

Motiveringar för dem som sagt sig inte vilja handla lokalt finns att [läsa här](#)

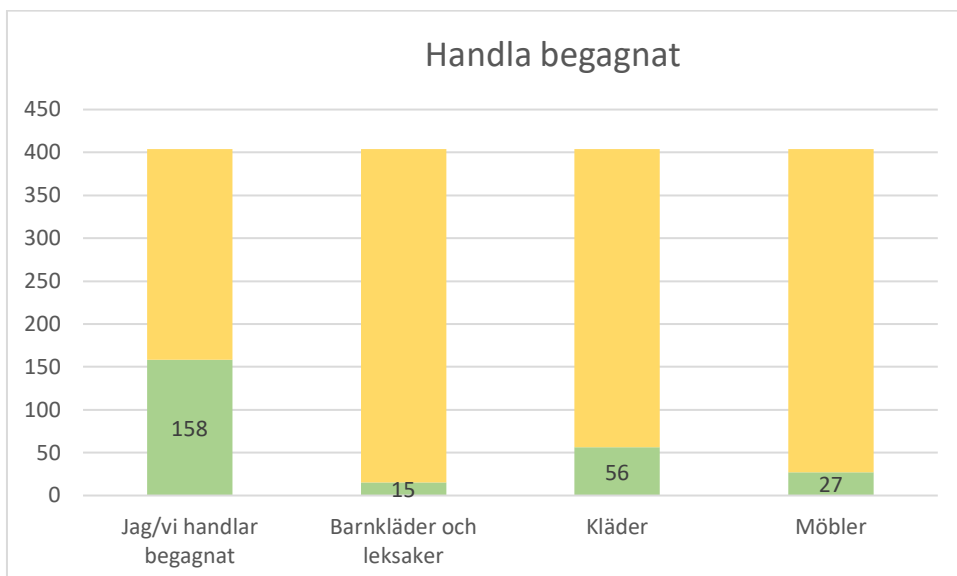
Avfallshantering och återvinning

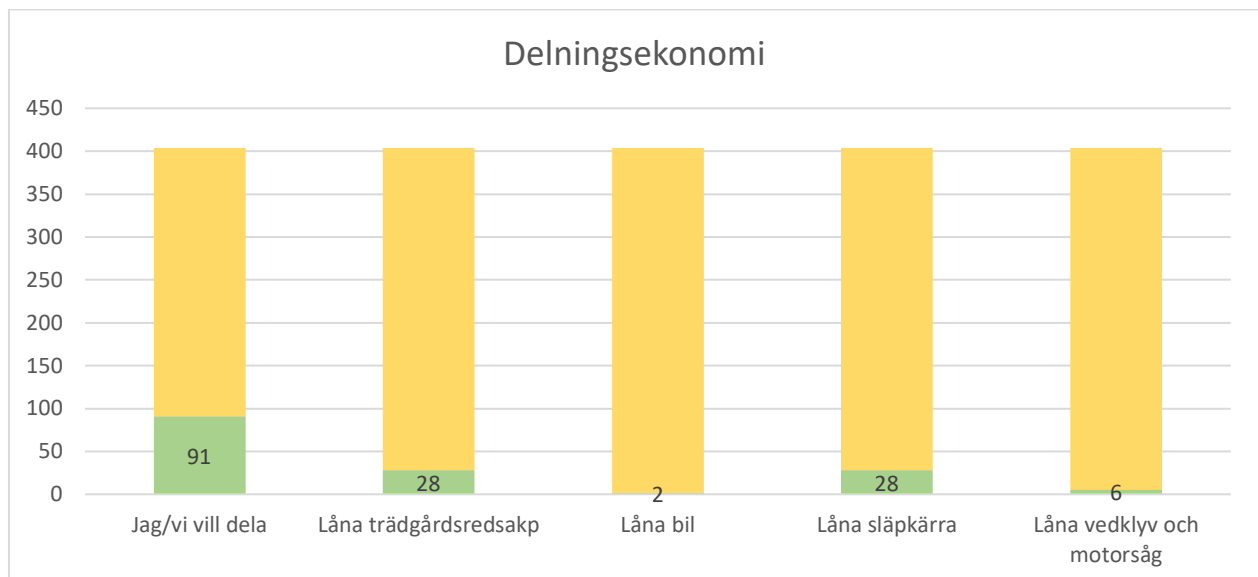
Enkät svar om hur man hanterar avfall och återvinner

Cirkulär ekonomi

Enkät svar för om man handlar begagnat och intresset för delningsekonomi

Trygghet och tillit

Enkät svar angående trygghet och tillit

KÄNNER DU DIG TRYGG DÄR DU BOR?

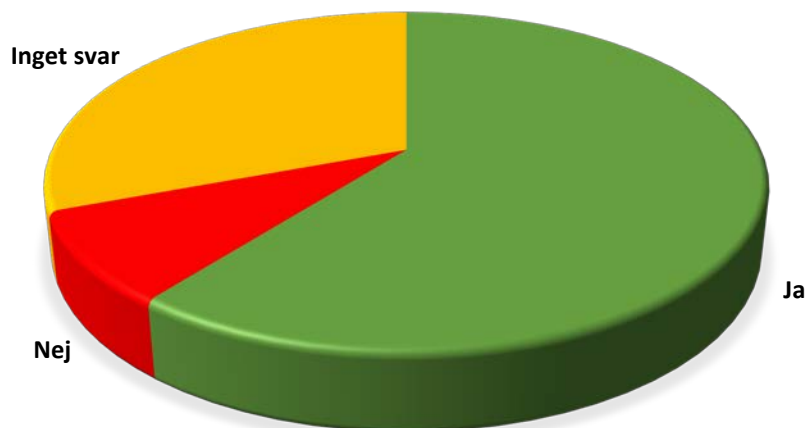

Textsvar och kommentarer angående otrygghet [Länk till dokument](#)

Textsvar angående platser jag undviker [Länk till dokument](#)

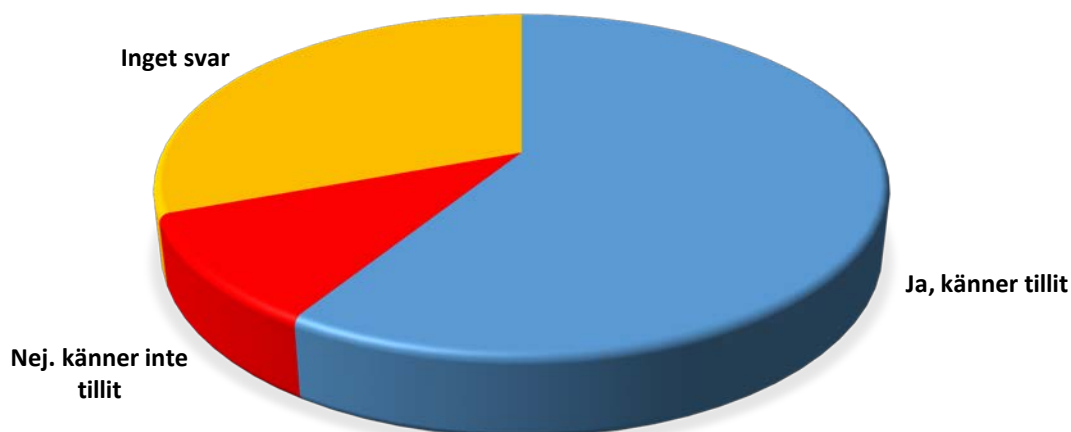
TYCKER DU/NI SAMHÄLLSANDAN ÄR BRA I BERGUM OCH GUNNILSE?

Textsvar och kommentarer angående varför man inte uppfattar samhällsandan bra [Länk till dokument](#)

Textsvar angående hur vi kan förbättra samhällsandan [Länk till dokument](#)

TYCKER DU/NI ATT MAN I ALLMÄNHET KAN LITA PÅ DE FLESTA MÄNNISKOR?

Det finns råd och förslag att hämta i Trygghetskommissionens rapport – "Aktivera samhället mot livskvalitetsbrott". [Hämta ner den här.](#)

Idrott och föreningsverksamhet

60% av de boende som svarat på enkäten uppger att regelbundet utövar någon form av idrott

37% är aktiva i föreningsverksamhet

Samtidigt finns önskemål om mer verksamheter och aktiviteter. Många intressanta utvecklingsmöjligheter presenteras på följande sidor!

Områden för utveckling:

Dans – Friidrott – Handboll – Fiske – Karate – Vandringsleder – Ungdomsverksamhet – Löp-grupper –

Ute-gym – Yoga klasser – Odling av grönsaker – Simskola – Mekarverkstad – Teatergrupper – Musikgrupper – Språkgrupper – Ökat öppethållande på fritidsgården.

Vill jobba med och utbyta erfarenheter med andra i området

30 av de som svarat på enkäten är intresserade av att starta företag!

En bra grund för nya verksamheter är alla de förslag om att bilda kluster och intressegrupper som kom inom:

- Hantverk, hemslöjd, slöjd, sömnad, stickning, design
- Administration, projektledning, matematik, läxhjälp
- Musik, sång
- Massage, friskvård, alternativ medicin, omsorg, HLR
- Fritidsbåtar, trädgård, motorer
- Miljötänk, odling, djurhållning, biodling
- Dans
- Fotografering, film, målning
- Kulturutbyte med nya svenskar
- Entreprenörskap, företagsutveckling, marknadsföring
- Företagsstöd, redovisning, bokslut, konsultation
- Utbildning, föräldrafrågor, pedagogik, språk, livskunskap
- Kultur, historia, författande
- Ridsport och hundsport
- Friidrott, idrott, hockey, simning
- Bygg och byggnadsvård
- Friluftsliv, cykel, vandring
- Matlagning, bakning, matkultur

Vad är du stolt över och vill visa i vårt område och mina favoritplatser att besöka

Besöksplatser

Sjöarna; Tyrsjön, Älsjön, Smörvattnet, Iglatjärn
Fritidslantgården
Muséet i Olofstorp
Naturen
Björsaredsleden
Kyrkorna

Mina favoritplatser

Vindskyd i Vättlefjäll
"Bänke" vid Bergums Kyrka
Björsjöås
Tyrsjön, promenaden runt
Horsiket
Älsjön

Lärjeåns landskap
Salles Skaffereri
Lerjedalens Golfbana
Trädgården
Fotbollsplanen i Olofstorp
Snipeberget

Fritidslantgården
Vättlefjäll
Bjösaredsleden
Lilla Kroksjön
Salles Skaffereri

I området saknar jag/vi:

Matbutik	Utbyggd cykelbana Bingared - Bjösared
Fler restauranger	BVC, MVC, Vårdcentral
Café/fikaställe	Polisnärvaro
Gym med gruppträning	Idrottshall
Matbutik med större utbud	Centrum, butiker
Mer farthinder	Mötesplatser
Mer belysning	Betande djur och lantbruk med odling
Lokaler för ungdomar	Hjälp att skriva till politiker
Mitträcke utefter 190:an mellan Gunnilse och Olofstorp	
Apotek	

Resultat från öppna Workshops med inbjudan Bergums och Gunnilse bor

2017 10 26

Vad som finns	Vad vi saknar
Blomsteraffär, Handelsträdgårdar	Livsmedel i Olofstorp
Pub, Salles Skaffereri i Olofstorp	Simhall
Gym, Olofstorp	Bergums Centrumhus
Industriområde i Gunnilse	Små lokala företag
Glasmästeri	Bättre reklam för lokala företag
Tappen, bensin, post, paket, snabbmat	Vårdcentral
Pizzerior	Apotek
Thaimat	Bättre skyltar på vandringsleder
Livsmedel Gunnilse (ICA)	Frisör
Grundskola 1 - 9, Olofstorp	Marknadsplats där lokalproducerade varor kan säljas och exponeras

Förskolor	Café; träffpunkt, IT-café, Spel-manuella, både i Olofstorp och Gunnilse
Fritidsgård, Olofstorp	Övernattning, B&B, litet Hotell/Pensionat
Naturen, Vättlefjälls naturreservat, svampskog	Belyst elljusspår runt Tyrsjön
Bergums IF	Bättre skyltar på vandringsleder
Hunddagis, Hundcentrum	Säljbara upplevelseprodukter
Lugn och ro	Helikopterperspektiv - Helheten
Hästverksamheter	Parkering för turister och besökare
2 Kyrkor	Infrastruktur för naturturism
2 Församlingshem	Mer olika affärer, Småbutiker
Jord att bruka	Utflyktskollektivtrafik
Kulturhistoriskt landskap	BVC / Familjecentral / Vårdcentral / Närhälsan
Lerjedalens Golf	50+ boende
Hantverkare, snickare, elektriker mm	Aktiviteter för ungdomar, mötesplatser
Lilla Jordbruket i Bergum	Öppna förskolan
Bergums Biologiska bär och tomater	Allaktivitetshus / Mötesplats /Hall
Sjöar	Mötesplats för pensionärer
Testbädd Angered – Odling i Gunnilse	Snygga välkomnande infarter
Professionella inom hälsovård	Bättre vägstruktur i Gunnilse
Vandringsleder	Café i Gunnilse
Företagskonsulter	Bygga ut Solängen
Lantgård, mjölkproduktion	Bibliotek
Bergums Naturbeteskött	Kollektivtrafik, öka, åt båda håll samt Lerum
Mark och byggentreprenörer	Bostadsrätter / Radhus
Fotvård	Hyresrätter för unga och gamla
Frisörer	Bostadsrätter / Radhus
Bokbuss	Fler lekplatser (finns ingen i Gunnilse)
Rättsspsyk	Större skola i Gunnilse
Bergums Fritidslantgård	Äldreboende i Gunnilse
Tandläkare	4H-gård i Gunnilse

2018 04 04

Vid nästa workshop lade vi fokus på ett antal områden för utveckling vilket resulterade i följande förslag

Lokal matproduktion

- Hembryggare - intresse, gemensamt forum för ölbryggare
- Växthus - för att förlänga odlingssäsongen och förbättra odlingsjor
- Varg och får i Vättlefjäll
- Fiskodling tillsammans med sportfiske
- Lokal saluhall eller Säljtorg inomhus
- Skapa Reko-ring
- Ostproduktion
- Inventering av vilka grödor passar på vilka jor

Ökat lokalt företagande

- Fiskodling
- Lokaler för småföretagare (Företagshotell)
- Bergum-Gunnilse förenings-/företagarblad – 1 gång per månad, alla småföretagare får annonsera
- Regelbundna marknader för närproducerat

Hälsa och aktivitet

- Trygg – transportväg
- Cykelvägar och gångvägar från boende till Service-center och busstation – Rörelse ger god hälsa
- Gym i Gunnilse

- Jakt – Jägarexamen – Jaktlag
- Må Bra känsla – Gemenskap/Vänner. Träffpunkter-Föreningar
- Mat av rätt kvalitet = Bra hälsa
- Belyst löpspår i Bergum
- Gruppträning
- Mötesplatser (hus och lokaler)
- Läkarmottagning / Distriktssköterska
- Vandringsleder, utmärkta och tillgång till kartor
- Byta grejor – Lånecentral
- Gallerilokal – konstutställningar
- Lokal (er) för gruppträning i Gunnilse
- Utegyms
- Löpspår i Gunnilse, gärna belyst
- Rensa bort träd som riskerar falla ner på cykelbanan mellan Björsared och Olofstorp
- Trygghetslarm till ungdomar som är ute på kvällarna

Lokal service

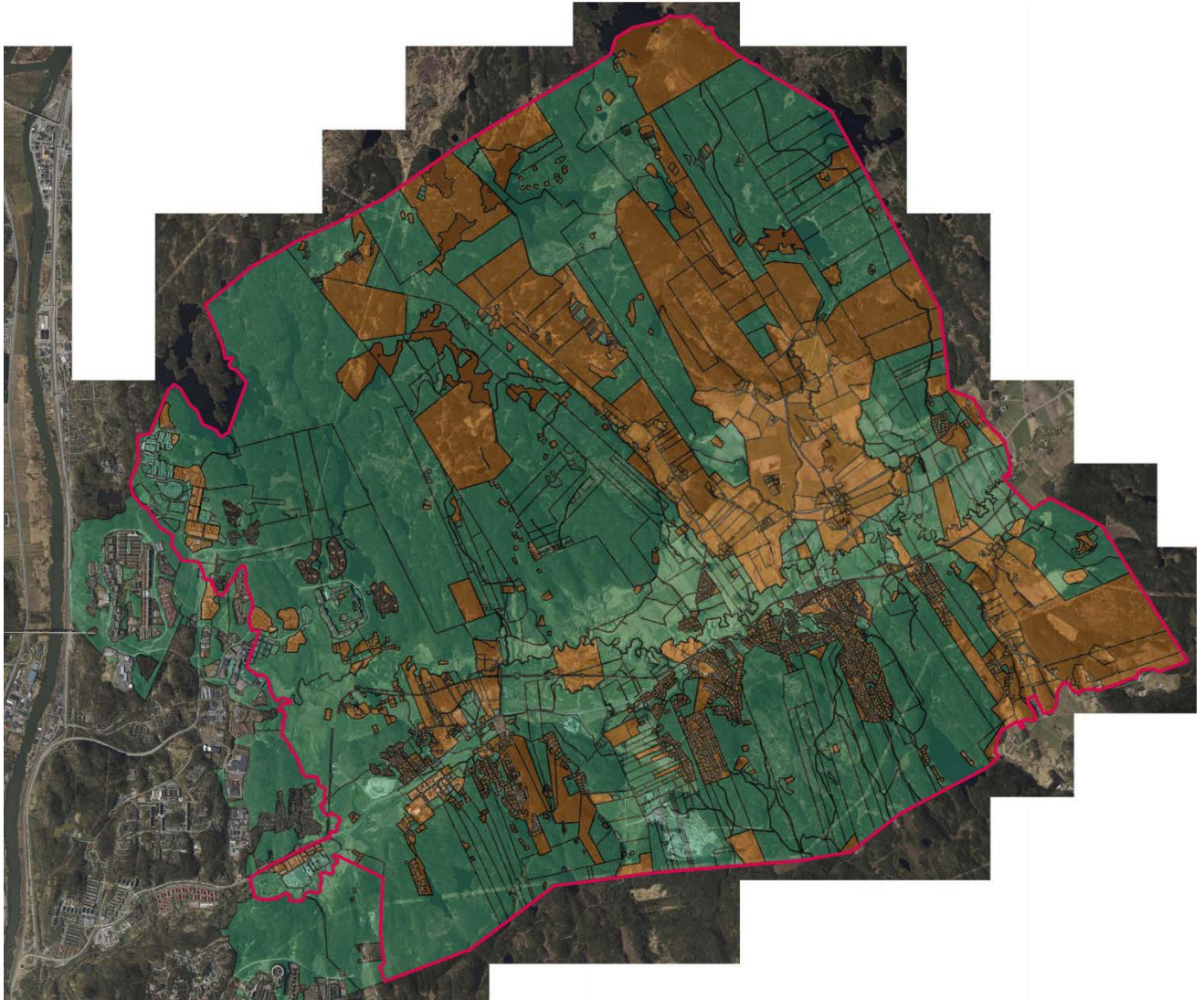
- Göra Olofstorp och Gunnilse mer intressant och attraktivt
- Crowdfunding måste till för att t.ex. café eller eco-butik skall gå runt
- Bageri med lokala råvaror
- Satsa på mer boende – lägenheter – några butiksenheter
- Papperskorgar utefter cykelbanan, i "centrum" Olofstorp, Björsared och Gunnilse
- Göteborgs kommun uppmanas sälja befintliga fastigheter som idag förfaller
- Göteborgs Kommun uppmanas sälja mark till privatpersoner för att utveckla och bygga på
- Utveckla Bergum mot mer attityd. T.ex. bygg bostäder vid foten av Vättlefjäll och inkludera en egen odlingsåker för lokal matproduktion. Exempel: "Gunnilse ås + åker"
- Attityd – Bygg ett högre hus i trä som är fällda i Vättlefjäll
- Bygg ett resecentrum (Inomhus med WC och service, jmf med Korsvägen i Gbg)

Resursinventering

Resursinventeringen med ett antal exempel uppräknade

Kommunal respektive privat mark

Grön – Kommunal mark – Gul/brun – privat mark (karta från Gbg SBK)

Göteborgs kommun köpte upp mark under 1960-talet för att senare inkorporerar hela området i den kommunsammanslagning som gjordes 1967, man hade då stora planer för expansion av Göteborg.

Miljonprogram och visioner

I slutet av 1960- och början av 1970-talet expanderade Göteborg med det så kallade miljonprogrammet.

1965 tog byggherrarna det första spadtaget för bostäder i Hjällbo.

Torsten Henrikson (S) var en av dem som hade stora visioner om ett nytt Göteborg. 1967 köpte kommunen mark i Angered och Bergum.

Det fanns planer på en ny förort med över 100 000 invånare med eget centrum och industriområden.

Angereds Centrum stod klart 1978 men planerna hade krympt och förorterna blev sovstäder och bihang till resten av Göteborg. **

**GP

Totala arealen "urban landsbygd" i Bergum och Gunnilse är ca 7724 ha

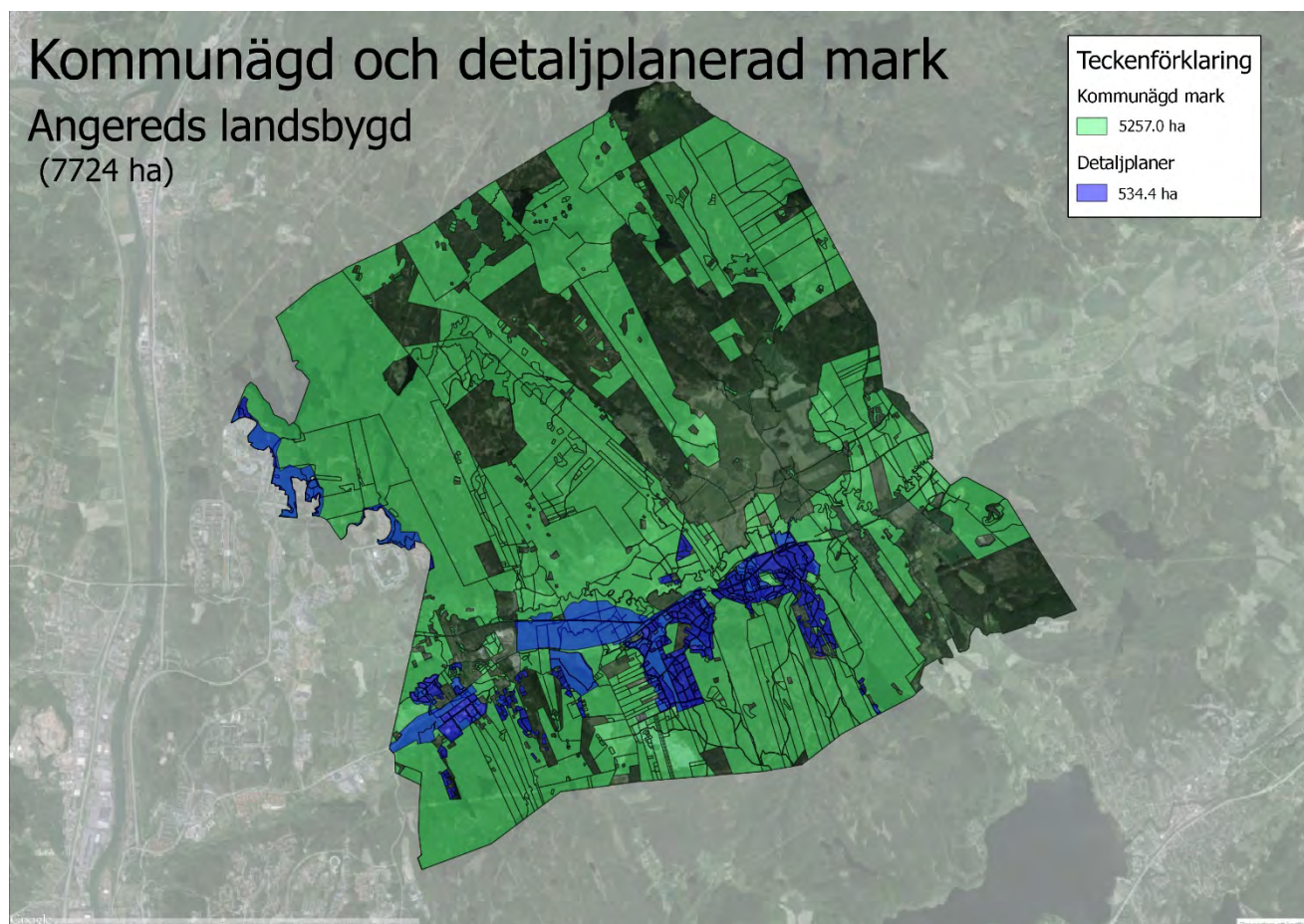
Kommunägd mark ca 5257 ha

Detaljplanerad mark (tätort o villabebyggda områden m.m. är ca 534 ha

Privat mark som ligger utanför detaljplanerat område är ca 1932 ha

Antal kommunägda Fastigheter (markområden enligt kartan) är ca 633st

Antalet privata fastigheter som också inbegriper villabebyggelse i detaljplanerade områden är 3587st

Det finns STORA områden som kan ligga till grund för utveckling av hållbara lokalsamhällen och nya naturnära och klimatsmarta verksamheter.

Flera studier och utredningar visar på möjligheterna att utveckla området på en rad olika sätt.

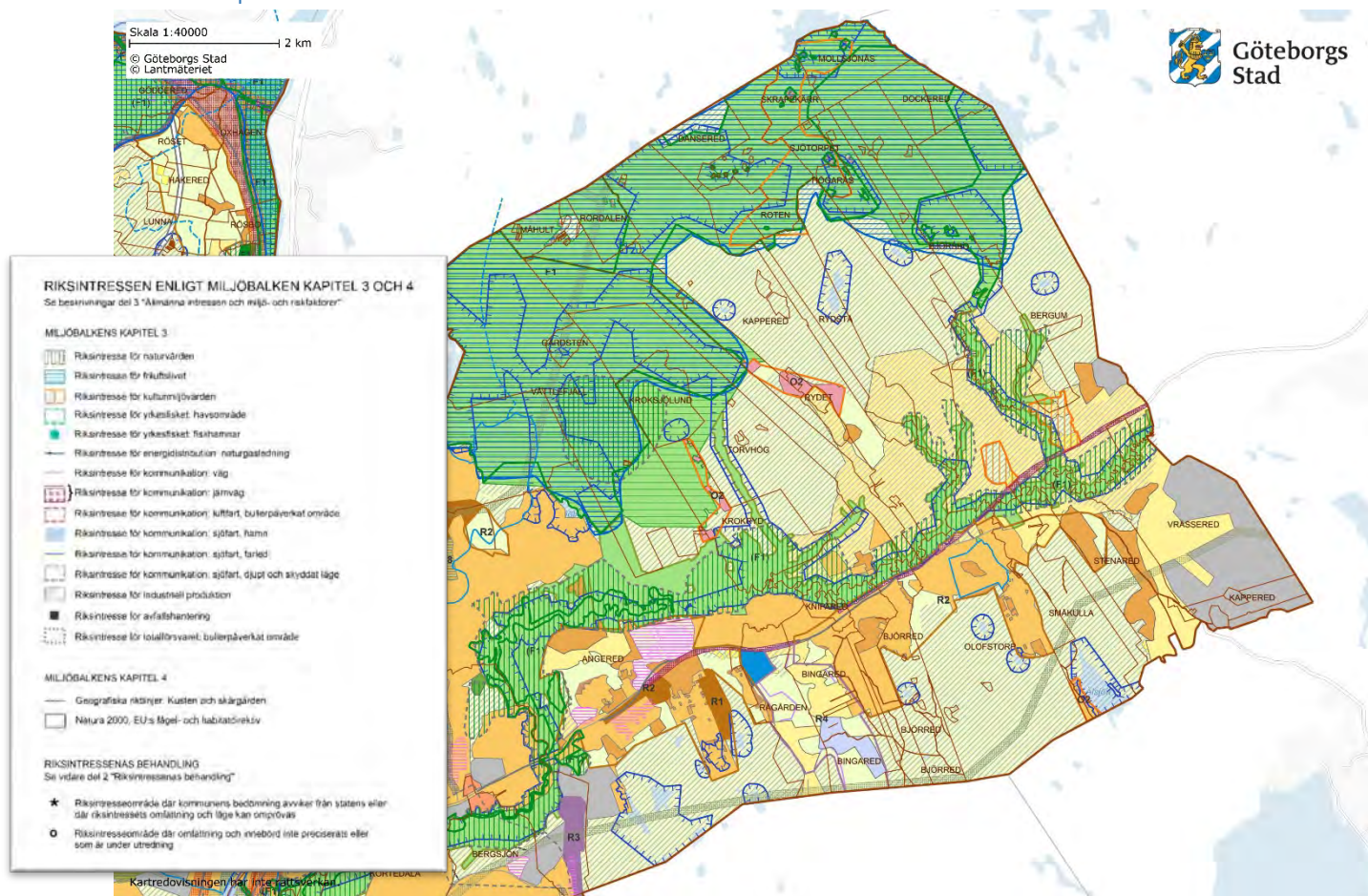
Klicka på respektive bild ovan för att läsa eller ladda ner rapporterna.

Denna rapport från den Lokalekonomiska analysen försöker summera vad som gjorts och framkommit under vinter och vår 2018 och vill lägga grunden till reell utveckling –

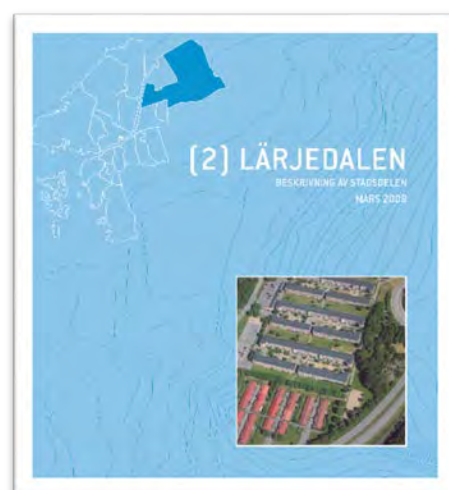
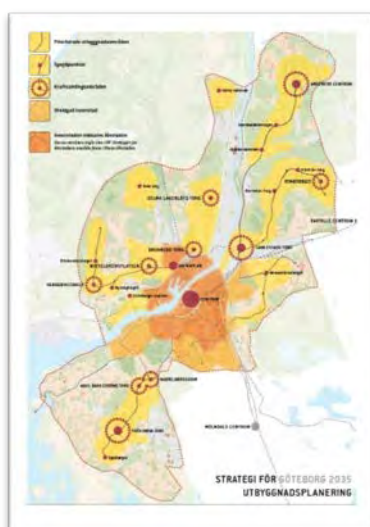
"MINDRE SNACK OCH MYCKET MER VERKSTAD"!

Översiktsplaner för BGU-området

I rapporten Mellanstadens Utbyggnadspotential 2013 har man helt valt bort möjligheterna att utveckla hållbara och klimatsmarta lokalsamhällen i BGU-området före 2035! [Ladda ner här](#)

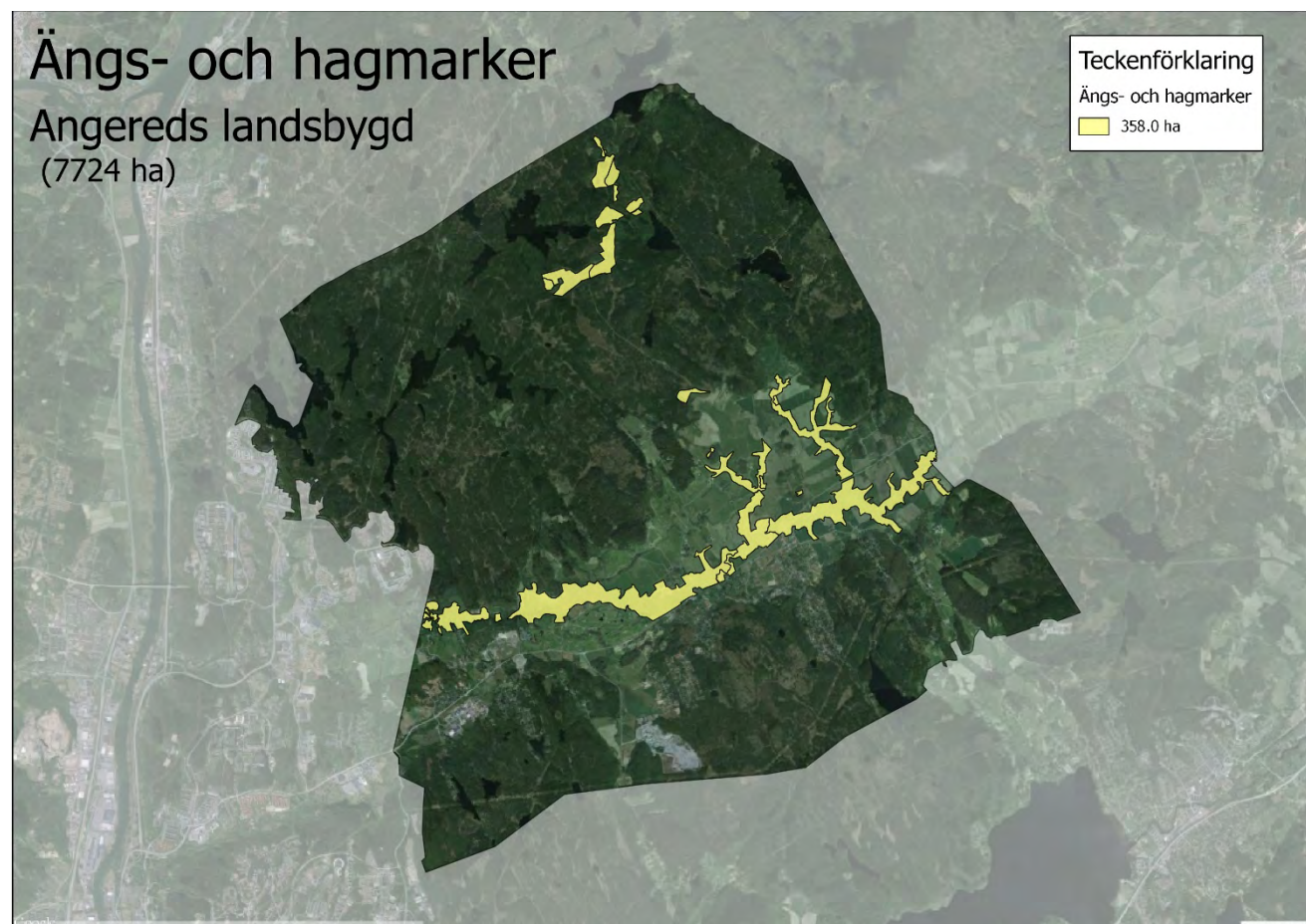
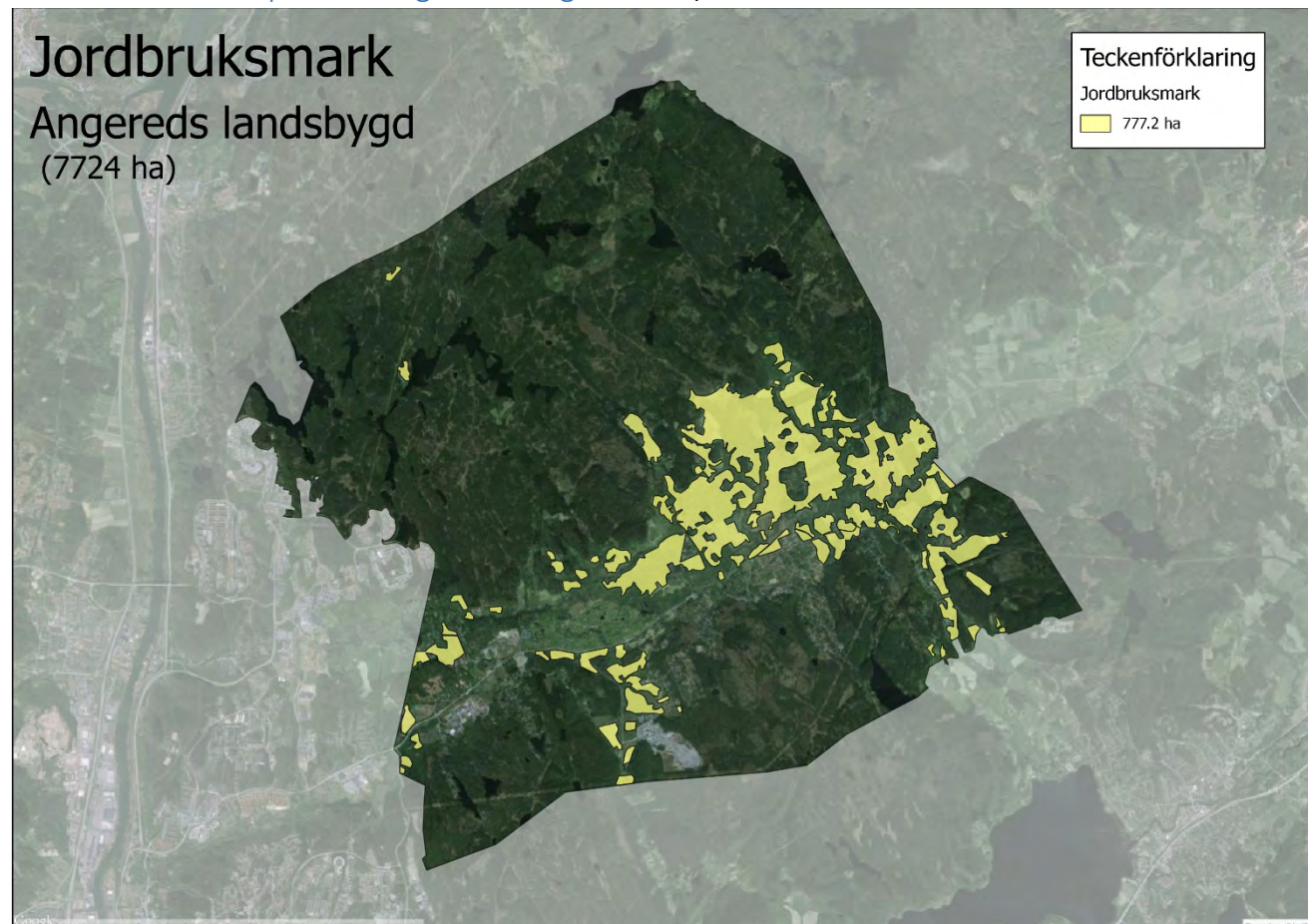

[Översiktsplanen för Lärjedalen 2008](#)

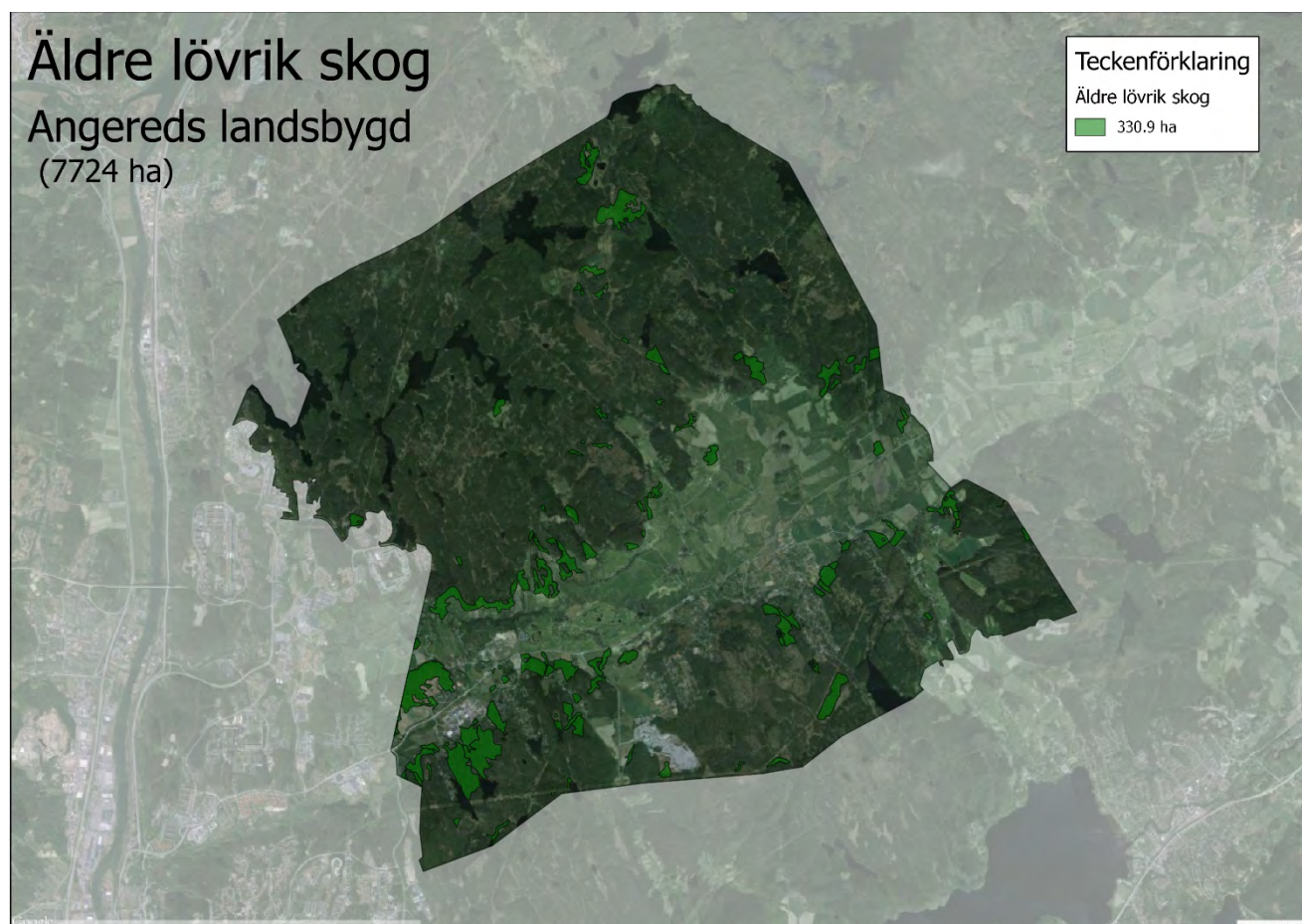
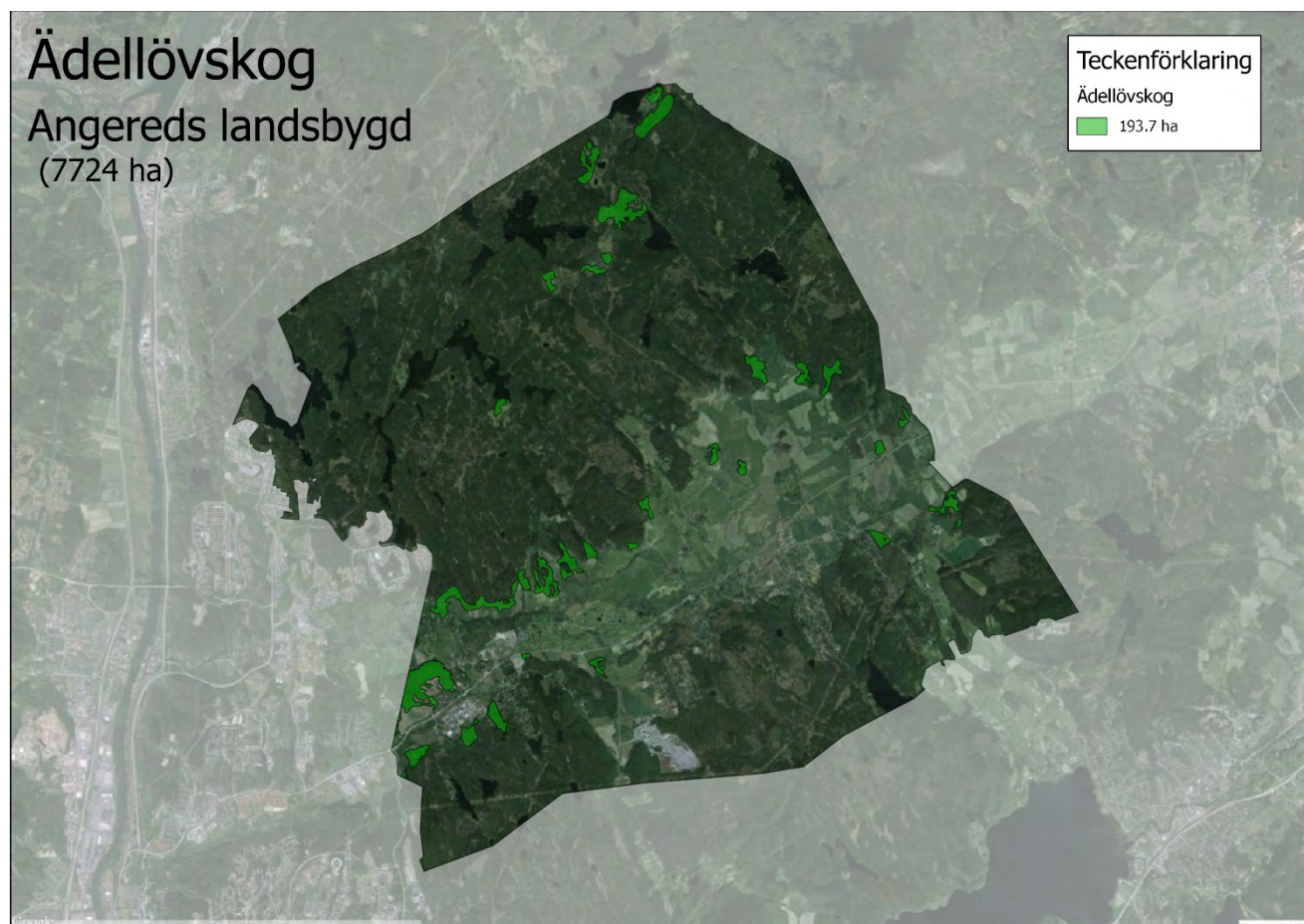
är den som gäller för närvarande men arbetet med en uppdatering av Göteborgs Översiktsplan (ÖP) är på gång. Kanske klar för samråd vid årsskiftet 2018 - 19.

På följande sidor presenteras kartor med olika typer av mark som lämpar sig för olika typer av verksamheter.

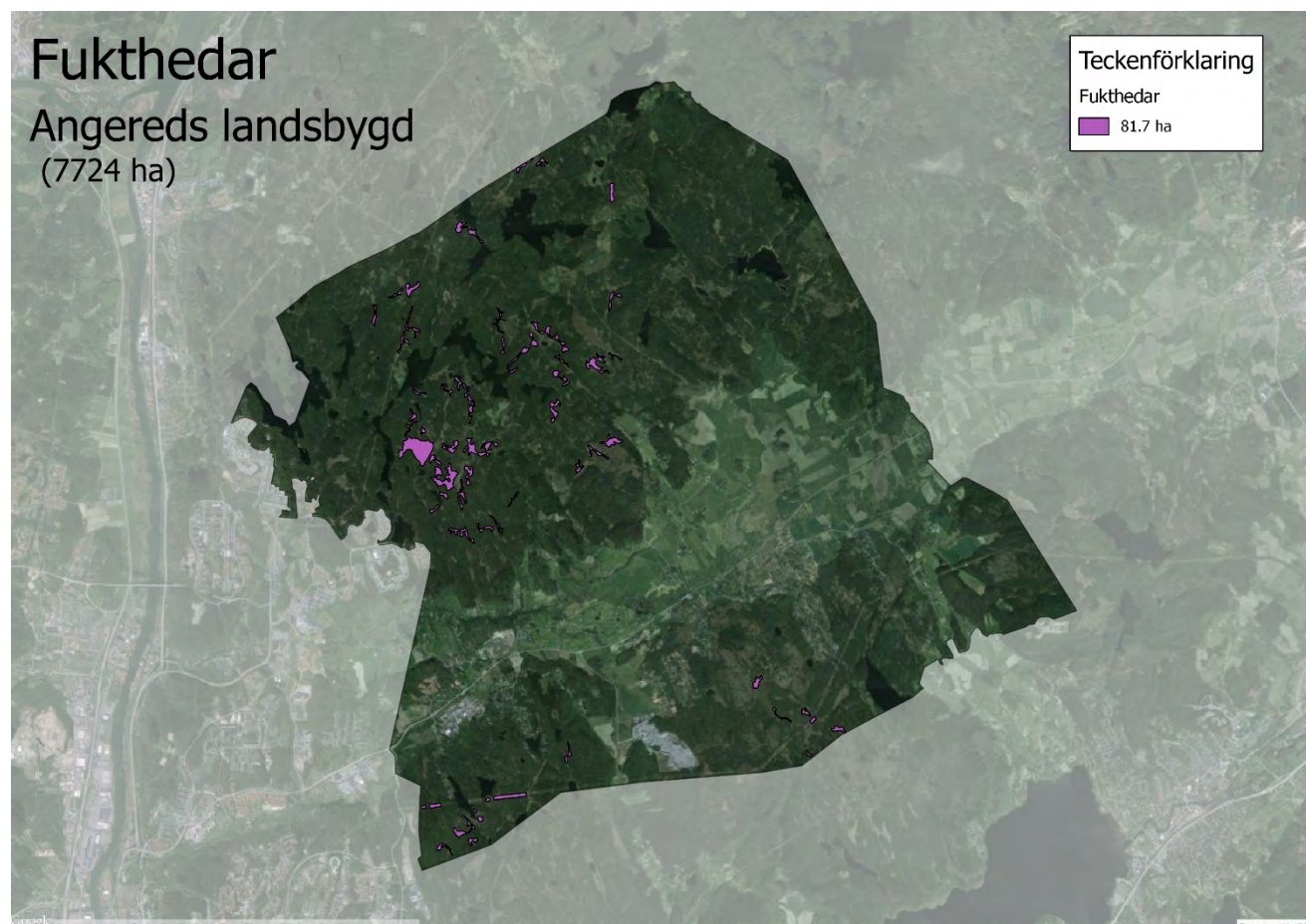
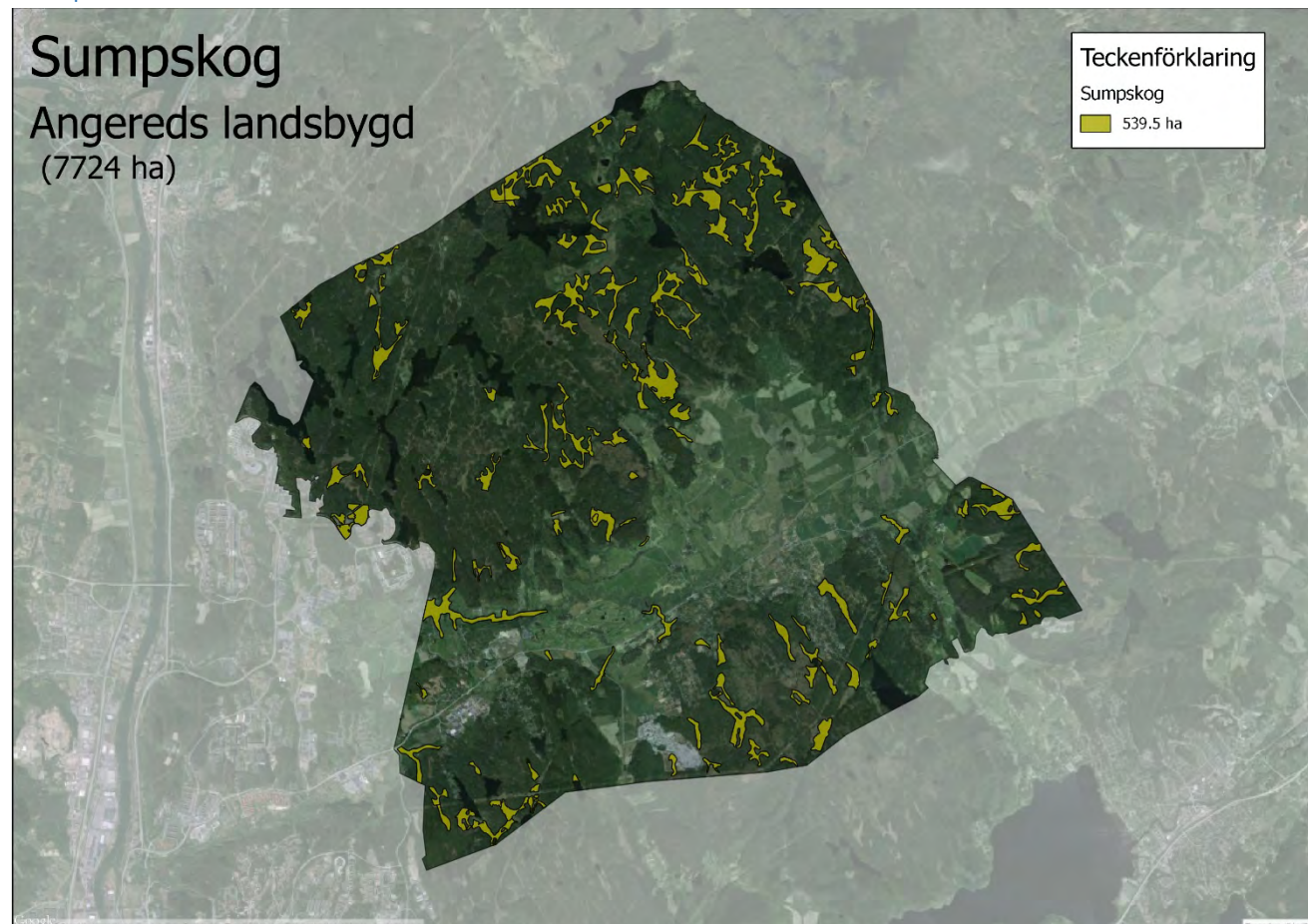

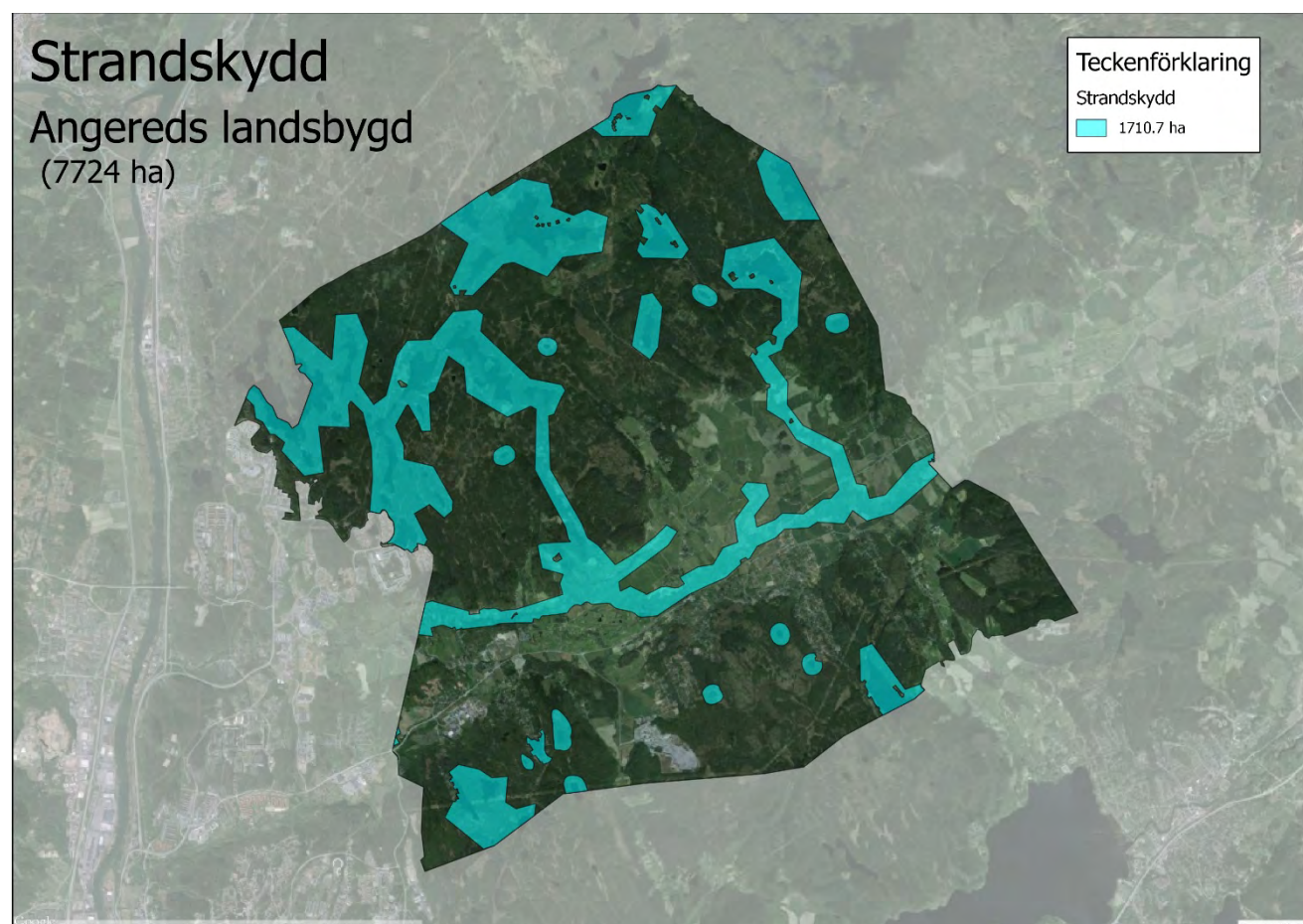
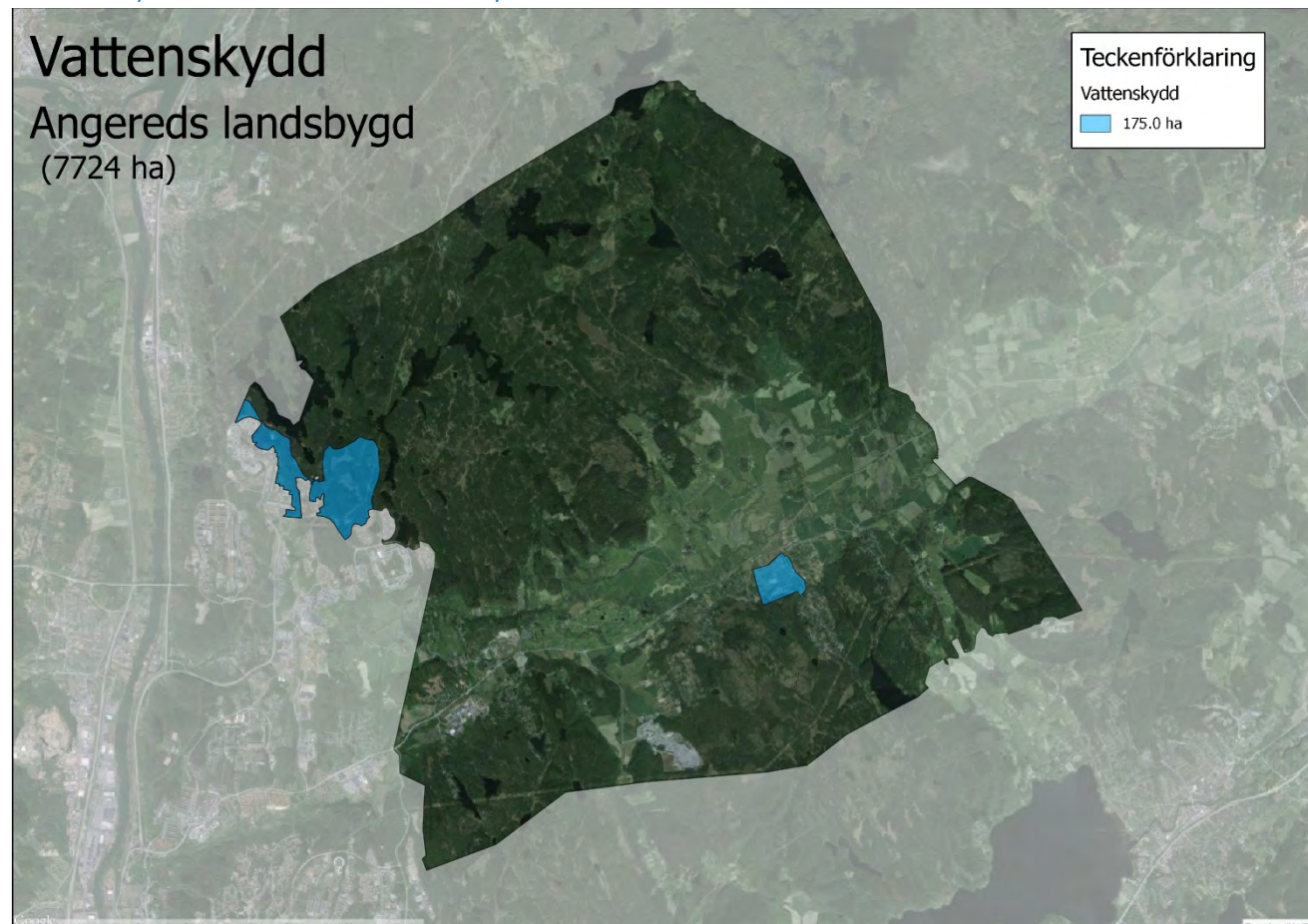

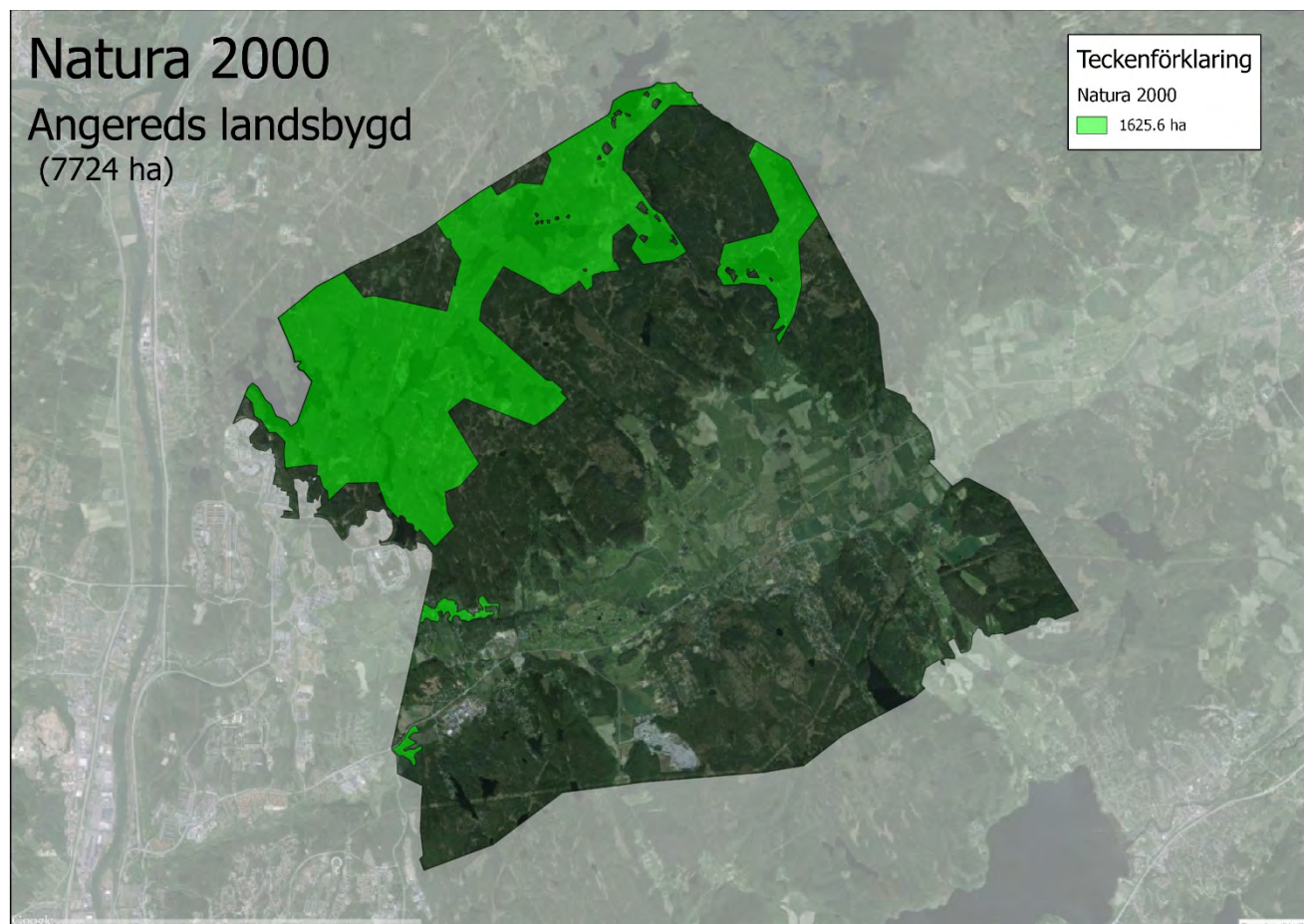
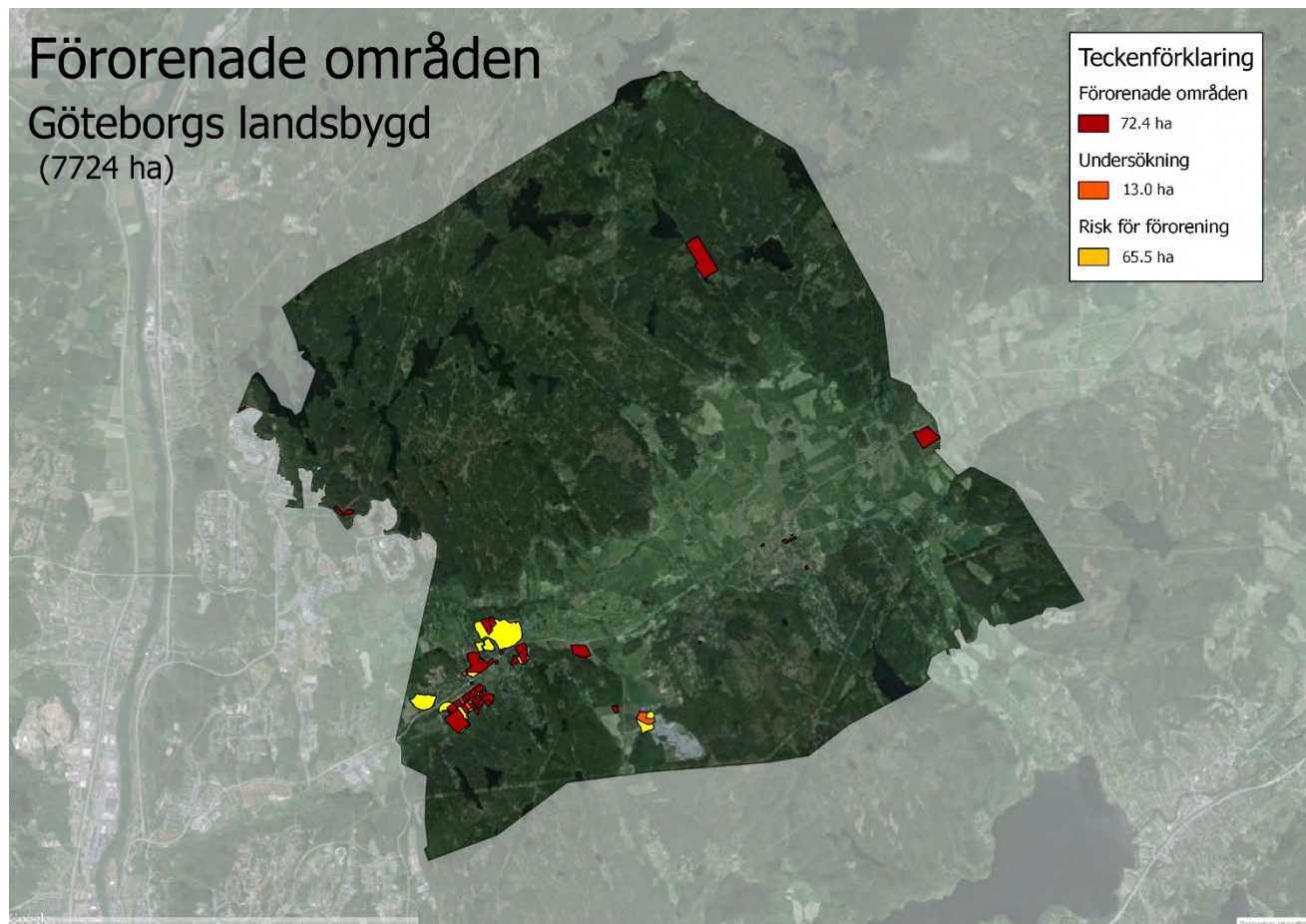

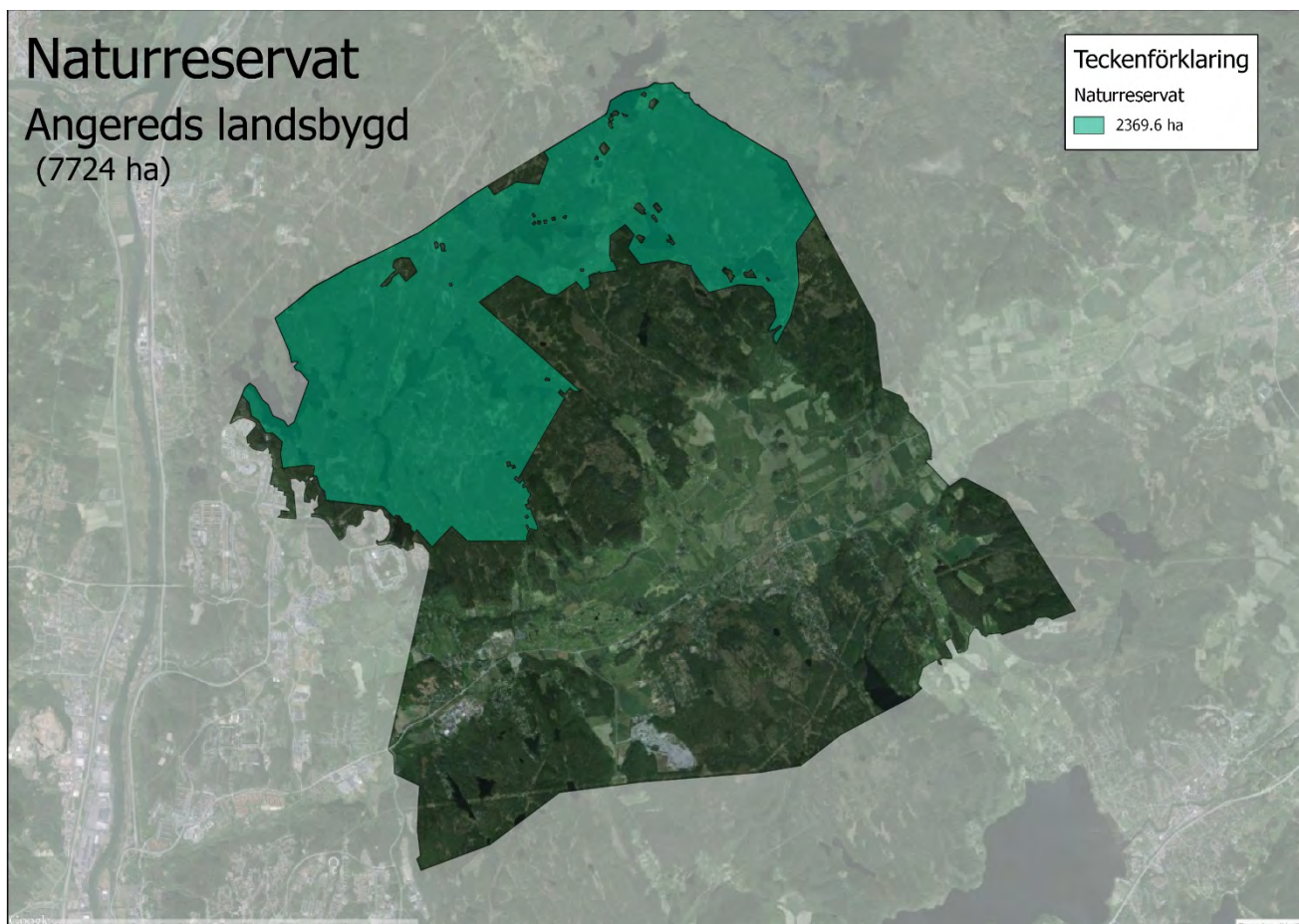

Länsstyrelsen upprättade en bevarandeplan för Lärjeåns dalgång 2005. [Den finns att läsa via denna länk](#)

Syftet med att bilda naturreservat för Lärjeåns dalgång är att säkerställa områdets stora natur-, kultur-, landskapsbilda- och friluftslivsvärden. Delar av området är av riksintresse för naturvård och ingår också i EU:s nätverk för skyddsvärd natur, Natura 2000. I Lärjeån finns laxöring och flodpärlmussla och i ravinlandskapets ädellövskogar finns en intressant flora. Projektet finansieras delvis med statligt LONA-bidrag från Naturvårdsverket.

Vad händer just nu?

Ett förslag till naturreservat håller på att tas fram; med avgränsningar, föreskrifter och skötselplan.

Läs mer om Vättlefjälls Naturreservat och tillgänglighet genom att [klicka på symbolerna nedan](#)

TillgänglighetsDatabasen

Kommunalt ägda gårdar

När kommunen på 60-talet köpte upp mark och gårdar i området så har några gårdar bevarats och drivits vidare av arrendatorer.

Det är:

- Häljereds gård som nu med kommunalt stöd blivit en toppmodern mjölkgård
- Torvhögs gård som drivs med nötdjur som betar i Torvhög och Lärejeåns meanderdalgångar.
- Hedås/Knipareds djurstall drivs med nötdjur som betar bland annat i Kniparedsbäckens dalgång.
- [Björnsjöås](#) (länk till föreningen kulturmark) samt ([länk till fornminnesföreningen](#)) drivs som fårgård och har en betydande roll i stöd till ungdomar. Biodling för att bibehålla och öka den biologiska mångfalden har på senare år blivit en del i ungdomarnas arbete.
(just nu svävar denna verksamhet fritt eftersom det inte är klart med hur denna verksamhet skall stödjas efter skolans centralisering)
Bilderna nedan är från den angränsande gården Björnsjöbacka med får, hästar, små kor (Dexter) och gutefår. Djuren bidrar till att hålla markerna öppna och vackra.

- Gården Björnsjöås har liksom de andra gårdarna i Vättlefjäll anor från 1500-talet. Den används nu bl.a. som lägergård och utnyttjas flera dagar i veckan av resursskolorna i Angered. Under sommaren kommer Fritid Centrum och Guldhedsskolan upp med en busslast barn varje dag för att bada, paddla kanot, pröva på äventyrsbanan, umgås med djuren (får och småhästar) eller besöka Björnsjöbacka gård.
Utegruppen från daglig verksamhet, Bergsjön, kommer 3 dgr/vecka och hjälper till med djuren, sätter stängsel och bygger spänger utefter lederna. Nu bygger de ett höns hus.

Från Björnsjöås utgår 3 vandringsleder (2,5 km, 4 km och 6,7 km).
Park och Natur planerar att anlägga en flytbrygga vid Björnsjön.
Björnsjöbacka gård tillsammans med betesmarker från Sjötorpet, Skrapekärr och Roten betas av ca 100 får (gotlandsfår och gutefår) Dexterkor och småhästar.
Skolelever från resursskolorna är med och hjälper till under helger och lov.
- Bergums Biologiska Bärödling som odlar tomater, olika bär och blommor
- Lilla Jordbruket i Bergum, Bergums Andelsjordbruk, Jord-Odlaren Hanna och Earthculture Farm som odlar grönsaker
- Bergums Fritidslantgård är en anläggning för olika fritidsaktiviteter på temat odling och djurskötsel. Gårdens djurstam speglar sammansättningen på en äldre lantgård med bl.a. kor, kalvar, höns, ankor, getter får och lamm. Fritidslantgården fungerar som ett rationellt familjejordbruk och på åkrarna odlas bl.a. havre, råg, vete och foderväxter som täcker gårdens behov av kraft och grovfoder. Växtodlingen vill främst belysa det ekologiska samspelet mellan gröda-människa-djur.
Till gården hör en muséegård där undervisning av skolklasser sker i genuin miljö.
Fritidslantgården är under terminerna öppen för gruppbesök och läger för förskolor och skolor.
Gården håller i undervisning av gamla hantverk och arbeten som har med lantbruket att göra.
T.ex. ullprogram, mjölkprogram, linprogram, julprogram, forntidsprogram, och djurprogram.

Till gården hör en övernattningsbyggnad för 32 personer som är möjlig att hyra för föreningar, skolklasser och privatpersoner.

Det finns grupprum och lokaler för kalas och sammankomster.

Gården tar emot konferenser och serverar med mat under veckodagar.

Gården håller öppet dagligen mellan 10.00 – 15.00 för allmänheten att besöka.

Hela gården bedrivs som daglig verksamhet där personer med psykisk funktionsnedsättning med stöd av personalen sköter alla förekommande arbeten.

Tyvärr har verksamheten ingen budget för drift och underhåll av fastigheterna vilket är ett stort bekymmer som behöver en lösning. Fastigheterna slits och förfaller.

BGU hoppas och förutsätter att Göteborgs Stad och Fastighetskontoret tillskjuter medel så att Bergums Fritidslantgård liksom de i Björsjöås/Björsjöbacka kan fortsätta och utvecklas i sitt viktiga sociala arbete och bli "pärlorna" i den satsning som görs för naturturism och destinationsutveckling.

- Angereds Gård – som håller på att utvecklas för stadsnära utbildning inom gröna näringar som startar i augusti 2018.

Därtill kommer de marker och testbäddar för odling som arrenderas ut till ca 15 olika odlare på områdena i Gunnilse (Angereds testbädd), Bergums "Mellangård" och Brända mosse.

Fastighetskontorets "jordbruksavdelning" arrenderar ut olika markområden och har enligt utsago inga större områden outhyrda för närvarande. Frågan är om dessa arrenden alltid utnyttjas på bästa sätt.

Här ligger en resurs som verkar kunna utvecklas!

Kommunalt ägda fastigheter

Kommunen äger via Fastighetskontoret dessutom en rad fastigheter som delvis hyrs ut till olika verksamheter eller står outhyrda.

Det krävs ytterligare inventering för att få fullständig klarhet i dessa förhållanden. Här kan finnas resurser som kan nyttjas bättre.

Men vi kan nämna några

Gunnilse gamla Småskola – uthyrd till föreningen Gunnilse gamla Förskola

Gunnilse "äldreboende", "flyktingboende" mm – fn inte uthyrd, tveksamhet råder om hur det skall nyttjas

Gunnilse gamla folkets hus – renoveras äntligen och skall bli lägenheter för uthyrning

Sommarhus i Bingared – ej uthyrt

Björsared hunddagis – hunddagis och daglig verksamhet

Bostadshus i Torvhög – renoveras och byggs om till lägenheter för uthyrning

Bostadshus i Brända mosse – uthyrd som hunddagis

Det finns en potential för utveckling av dessa fastigheter om de överläts i privat regi.

BGU-området har många boende med ambitioner för utveckling av egna verksamheter bara de ges möjlighet.

Till dessa skall även läggas de kommunala fastigheter som har kommunal verksamhet såsom förskolor, skolor och vårdverksamhet.

Kommunen driver **6 förskolor** i **Gunnilse, Bingared, Björsared, Olofstorp** samt **2 Familjedaghem**.

Därtill kommer **3 privata Förskolor** och **3 Familjedaghem**

Skolor i Gunnilse, Björsared och Olofstorp (Bergums skolan)

BERGUMS SKOLA är ett föredöme i stadsdelen Angered och Göteborg och har 2018 nått ändå bättre resultat för avgångsklassen från 9:an. [Se resultat för 2018 här.](#)

Med den nya organisation som Göteborgs Stad beslutat för skolverksamheten uttrycker rektorerna stora farhågor för att den positiva trenden kommer att brytas.

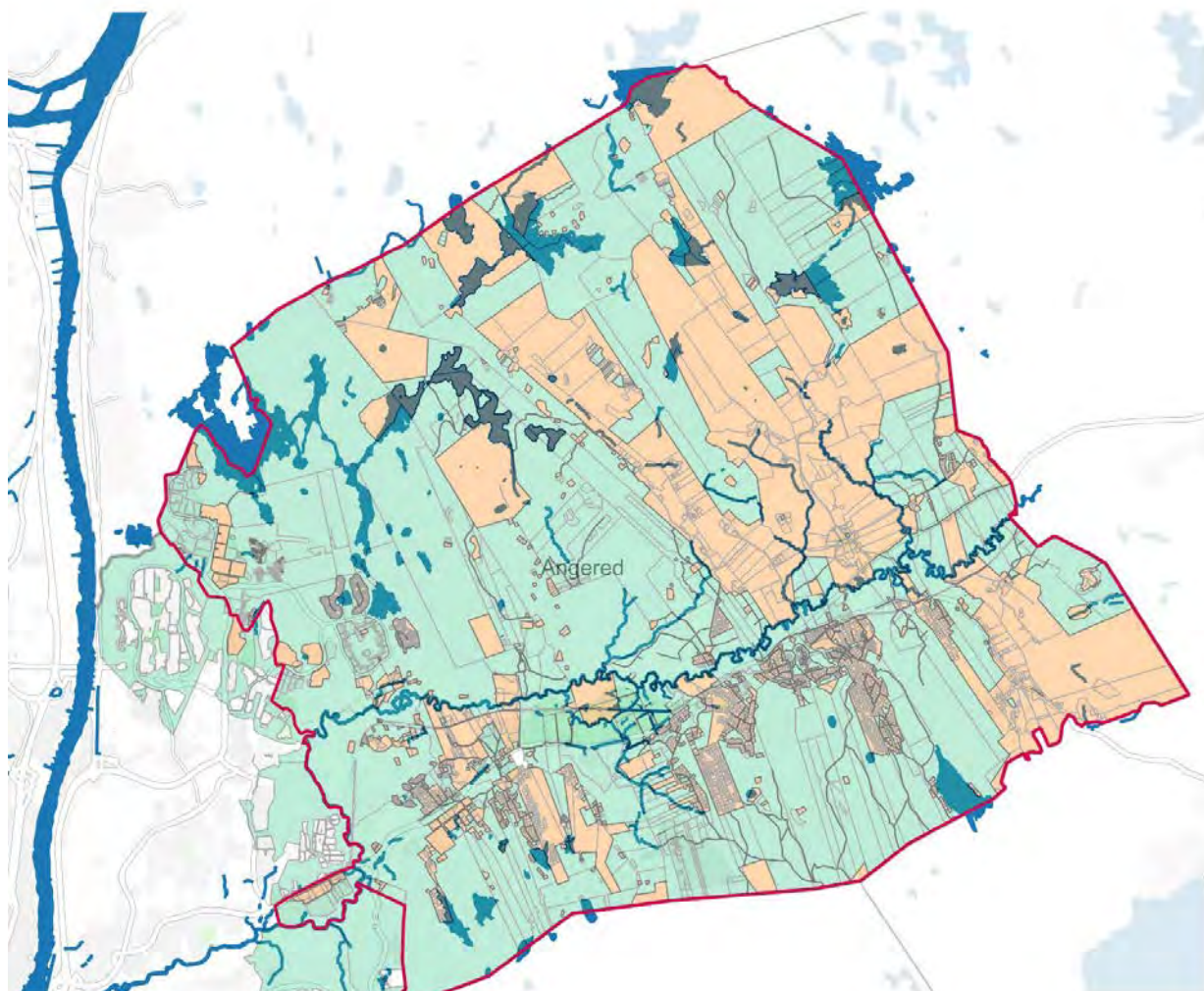
Rektor George Schedin's oro:

"Ja, det finns sannerligen mycket positivt och viktiga värden att värna inom Bergum-Gunnile! För skolans del så är oron stor att den nya gemensamma ekonomifördelningsmodellen för Göteborgs grundskolor riskerar att äventyra den starka, positiva utveckling som Bergums skola uppvisat under senare år. Årets fina siffror är ingen slump. De är ett resultat av ett långsiktigt målmedvetet arbete med tidiga stödinsatser på det pedagogiska området och av ett aktivt förebyggande trygghetsarbete. En minskning av budgetramarna på -10 % (motsvarande 12-15 helårstjänster) inför läsåret 18/19 får såklart konsekvenser"

Boende för personer med behov av stöd finns i **Bingared och Knipared** (nytt håller på att färdigställas) samt **2 st i Dockered**.

I Olofstorp finns det enda **äldreboendet – Solängen**

Sjöar i BGU-området

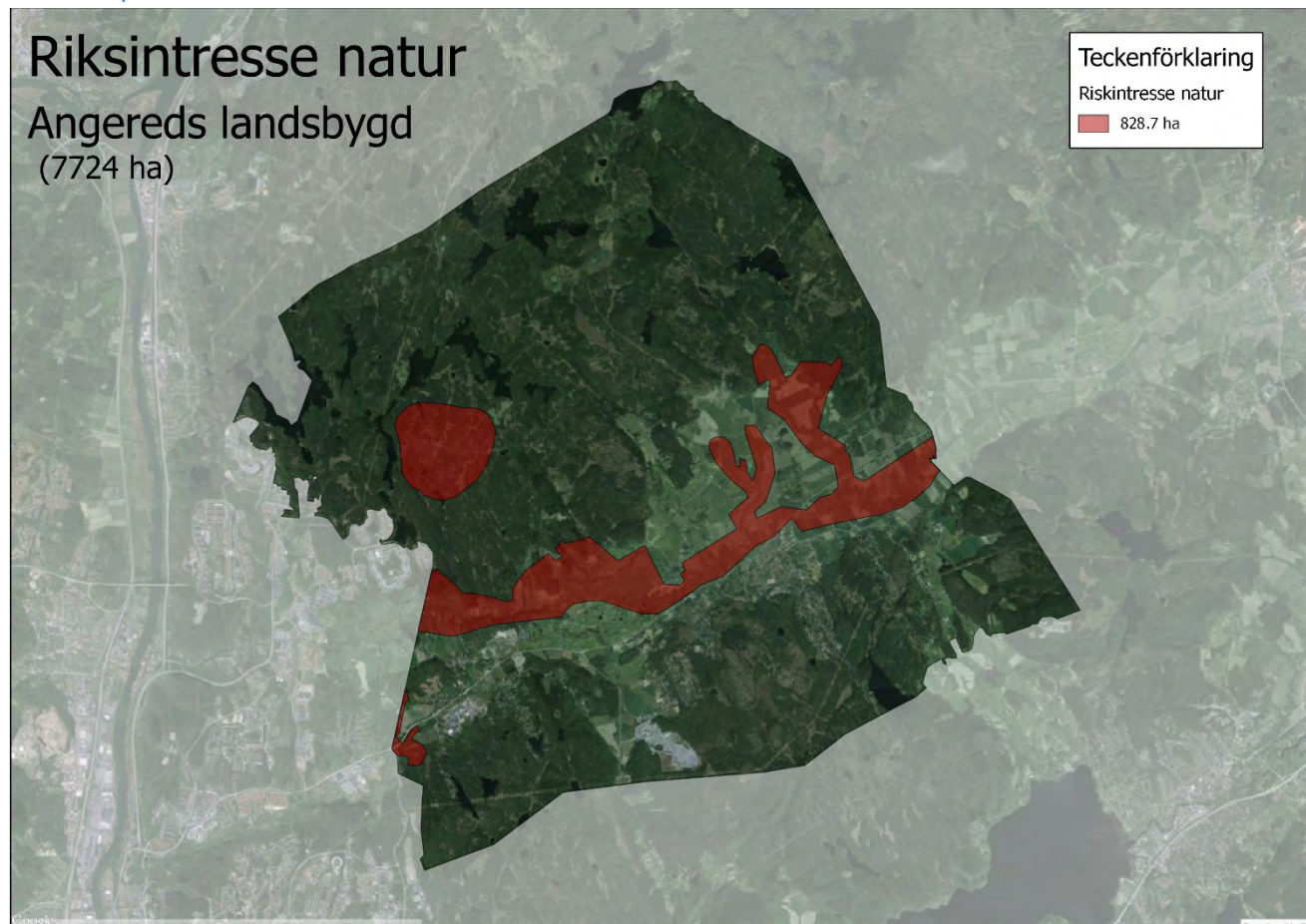

I BGU-området finns flera fina badsjöar med badplatser som antingen förvaltas av en lokal förening eller ligger som en "dold" resurs för utveckling.

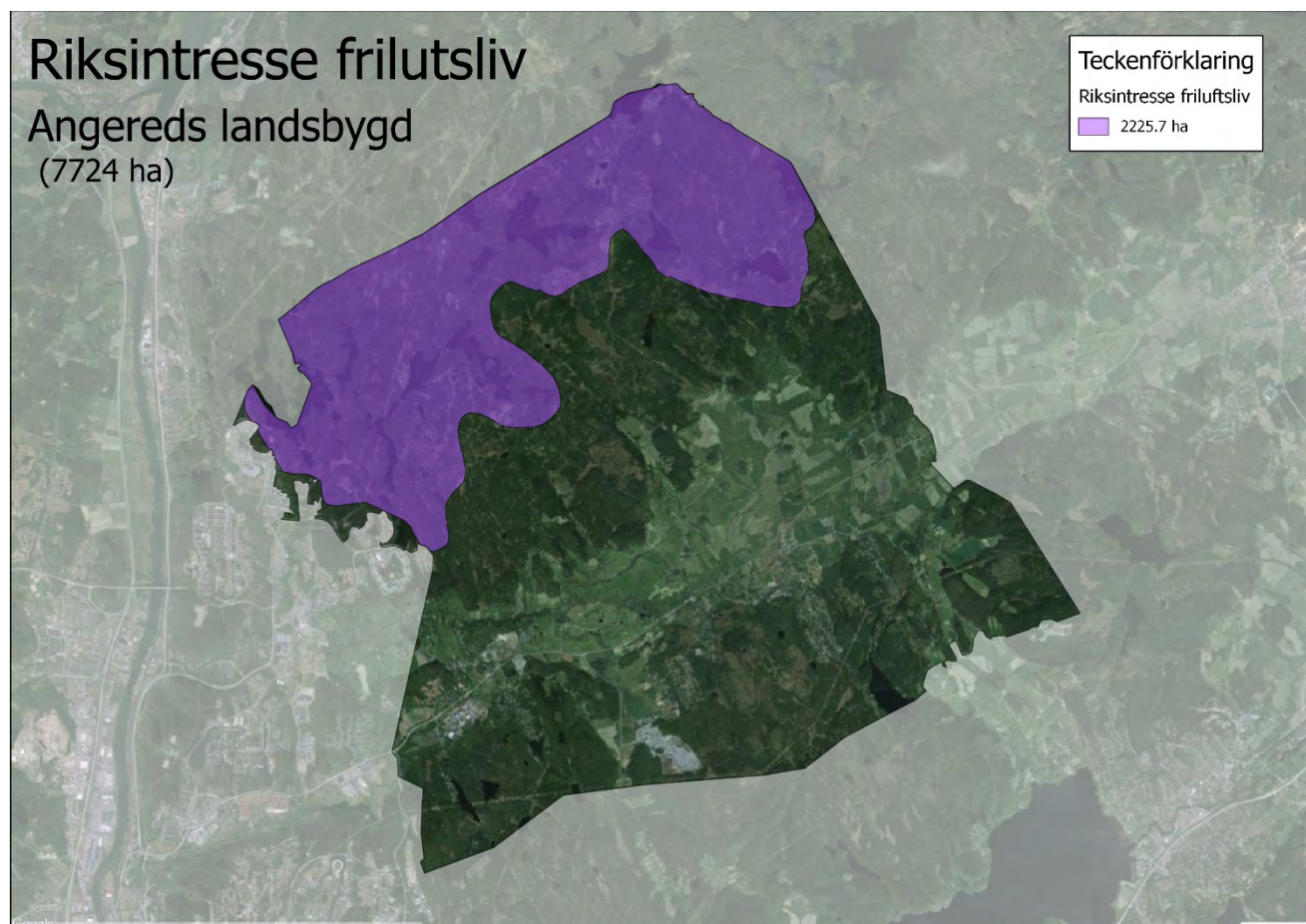
Tyvärr har kommun inte visat något intresse för att iordningsställa, utveckla och förvalta dessa fina resurser. Många av dess sjöar skulle också kunna utvecklas till fina fiskevatten.

På följande sida presenteras två områden som klassats som Riksintresse för Natur respektive Friluftsliv

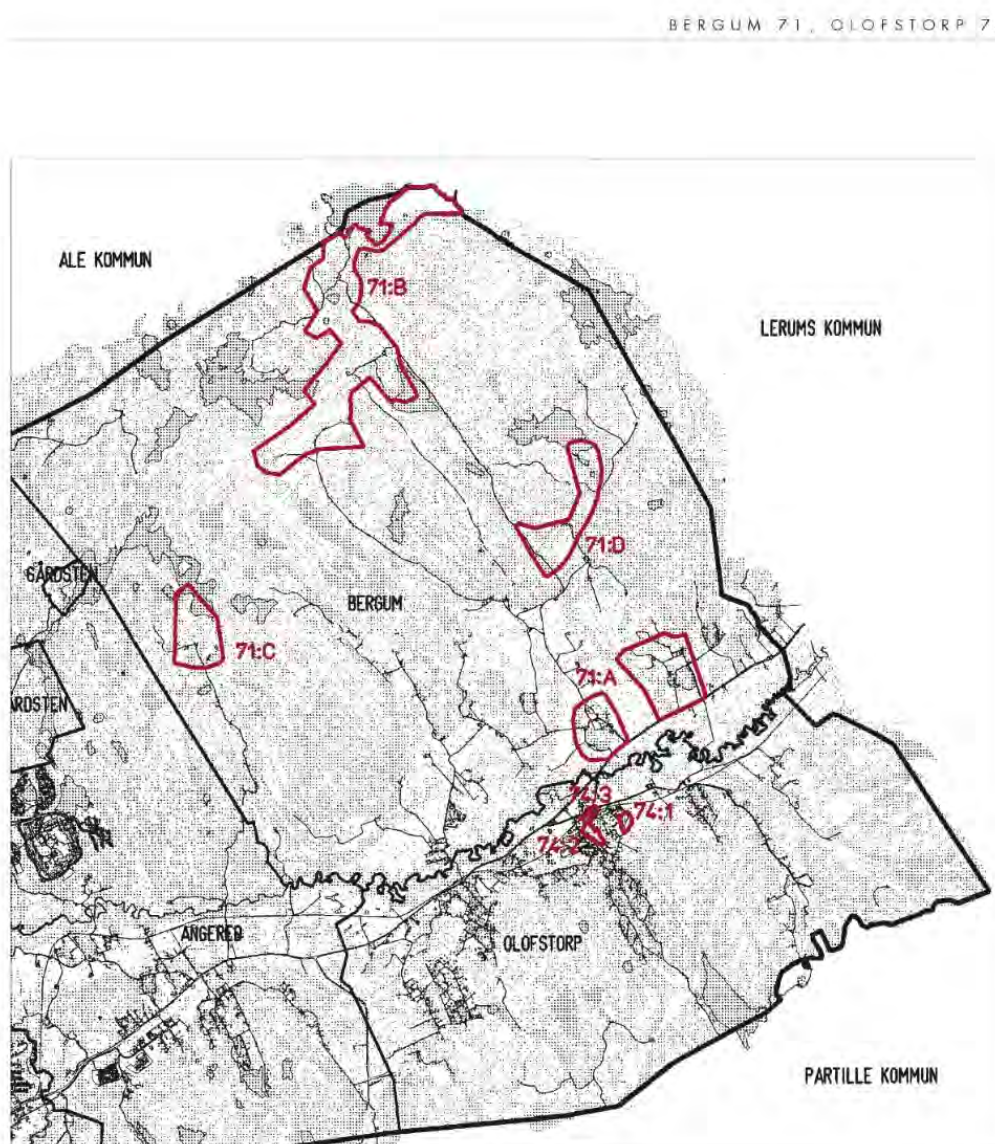
(kartor från Gbg SBK)

Kulturhistorisk Värdefull Bebyggelse

I Göteborgs stads program för bevarande av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse inkluderas fler byggnader och områden inom BGU-området.

Olofstorps station 1904 eller tidigare

VÄSTRA OCH ÖSTRA BERGUMS BYAR, 71:A

VÄTTLEFJÄLL, NORDÖSTRA, 71:B

KROKSJÖLUND, 71:C

RELSJÖDAL – KVARNABÄCKEN, 71:D

SMÅKULLA, 74:1

F D PRÄSTGÅRDEN, 74:2

F D OLOFSTORPS STATION M M, 74:3

269

Läs hela [rapporten för programmet här](#)

Verksamheter och Företag

Området har ca 625 ^s registrerade företag, med en huvuddel utan anställda (424 st)

Antal anställda	0	1 – 4	5 – 9	10 – 19	20 -
Antal företag	424	148	24	14	15

Antal företag och branscher, klassning enligt SCB

Bransch	
Jordbruk, skogsbruk och fiske	58
Utvinning av mineral	1
Tillverkning	33
Försörjning av el, gas, värme och kyla	1
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering	3
Byggverksamhet	132
Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar g	71
Transport och magasinering	23
Hotell- och restaurangverksamhet	11
Informations- och kommunikationsverksamhet	24
Finans- och försäkringsverksamhet	7
Fastighetsverksamhet	36
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	68
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	34
Offentlig förvaltning och försvar, obligatorisk socialförsäkring	1
Utbildning	26
Vård och omsorg; sociala tjänster	19
Kultur, nöje och fritid	41
Annan serviceverksamhet	32
Uppgift saknas	4
Totalt	625

Vissa branscher är mycket väl representerade vad gäller registrerade företag samt med personer som förvärvsarbetande inom respektive bransch.

BGU's Utvecklingsgrupp Företag arbetar med att kontakta företagen för att informera om BGU och vad vi har för mål. En sammanfattning över målen som även finns på hemsidan:

Syfte: Arbeta för samverkan mellan företagare i Bergum – Gunnilse för utveckling av medlemsföretagen och möjliggöra gemensamma satsningar.
Skapa produkter och tjänster baserade på olika företags enskilda produkter och eller tjänster. Skapa en företagarplattform och marknadsplats på hemsidan Bergum-Gunnilse.se

Kortsiktiga mål: Identifiera alla företag i bygden, speciellt fokus på de som vill utvecklas och expandera.
Alla aktiva företag, för närvarande ca 180, skall finnas med på en lista med uppgifter om företaget.

Långsiktiga mål: Ett etablerat och fungerande utbyte av information och produkter/tjänster mellan företagarna i bygden.
Blir en erkänd lokal marknadsplats med information och erbjudanden från bygdens företag.
Samverkan mellan företagen i bygden med leveranser av kombinerade produkter och eller tjänster inom Sverige och eller på export.
Ett "företagarhus" som bas för gemensamma satsningar.

FRAMTIDEN i Bergum och Gunnilse

Fokusområden för utveckling

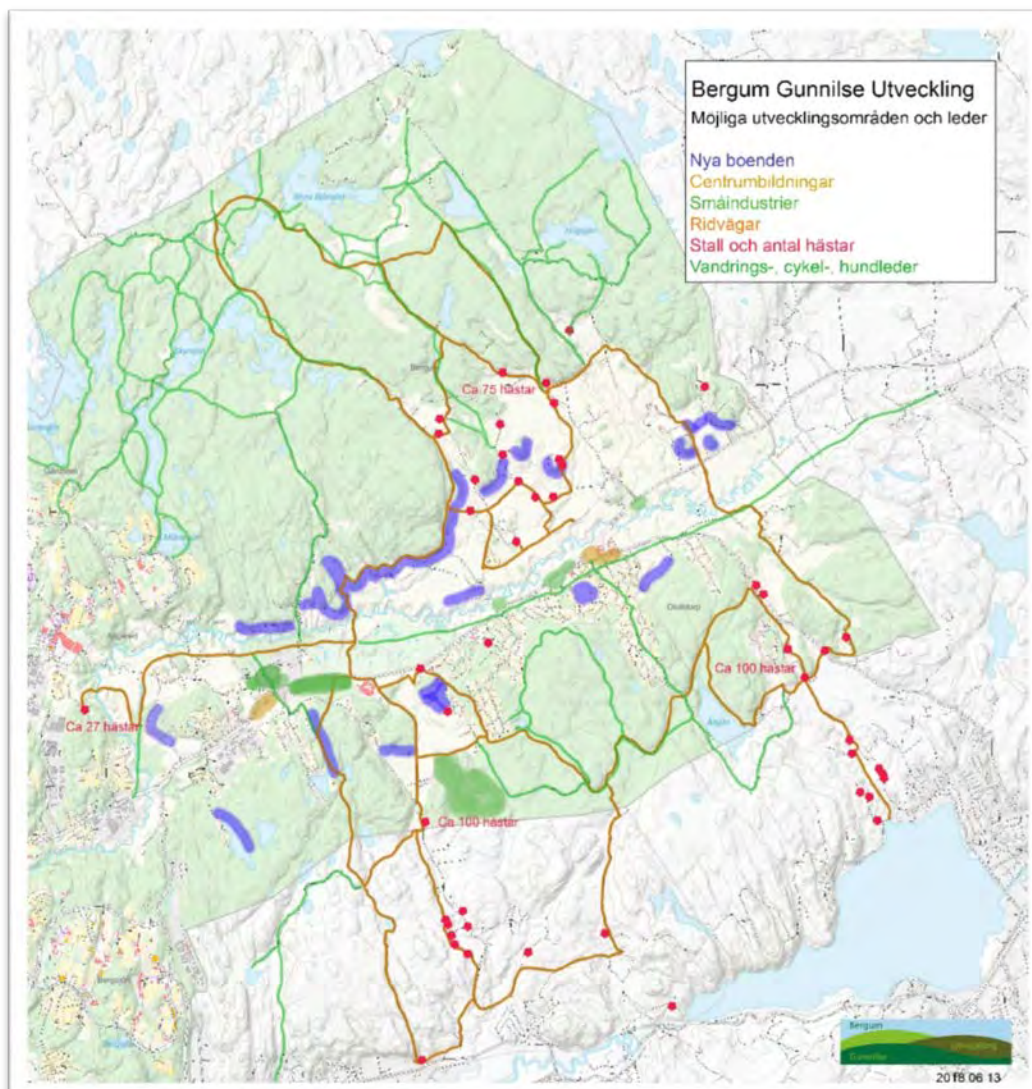
Med alla tillgängliga data och resultat från enkätundersökningen som genomfördes med boende i området under vintern samt uppföljnings och avstämningsmöten (workshops om utveckling av området) har vi landat i 5 fokusområden som vi ser möjligheter att utveckla och skapa grunden för långsiktigt hållbara lokalsamhällen med extra attribut.

De fem fokusområdena är:

- Hälsa och aktivitet
- Lokal service och ökat företagande
- Nätverk för utbyte av kunskap och tjänster
- Lokal matproduktion
- Ökat bostadsbyggande och förbättrad infrastruktur

I följande kapitel kommer vi mer detalj beskriva möjligheterna

Översiktskarta över de samlade utvecklingsområden som vi för närvarande ser

Hälsa och aktivitet

Ohälsotalen i stadsdelen Angered är höga och krafttag behöver tas för att sänka dem.

I BGU-området kan vi bidra genom att tillsammans med kommunen samverka för utveckling av aktiviteter som på sikt betydligt kan förbättra livskvaliteten, livslängden och stödja ett mer klimatsmart sätt att leva.

Det torde vara ostridigt att aktivitet befrämjar hälsa. Aktiviteten kan naturligtvis vara såväl fysisk som intellektuell. Vi bör därför sträva efter att göra det så enkelt som möjligt för alla åldrar och alla intresseinriktningar att aktivera sig.

Området Gunnilse-Bergum, med sin rika natur, är väl lämpad för fysisk aktivitet utomhus, vilka delvis beskrivs senare i detta kapitel.

Det måste för att området ska vara attraktivt att bo i, även finnas mötesplatser för intellektuella aktiviteter, erfarenhetsutbyten mm såsom planeras i Bergum Centrum med "allaktivitetshus". Se idéskissen Bergums Centrum i fokusområde "[Lokal service och ökat lokalt företagande](#)".

I detta fokusområde-kapitel ger vi mer i detalj exempel på vilka typer av fysiska aktiviteter som klart skulle främja folkhälsan.

[Vandringsleder](#), tydligt märkta leder som följer stigar i skogar och utefter minder vägar

[Ridvägar](#), stråk där hästarna har företräde.

[Samordnade leder](#) för vandring, draghundar, cyklist, löpare

Promenadstråk, med vilket avses iordningställda kortare leder där barnvagnar och rullstolar lätt kan framföras.

Löparspår och utegym på flera ställen, iordningställda löparspår, några belysta, i kombination med styrketräning utomhus

[Cykelvägar](#), trafiksäkert separerade från biltrafik, cykelvägar i terräng särskilt iordningställda leder för att undvika för stort slitage i naturen där försiktighet med vår natur är nödvändig.

Intellektuella aktiviteter

Mötesplats/hus, plats för många olika aktiviteter, exempelvis hantverk, konsthantverk, schack, vävning, dans, matlagning, språkutbyte, läxhjälp, kunskap- och erfarenhetsutbyte mellan generationer, kulturella aktiviteter mm. Se Idéskissen för Bergums Centrum på sidan 53.

Boende och livsmiljön är en viktig social bestämningsfaktor som påverkar invånarnas liv. Samtliga beskrivna funktioner och aktiviteter i detta fokusområdeskapitel – Hälsa och aktiviteter, som endast är exempel, fungerar som sociala mötesplatser och hälsofrämjande arenor för befolkningen.

Detta gäller även de aktiviteter som typiskt sett inte är gruppaktiviteter.

Aktivitetserna som beskrivs riktar sig till alla åldrar och givetvis ska såväl kvinnor som män, gamla som unga behandlas jämställt. Lika självklart är att vilken nationalitet någon tillhör saknar betydelse då aktiviteterna i sig själva främjar integration.

Tillgång till hälso- och sjukvård

Vårdcentraler, apotek, finns ca 10 km bort i Hjällbo, Bergsjön, Angered, Lerum och Gråbo

I enkäten och utvecklingsworkshoparna har många efterlyst mer lokal hälso- och sjukvård. En del av detta skulle kunna tillgodoses med de "hälsorum" som ingår i Idéskissen för Bergums Centrum, kanske i kombination med e-hälsa tjänster

För närvarande har vi i BGU-området flera verksamheter som såsom massage, fotvård, samtalsterapi och en tandläkare.

Tillgången till tränings- och fysiska aktiviteter

I BGU-området finns 2 gymnastikhallar (en väldigt liten i Gunnilse) och en i Bergums skola. Den planerade skolan i Gunnilse har en ny större idrottshall och det finns ett från boende i BGU-området strakt uttalat önskemål om att göra en fullskalig handbollsplan med möjligheter till samutnyttjande för olika typer av sport och kulturaktiviteter. Vad vi känner till finns ännu inga beslut antagna.

Idrottshallen på Bergums skola är oftast bokad av Bergums Innebandyklubb och det kan vara svårt att hitta lediga tider. Tidigare var olika gymnastikgrupper aktiva som också nyttjade hallen på kvällar och helger.

I Olofstorp finns ett 24/7 gym som drivs i privat regi.

Dessutom finns flera initiativ till olika utegymnastikaktiviteter så som Rootcamp samt dansträning för barn och vuxna i Begumsgården.

Bergums IF är en mycket aktiv fotbollsklubb som sedan lång tid tillbaka engagera många i området.

Utvecklingspotential för aktiviteter

Områdets vackra natur ger oss och dem som vill starta verksamheter inom upplevelse- och naturturism många möjligheter. Allt med målet att minska ohälsotalet i BGU-området och vara en plats för Göteborgare att koppla av i, med lugn och tyst miljö med ren luft.

Vi exemplifierar några på följande sidor:

- Vandringsleder
- Ridleder
- Cykelleder
- Hundleder
- Naturturismsatsningar
- Häsostigar

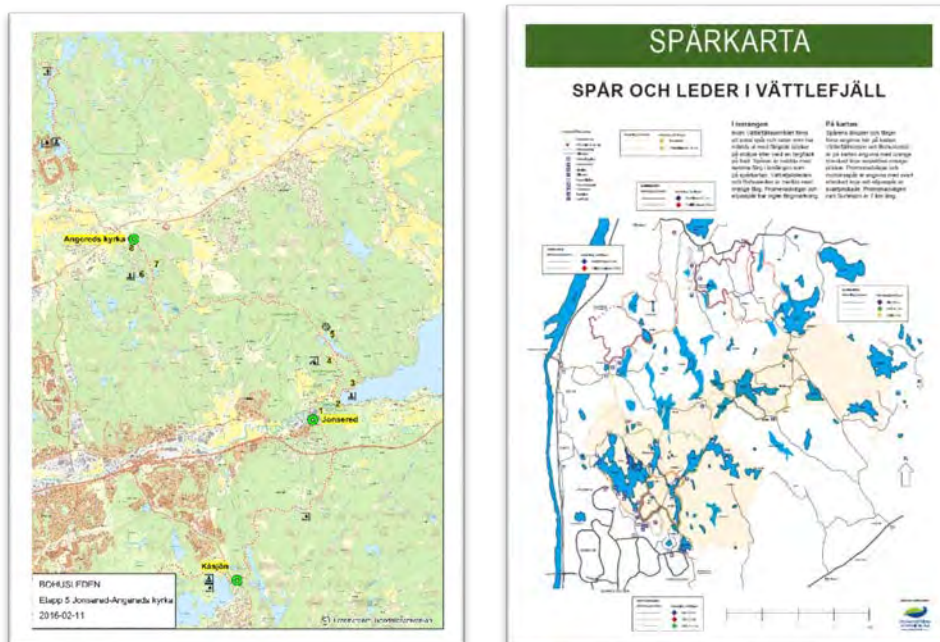
Vandringsleder

Sedan fler år har vandringsleder skapats både med regionala och kommunala medel som stöd för byggnation.

[Bohusleden](#) är ett exempel som går igenom området. [Tyrsjön runt](#) är ett annat som har skapat med kommunala medel för länge sedan.

I Vättlefjäll finns med stöd från Västkuststiftelsen och ideella krafter flera mycket fina vandringsvägar.

Klicka på bilderna nedan för att ladda ner kartorna

Dessutom finns ett flertal leder som skapats på helt ideell bas och utan offentligt stöd.

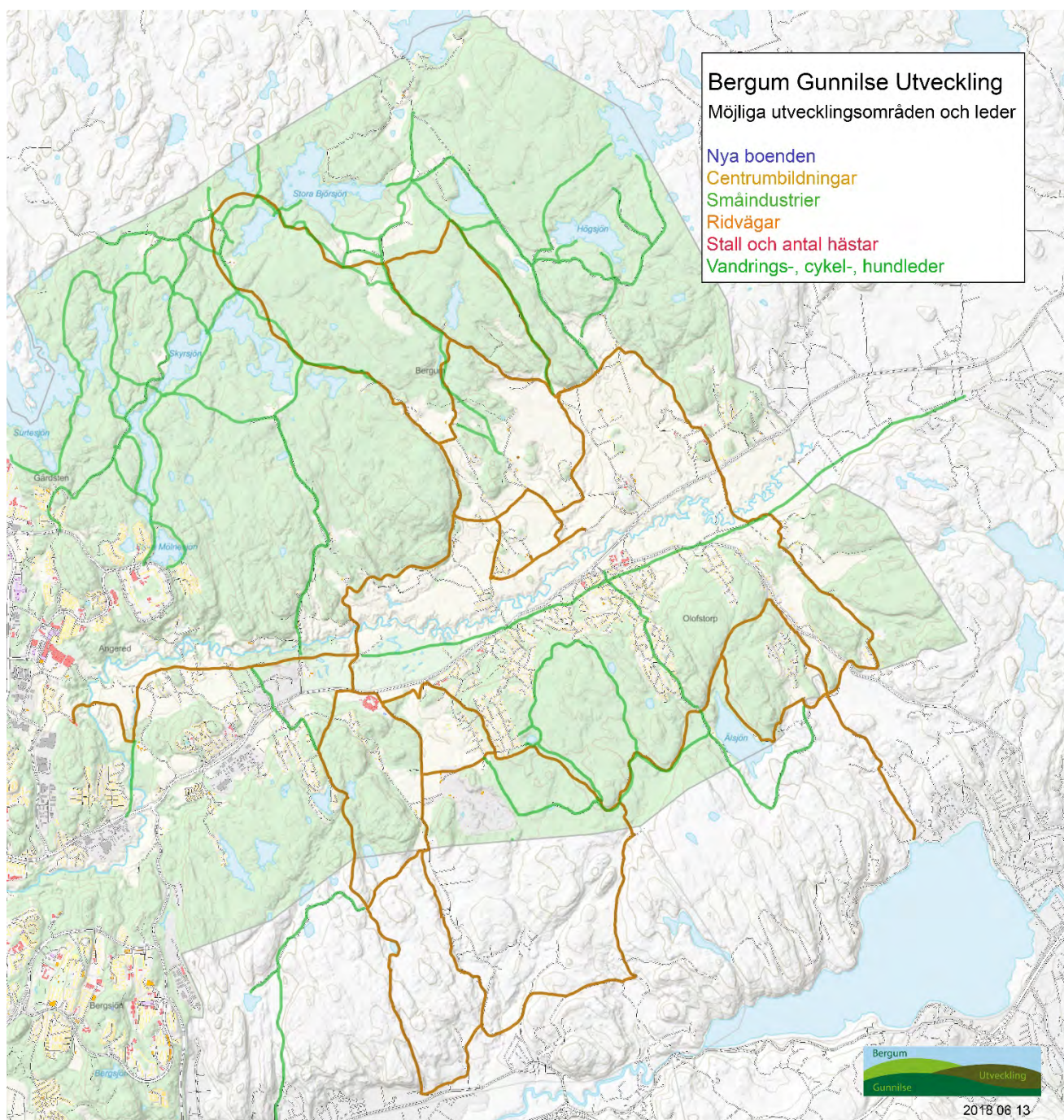
Ett exempel är [Björnsaredsrundan](#)

Samordnade leder

BGU Utvecklingsgrupp Naturturism arbetar långsiktigt med att få till en övergripande inventering av nya o gamla vandringsleder och har denna karta som grund för samordning av vandringsleder, ridvägar, cykelleder, draghundsleder, löparspår.

Utöver dessa leder finns ett intresse att undersöka möjligheterna för [Naturcykelleder](#) och Mountain Bike och Bike Parks.

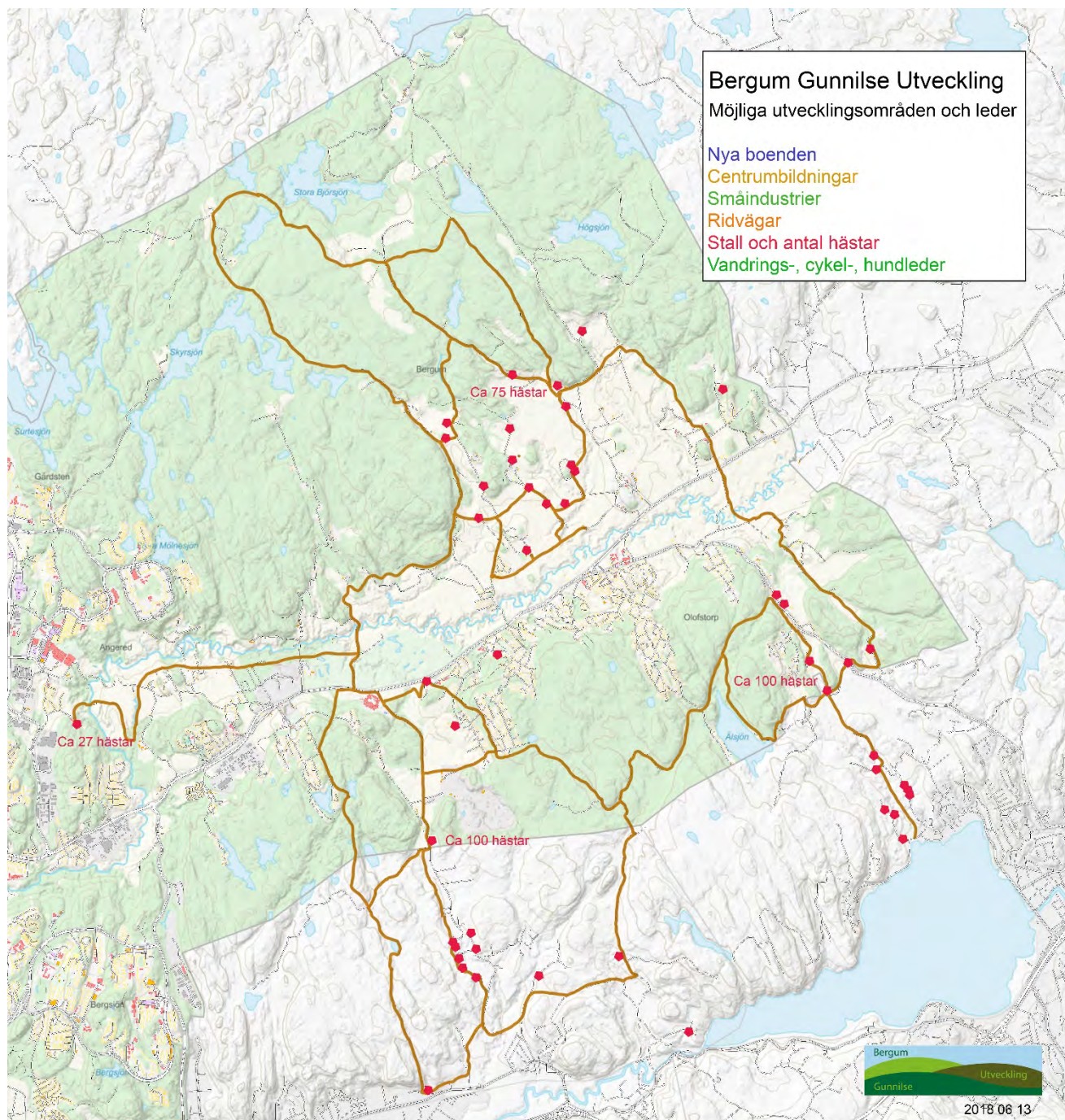
I området finns också fler aktiva Hundverksamheter allt från Hunddagis till olika former av hundträning och en utvecklingsgrupp Hundar håller på att bildas.

BGU arbetar för samordning och samutnyttjande av de resurser som finns och planeras.

Önskemål har t.ex. kommit från hundägare om att bygga någon eller några hundrastgårdar där hundar kan få spinga fritt och "sträcka ut". Var kan vi bygga sådana?

Hästnäringen

I området med angränsande områden finns mer än 300 hästar. Detta ger en enorm potential för utveckling av olika typer av hästverksamheter.

Behovet av fullskalig inomhuspaddock för träning året om är stort och en projektutveckling och finansiering av detta kan bli resultatet av BGU's Utvecklingsgrupp Hästars arbete. Det kräver dock ett aktivt och positivt stöd från kommunen.

Utveckling av ridkurser för barn och vuxna skulle kunna bli en verksamhet som dessutom skulle ge ett antal nya arbetstillfällen lokalt. Verksamheten skulle kunna utvecklas på stallet i Bingared.

BGU-områdets naturtillgångar ger en rad möjligheter till att utveckla ny intressanta attraktiva turistmål för Göteborgare och tillresta turister som vill se annat än bara staden.

Initiativet "Destination Lerjelandet" drivs av utvecklingsgruppen för Naturturism inom BGU. Med detta initiativ vill utvecklingsgruppen etablera vårt område som ett attraktivt turistmål med visionen att "Lerjelandet" till Göteborgs 400-årsjubileum år 2021 är ett etablerat stadsnära utflyktsmål för heldagsupplevelser med natur, vildmark och friluftsliv.

Detta är den första satsningen med fokus på att utveckla hela området som en turist-destination som hittills har gjorts, och en möjlighet för oss att ta fram belagd kunskap om vilka värden, platser och berättelser som gör oss unika.

Det finns enskilda rapporter inom specifika områden (naturvärden, djurliv och kulturhistoria) men inte någon övergripande summering av områdets 'själ och hjärta'.

Sedan starten 2017 har utvecklingsgruppen kartlagt verksamma aktörer och byggt ett nätverk av personer som kan och vill verka för att göra Destination Lerjelandet till verklighet. Gruppen har börjat knyta kontakter för samarbeten med lokala aktörer som har för avsikt att bedriva kommersiell verksamhet inom besöksnäringen och Naturturism. Genom att arbeta med en gemensam förståelse av vår destinations värden skapar vi förutsättningar för ett gemensamt ansvar, vilket underlättar för både besökare och näringsidkare att kunna nyttja området på ett hållbart sätt och på lite längre sikt uppnå en stärkt infrastruktur.

Utvecklingsgruppen med sitt arbete att stärka och definiera Lerjelandets identitet och samverkan med områdets verksamheter inom naturturism och bli en tydlig samarbetspartner till andra aktörer i och omkring Göteborgs Stad, och lägger grunden för framtida breda och klimatsmarta satsningar inom Naturturism och besöksnäring. Gruppen samarbetar bl.a. med projektet Stadslandet Göteborg, som just syftar till att stärka kopplingen mellan stad och land och som stöttar med sina kunskaper och erfarenheter.

Arbetet med att utveckla naturturism ger möjligheter till nya arbetstillfällen i området, vilken är ett av de viktiga målen för BGU.

Lärjeån

Lärjeån med sina våta områden med återkommande översvämningar och meandrande delar kan skapa möjligheter för intressanta "hälsostigar" som kan skapa lugn och harmoni för besökare.

Sex F för en bättre värld*

Förundran, Förståelse, Försoning, Förnöjsamhet, Förändring och Förtröstan

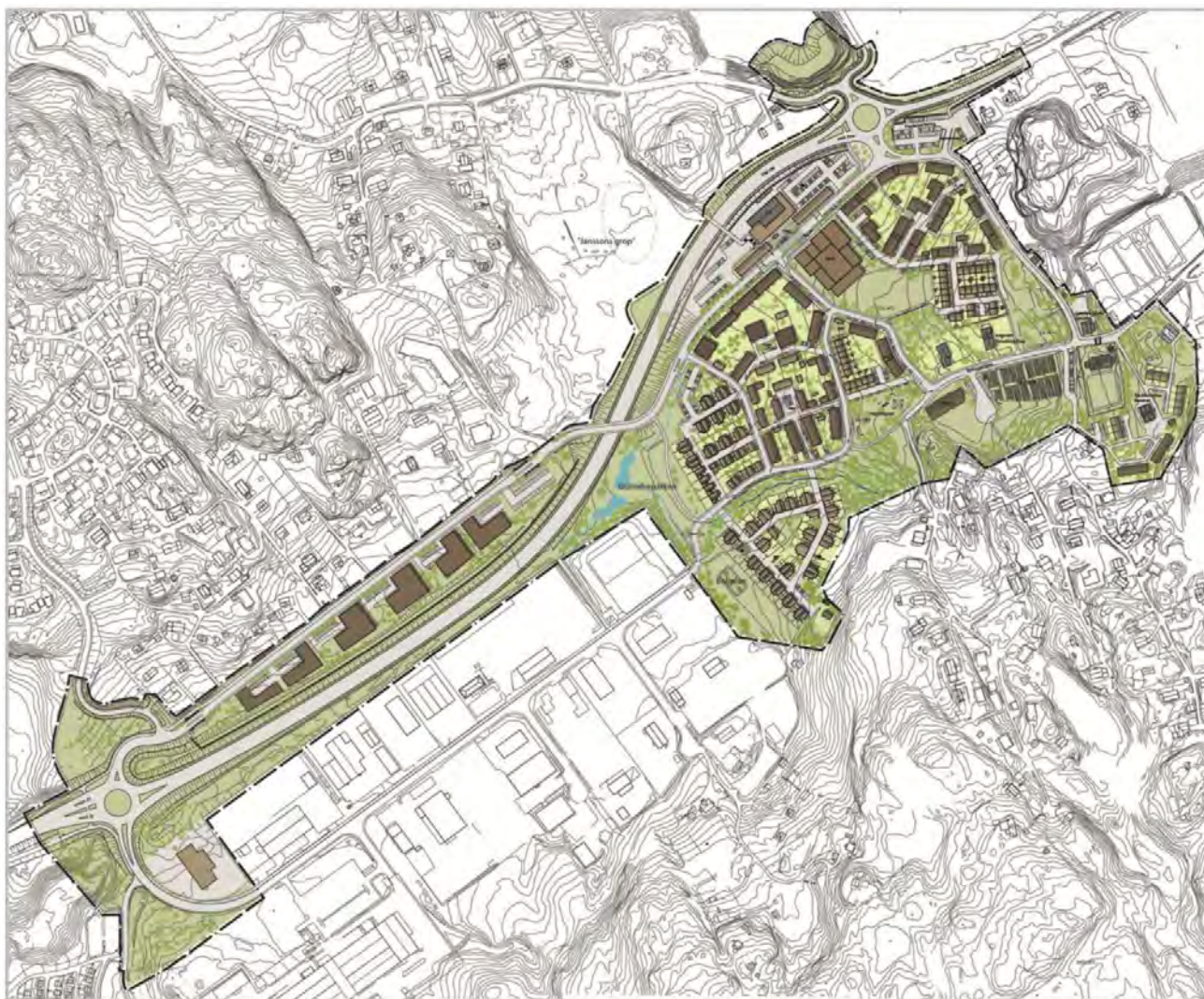
"Förtröstan är en bristvara i vår kultur – däremot finns för mycket av pessimism, passivitet kanske till och med förakt för demokratin." "Att stärka förtröstan och framtidstron är något ofantligt viktigt som vi kan och måste hjälpa varandra med. En väg till hopp är att själv medverka till positiva förändringar, snarare än att vara en del av problemen. Det kräver kunskaper, intellektuell förståelse, men också en ständig övning i försoning och förnöjsamhet." "Det är lätt att se hur inre och yttre "miljövård" betingar varandra. I ett samhälle med påtagligt många missnöjda, besvikna och obekräftade människor tenderar allt fler att bli "nappsugare", som om de ha råd, tröstar sig med en överdriven materiell konsumtion. Och därmed bidrar till ökat slitage på naturresurser och miljö. Men det omvända gäller förstås också: En kultur med sociala och andliga värden i fokus för välfärden – musik, teater, naturupplevelser, gemenskap – är en bättre värld för både människor och livsmiljön. Vi behöver kalka sura hjärtan – egna och andras. Bedriva mental miljövård, för att tala ekologerna språk"

*text hämtad från boken Förundran av Stefan Edman

Gunnilse Centrum

Detaljplaneskiss

Gunnilse har idag ca 1 500 innevånare och har stor utvecklingspotential både genom förtätning och utnyttjande av markområden som inte är lämpliga för jordbruk eller aktivt skogsbruk.

Utvecklingen av Gunnilse Centrum har försenats i fler omgångar av olika anledningar och enligt uppgift ligger ärendet för närvarande hos Fastighetskontoret.

Vår enda lokala matvarubutik (ICA Nära Gunnilse) lider av växtvärk och vill expandera och i planen finns utrymmen för andra verksamheter också.

I det planerade området och angränsande områden mer när koppling till service och kommunikationer finns möjligheter att bygga mellan 500 och 800 nya bostäder.

Skolan och förskolan som är en väsentliga delar i planen skulle varit färdiga 2015.

[Detalplanebeskrivningen från 2015 finns att läsa här](#)

BGU Utvecklingsgrupp Centrum tog under våren 2017 initiativ till att skissa på hur en mötesplats med en rad olika servicefunktioner kan skapas för att utgöra en attraktiv motor för utveckling av hela BGU-området. Kommunen äger marken och den har i planering sedan mer än 40år varit avsatt och tänkt för en centrumbildning med service.

Vi har fått ett preliminärt positivt svar men väntar fortfarande på ett slutligt besked.

Idéer om olika verksamheter i centrumhuset - Bergum C

- Restaurang/Pub "Salles"
- Matbutik typ "Saluhall" med tydlig ekoprofil, hub för lokala odlare och uppfödare - en ekolivs-butik med basutbud av dagligvaror och det lilla extra som även skall locka långväga besökare - ett besöksmål - en del i natur- och ekoturismsatsningen som görs inom i området.
- Bageri

- Gemensam butik för bygdens hantverkare och konstnärer
- Lokaler för andra butiker och företag
- Hälso-Service så som "Hälsorum" med plats för massörer, fotvård, BVC, MVC, läkare och liknande med öppet olika tider och dagar för olika verksamheter. Koppling till e-hälsa

Östra och norra delen - våning 2 eller eventuellt 3 våningar

- Lägenheter, möjlighet till olika upplåtelseformer, "55+ boende"
- Kontorshotell, kontor för mindre företag
- Boende typ vandrarhem med frukost, för att stödja naturturism och erbjuda boende för besökare i området. Närmaste boende är annars i Lerum eller Göteborg
- Café och mötesplats "växthusmiljö" med uteterrass på tak, med utsikt över Lärjeåns dalgång

Södra och västra delen - Kreativitetshus - 1 eller 2 våningar

- Möteslokaler och "hallar" för möten, utställningar, musik och kulturaktiviteter, "pop-up butiker"
- Hantverksverkstäder som stöd för daglig verksamhet, integrationsaktivitet, REHAB mm
- Nav och utgångspunkt för Naturturismaktiviteter (vandringsturer, ridvägar, cykelvägar mm)
- Möjlighet att nyttja söder/västerväggen att koppla verksamheter i huset till uteplatser utefter hela fasaden när vädret så tillåter.

Hela byggnaden skall byggas med passivhustanke för att kunna nå högsta miljöklassningspoäng - med influenser och koncept hämtade från bl.a. ReGen Villages

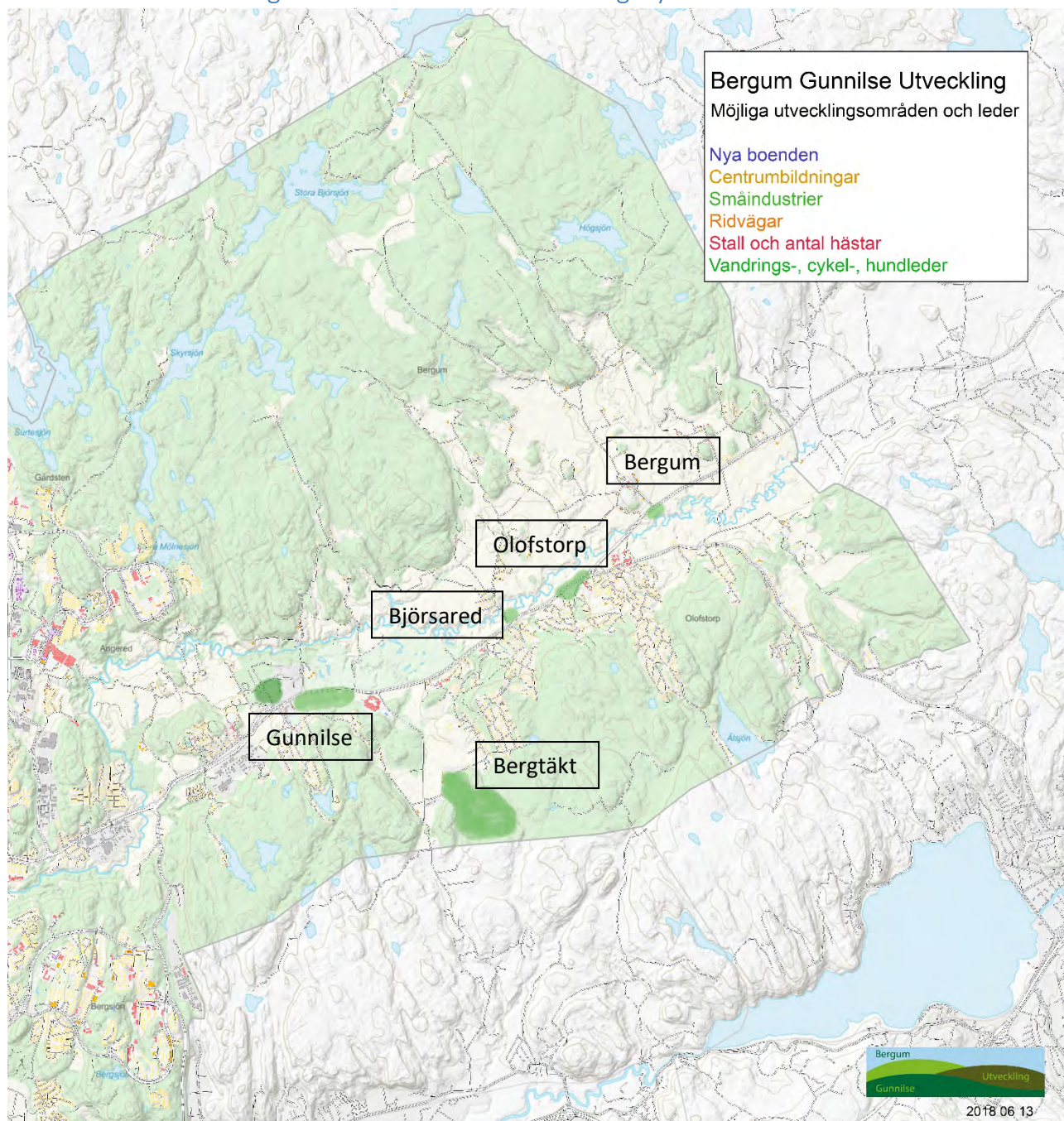
- Solcell på tak, energimagasin från t.ex. Box of Energy eller med Vätgaslager och elproduktion med bränsleceller - möjligheter för "ö-drift"
- Dagvattenskörd - utnyttjande av takvatten för toalettspolning, tvättstugevatten, bevattning, vattenlek, brandpost mm.
- Lågenergilösningar för el och ventilation med klimatsmart aktivitetsstyrning
- Höga miljö- och kretsloppskrav på alla hyresgäster

Bergums Centrum skall bli ett öppet torg med mötesplatser i solen eller skuggan under träd, erbjuda vattenlek, odlingsbäddar och plats för musik och kulturarrangemang.

Kort sagt ett centrum man blir inspirerad av och vill uppehålla sig i.

Områden för utveckling av småindustrier och "företagsbyar"

Inom BGU-området finns flera möjliga områden för etablering av småindustrier och vi lyfter fram dem här.

Alla områden ligger med direkt eller nära anslutning till väg 190 för att minimera transporter inom området.

I Gunnilse finns ett område som arrenderats av Skanska och som idag bara är öde och ser skräpigt ut. Dessutom finns det utefter Väg 190 mellan Gunnilse och Rågårdens Rättssyk ett område som i tidigare översiktsplanering varit avsett för småindustrier. Här finns plats för flera mindre verksamheter.

Utefter Rågårdsvägen fram till Angeredskrossen fanns i en gammal Översiktsplan reserverad mark för småindustrier och här har inget byggts.

Här finns mark som kan hysa en lång rad verksamheter förslagsvis med inriktning på lösningar för hållbarhet, energiåtervinning och lokal matproduktion t.ex. vertikalodling eller Aquaponics odling av fisk och grönsaker och andra liknande lösningar för ökad lokal matproduktion som en del i uppbyggnaden av självförsörjningsgraden av livsmedel. Det viktigaste området för placering av nya småindustrier är Bergtåkten.

Bergtåkten som för närvarande inte har drifttillstånd sedan mer än ett år tillbaka och överklagan mot utökad verksamhet ligger hos Miljööverdomstolen. Med det uttagstillstånd Skanska hade tills förra året så finns inte mycket berg kvar att ta ut.

Den nya begäran om utökad verksamhet skulle innebära att området som upplåtits åt Skanska skulle låsas ytterligare 20 år! för utveckling av en mångfald av verksamheter och många nya arbetstillfällen,

Här finns plats för en rad olika verksamheter med fokus på Gröna Näringar, företag som tillverkar miljöfrämjande produkter och lösningar och skulle även kunna hysa den satsning på lokalt slakteri med beredning och charkuteri som finns med i planerna för BGU's Utvecklingsgrupp Djurhållare.

I **Björared** finns ett mindre område mitt emot ST1 Tappen som kan hysa några mindre verksamheter

Vid **Olofstorps västra infart** från väg 190 finns ett område som tidigare, i början av 80-talet, hyste en bensinstation samt området västerut utefter väg 190.

Här finns plats för att bygga en företagsby/hantverksby med företagshotell och "co-sharing" utrymmen som ett komplement de kontorsytor som finns i planerna för Bergums Centrum.

Med tanke på den stora pendling som idag sker skulle lokala "co-sharing" kontor kunna bli ett bra komplement och stark bidra till minskat resande och ge bidrag till minskat klimatfotavtryck.

Mitt emot **uppfarten till Bergums kyrka** finns en gammal fastighet som nyligen brann upp, här skulle Bergums Musteri och Bryggeri kunna etablera sig.

Sammanfattning över vad som behöver göras för att utveckla lokala verksamheter

Markägare: Göteborgs kommun

Resurs status: Passiv

Utvecklingspotential: 5 (1 låg, 5 mycket hög)

Motiv: Statistiken från SCB visar på en stark grupp av hantverksföretagare, småindustriföretag inom produktion och tjänstesektorn.
Tjänstesektorn är den gren som procentuellt ökar starkast.
Deras behov för fortsatt och utökad utveckling behöver område för att kunna utvecklas och anställa allt samverka med andra företag i nätverk.

Hinder: Inga hinder men kräver beslut om att påbörja arbetet.

Mervärden socialt: Skapar utveckling av fastigheter på ett mer effektivt sätt genom bl.a. möjlighet till arbetstillfällen under alla skeden. Bygga, verka, underhålla samt fastighetsskötsel.

Mervärde miljö: Den blå och gröna miljön utvecklas i en hållbar utveckling om privatägande tar hand om den. Större engagemang skapas och intresset ökar för bygdens utveckling då familjens egna utveckling går hand i hand med bygdens utveckling.

Mervärde ekonomi: Vidareutvecklingen av området inom de områden som våra fokusområden anger kommer att ge en totalekonomisk utveckling som medför att staden utvecklas i en inriktning som överensstämmer med dokument inom staden så som "Göteborgs Stads program för biologisk mångfald " samt " Värdeskapande stadsutveckling ". Det finns även ett flertal andra intäktsgivande åtgärder som måste prioriteras för att balansera de stigande kostnaderna inom staden. Se Göteborgs Stads årsredovisning för år 2017. Rapportens sammanfattande analys visar på ett gap mellan intäkter som ökar med 1 % / år och detta fram till prognosens slutår 2035. Detta medför att Gbg kommun måste satsa på intäktsgivande åtgärder såsom bygggrätter och företagsutveckling som ger arbetstillfällen.

- Förutsättningar: Samarbete med Gbg kommuns nämnder och tjänstemän samt invånarna i Bergum/Gunnilse.
- Klimatpåverkan: Beslut med hållbarhet som ingående parametrar kommer att ge klimatpåverkan med en positiv inriktning. Företagsutveckling och områdets utveckling kommer att utvecklas i framkant av klimatmodellen. Detta kräver dock att Kommunen och dess invånare värdesätter livsmedel som inte transporteras långa sträckor samt att den närliggande marken är dess långsiktiga skafferier. Småföretagandet såsom hantverksföretagen och tjänsteföretagen ger också de fördelar som mindre transporter skapar men kräver nya infrastrukturella lösningarna inom IT och kollektivtrafik och ett genomtänkt detaljplanearbete där rätt mark utnyttjas på rätt sätt. Jämför vissa delar av Gunnilse Ås uppbyggnad.
- Ekolog. Fotavtryck: Storleken på fotavtrycket kommer att minska genom en genomtänkt modell. Den största delen i fotavtrycket ligger i komplexiteten i Ekosystemets uppbyggnad och funktion. Genom att bo i ett område med möjlighet att se och delta i helheten ger det en möjlighet till ett holistiskt tänkande och därmed kommer de flesta beslut som familjer och företag tar att bli rätt. Även forskare och politiker har tänkt fel och de flesta har ändrat sina uppfattningar genom åren på grund av ny "riktig kunskap ". Detta är en svår fråga att ge ett enkelt svar på men inriktningen får bli att det ekologiska fotavtrycket blir mindre och ju mindre fotavtryck desto bättre för framtida livsmiljön. Ju mindre avtryck desto lättare är det för kommande generationer att gå rätt då man ser vägen med våra spår tydligare.

Nätverk för utbyte av kunskap och tjänster

Inom området har vi stora grupper av förvärvsarbetande inom specifika områden och i den kompletterande enkäten visas tydligt intresset för att börja bygga nya nätverk för utbyte av erfarenheter och kunskaper.

Hämtat från sidan 26 nedan:

En bra grund för nya verksamheter är alla de förslag om att bilda kluster och intressegrupper som kom inom:

- Hantverk, hemslöjd, slöjd, sömnad, stickning, design
- Administration, projektledning, matematik, läxhjälp
- Musik, sång
- Massage, friskvård, alternativ medicin, omsorg, HLR
- Fritidsbåtar, trädgård, motorer
- Miljötänk, odling, djurhållning, biodling
- Dans
- Fotografering, film, målning
- Kulturutbyte med nya svenskar
- Entreprenörskap, företagsutveckling, marknadsföring
- Företagsstöd, redovisning, bokslut, konsultation
- Utbildning, föräldrafrågor, pedagogik, språk, livskunskap
- Kultur, historia, författande
- Ridsport och hundsport
- Friidrott, idrott, hockey, simning
- Bygg och byggnadsvård
- Friluftsliv, cykel, vandring
- Matlagning, bakning, matkultur

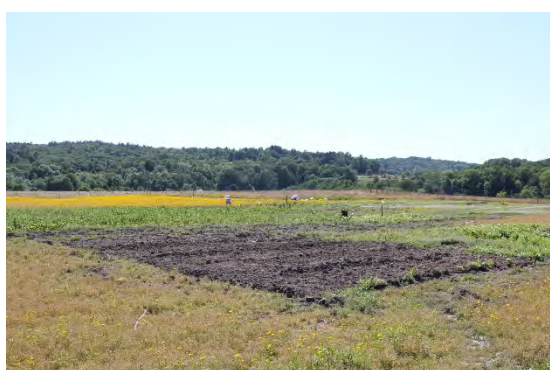
BGU's Föreningsgrupp skulle kunna bli den samlande punkten för alla dessa önskemål och vi uppmanar alla som vill vara med att bygga nya intressegrupper att ta kontakt med Utvecklingsgruppen Föreningar i BGU.

Lokal matproduktion

Enkäten som gjordes under vintern visar tydligt önskemålet att kunna handla mer lokalt av livsmedel. I området med omnejd har vi ännu ett begränsat utbud men det har under senaste åren ökat en del. Göteborg Kommun, Fastighetskontoret arrenderar ut några av de gårdar som köptes in under 60-talet till djurhållare och odlare och har under senaren år börjat arrendera ut mindre markområden och givit stöd för utveckling av nya odlare av framför allt grönsaker. Ett exempel är den testbädd för odling som skapats i Gunnilse/Angered. En av dessa testbäddsodlare har för året arrenderat ett betydligt större område för att odla gurka, aubergine, lök på ett annat område.

I ett led att göra det lokalproducerade mer lättillgängligt har BGU startat [REKO-ring Bergum-Gunnilse](#) och använder [mobilappen Local Food Nodes](#) så att producenter och matleverantörer enkelt kan komma i kontakt med varandra och handla. En lösning som på betydande sätt reducerar matsvinnet och bygger en stark relation mellan konsument och leverantör. Första leverans sker den 22/8.

Nedan några bilder från testbäddarna i Gunnilse/Angered som arrenderas ut av Fastighetskontoret med bland andra [Lenas Trädgård](#) och begynnande humleodling för ölhumle startad av [Egyptens Oas](#)

Nedan lite bilder från grönsaks- och bärödlingar hos arrendatorer av kommunens mark såsom, [Bergums Biologiska Bärödling](#), [Lilla Jordbruket i Bergum](#), [Bergums Andelsjordbruk](#), [Jord Odlaren Hanna Olovsson](#), [Earth Culture Farm](#), Ahmed Zoabe m.fl.

Utöver odlingar som utökas så utvecklas även djurhållningen både för köttproduktion, ägg, mjölk, honung som bidrar till ökad mångfald. Arbete har inletts för att komma igång med skogsbete för att hålla våra naturområden öppna så att de inte växer igen. Med djur som naturvårdare i högre utsträckning skulle området ytterligare kunna öka sin attraktivitet och erbjuda många unika naturupplevelser för stressade stadsbor.

Efterfrågan på ägg är stor och det finns möjligheter för flera att komma igång med småskalig ekologisk produktion. I enkäten efterfrågas också möjligheten att kunna köpa lokalt producerad kyckling. Här finns därför ytterligare en möjlighet för en helt ny verksamhet.

Förhoppningsvis kommer Häljered's gård också igång med mejeriverksamhet inom kort så att vi kan få lokalt producerad mjölk från den högautomatiserade mjölkgården.

Intresset för biodling ökar vilket är extra bra med tanke på den kraftiga globala minskningen av bi. Bi som med sitt arbete att pollinera är så viktiga för i stort sett all matproduktion.

Lokalt slakteri

BGU's djurhållargrupp har börjat undersöka möjligheterna för att starta ett lokalt slakteri med beredning och charkuteri för att slippa långa transporter och kunna förädla kött råvaror till färdiga konsumentprodukter.

BGU arbetar för ökad samverkan mellan alla matproducerande initiativ och verksamheter och har som första steg startat en REKO-ring/Local Food Node.

BGU's Centrumgrupp har för Bergum's Centrum planerat in en livsmedelsbutik som skall kunna bli noden där alla lokalt producerade livsmedel säljs och distribueras.

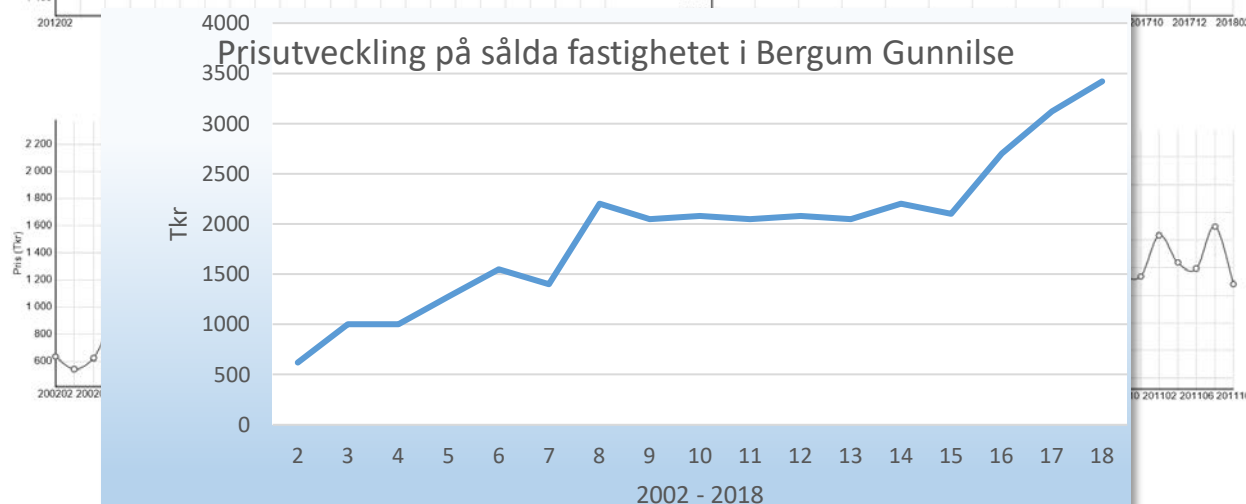
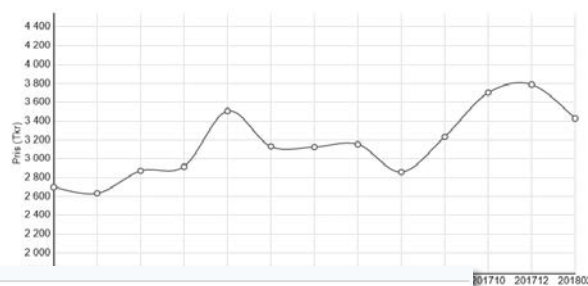
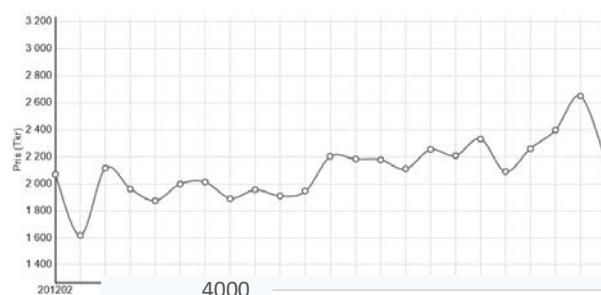
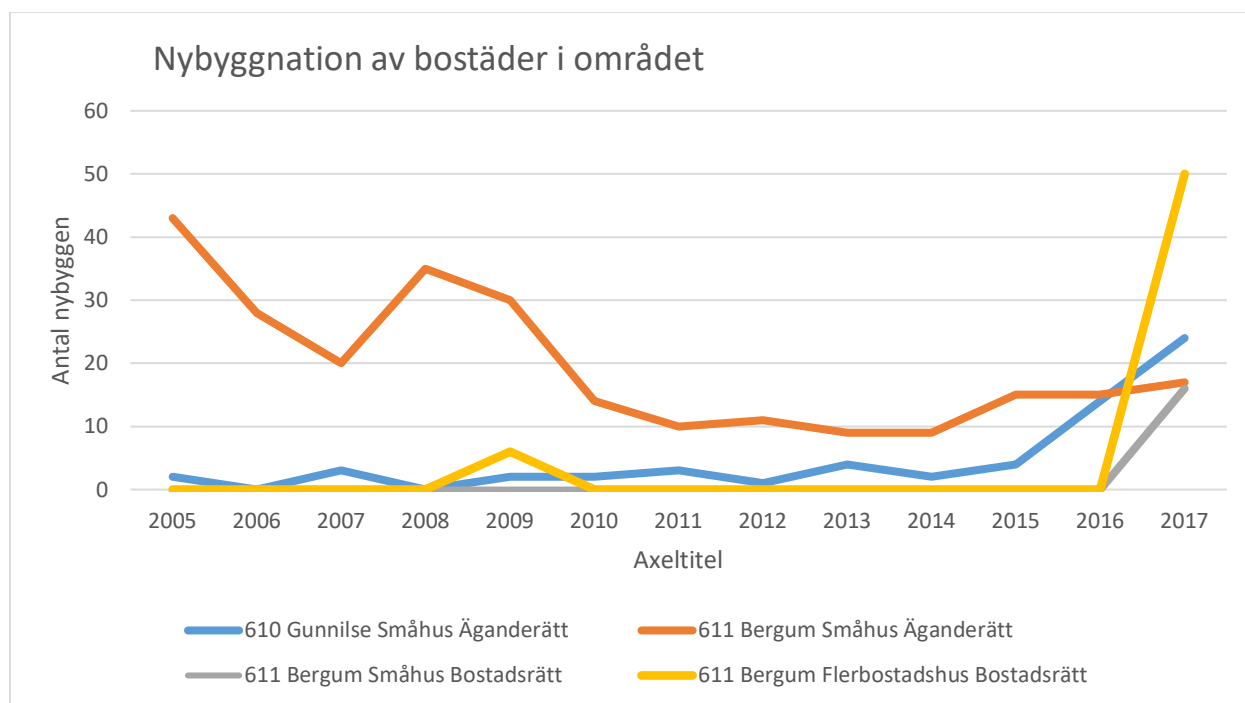
Ökad byggnation med lantlig miljö

Förutsättningar för utveckling av en starkare lokal ekonomi är bra och attraktiva boendemiljöer för barnfamiljer, medelålders- och äldre personer.

Bra boendemiljö + Bra Skola + Bra Mat + Bra aktiviteter + Bra Hälsa + Bra Mötesplatser = Starkt och uthålligt samhälle.

Nybyggnationen i BGU-området har gått i cykler för att de senaste åren ha ökat markant. Området erbjuder många möjligheter till nybyggnation mer nära koppling till naturen so ännu inte utnyttjats.

Verkligt gröna boenden!

Sammanfattning över vad som behöver göras för att skapa unika och attraktiva boendemiljöer

Markägare: Göteborgs kommun

Resurs status: Passiv

Utvecklingspotential: 5 (1 låg, 5 mycket hög)

Motiv: Bergum Gunnilse skall sticka ut med nya hållbara lösningar med nära koppling till jordbruks- och skogsmark samt med placeringar utmed Vättlefjälls fot och uppe på de berg som inramar dalgången. Byggnation med närhet och utsikt över sjöarna skulle också medföra att området får de kopplingar till hållbarhet som ett framtida Göteborg eftersträvar och finns beskrivit de styrande dokumenten. Ett "utsiktstorn" typ det som Kortedala och City tillförs kan också vara ett tillskott för att få en bild av odlingslandskapets skiftningar och produktion och intressanta skeden.

Dessutom kan Göteborgs Kommun sälja befintliga fastigheter med bra lägen som kan utveckla området och ge en närhet till odlingslandskapet med alla dess fördelar såsom leverans av livsmedelsproduktion till närområdet.

Liknande projekt pågår i Torslanda och Björred (Björnsared) m.fl. (Dianr. 1405/18)

Studenter på Göteborgs Universitet, Chalmers m.fl. har ett skriande behov av boende som inte verkar ha en långsiktig utvecklingsplan. Inom BGU-området finns mycket fina möjligheter som också skulle stärka områdets attraktionskraft.

Studenters närvaro skapar möjligheter att ta del av kunskaps betydelse för att kunna få valmöjligheter och försörja sig och delta i samhällets uppbyggnad. Ungdomar som går i grundskolan behöver ha förebilder som kan berätta om vad som krävs och hur spännande det är på gymnasiet/högskolor/yrkesutbildningar/universitet etc. Utbildningskulturen behöver växa i Lärjeåns dalgång.

Hinder: Inga hinder men kräver beslut om att påbörja arbetet.

Mervärden socialt: Bra och attraktivt boende skapar grunden för en positiv utveckling. Alla skall vara stolta över sin boendemiljö och attraktivitet och starka attribut skall skapa dessa delar. Framgång föds genom detta och " ytterligare framgång " är de arbetstillfällen som skapas under alla skeden. Bygga, verka, underhålla samt fastighetsskötsel. Skapar utveckling av fastigheter och odlingsbar mark på ett mer effektivt sätt.

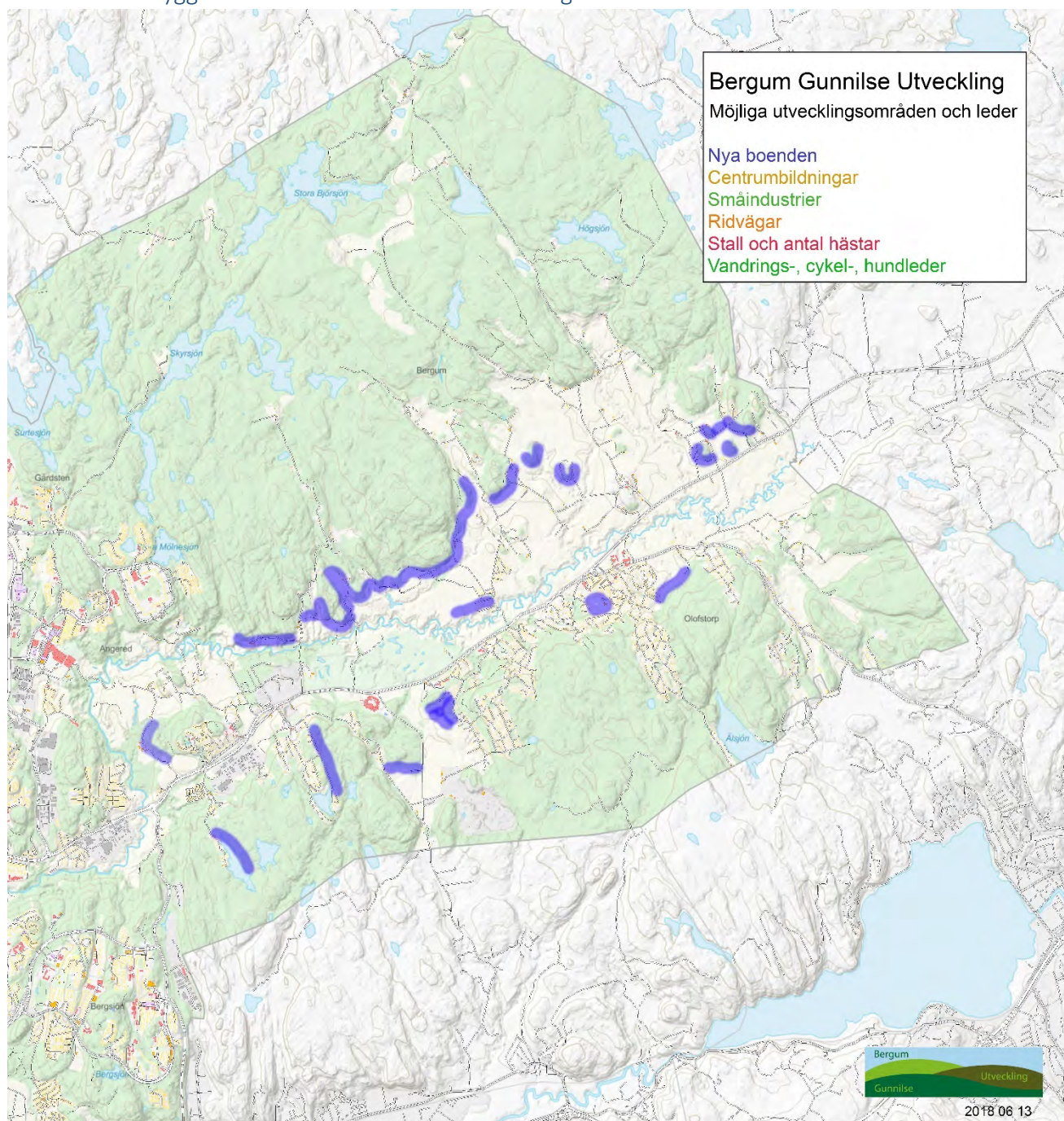
Mervärde miljö: Den blå och gröna miljön utvecklas i en hållbar utveckling om privatägande tar hand om den. Större engagemang skapas och intresset ökar för bygdens utveckling då familjens egna utveckling går hand i hand med bygdens utveckling.

Mervärde ekonomi: Vidareutvecklingen av området inom de områden som våra fokusområden anger kommer att ge en totalekonomisk utveckling som medför att staden utvecklas i en inriktning som överensstämmer med dokument inom staden så som " Göteborgs Stads program för biologisk mångfald " samt " Värdeskapande stadsutveckling " det finns även ett flertal andra intäktsgivande åtgärder måste prioriteras för att balansera de stigande kostnaderna inom staden. Se Göteborgs Stads årsredovisning för år 2017. Rapportens sammanfattande analys visar på ett gap mellan intäkter som ökar med 1 % / år och detta fram till prognosens slutår 2035. Detta medför att Gbg kn måste satsa på intäktsgivande åtgärder såsom byggrätter och företagsutveckling som ger arbetstillfällen.

Förutsättningar: Samarbete med Gbg kommuns nämnder och tjänstemän samt invånarna i Bergum/Gunnilse.

- Klimatpåverkan: Beslut med hållbarhet som ingående parametrar kommer att ge en klimatpåverkan med en positiv inriktning. Företagsutveckling och områdets utveckling kommer att utvecklas i framkant av klimatmodellen. Detta kräver också att också att Kommunen och dess invånare värdesätter livsmedel som inte transporteras långa sträckor samt att den närliggande marken är dess långsiktiga skafferier. Småföretagandet såsom hantverksföretagen och tjänsteföretagen ger också de fördelar som mindre transporter skapar men kräver nya infrastrukturella lösningarna inom IT och kollektivtrafik och ett genomtänkt detaljplanearbete där rätt mark utnyttjas på rätt sätt. Jämför vissa delar av Gunnilse Ås uppbyggnad.
- Ekolog. Fotavtryck: Storleken på fotavtrycket kommer att minska genom en genomtänkt modell. Den största delen i fotavtrycket ligger i komplexiteten i Ekosystemets uppbyggnad och funktion. Genom att bo i ett område med möjlighet att se och delta i helheten ger en möjlighet till holistiskt tänkande och därmed kommer de flesta beslut som familjer och företag tar att bli rätt.
- Även forskare och politiker har tänkt fel och de flesta har ändrat sina uppfattningar genom åren på grund av ny "riktig kunskap ". Detta är en svår fråga att ge ett enkelt svar på men inriktningen blir att det ekologiska fotavtrycket blir mindre och ju mindre fotavtryck desto bättre för framtida livsmiljön. Ju mindre avtryck desto lättare är det för kommande generationer att gå rätt då man ser vägen med våra spår tydligare.

Områden för byggnation av unika boenden i samklang med naturen

BGU-området finns inte med i några planer för utbyggnad och utveckling inom överskådlig tid. Vi vill förändra denna framtidsbild eftersom området idag inte utvecklas på ett hållbart sätt. Idag sker en förtätning och nybyggnation utan att infrastruktur och service inkluderas.

I rapporten [Mellanstadens utbyggnadspotential](#) så finns BGU-området inte ens med på kartan trots att området har en befolkning på drygt 6 200 personer, vilket skulle placera området som nummer 262 i rankingen bland Sveriges kommuner.

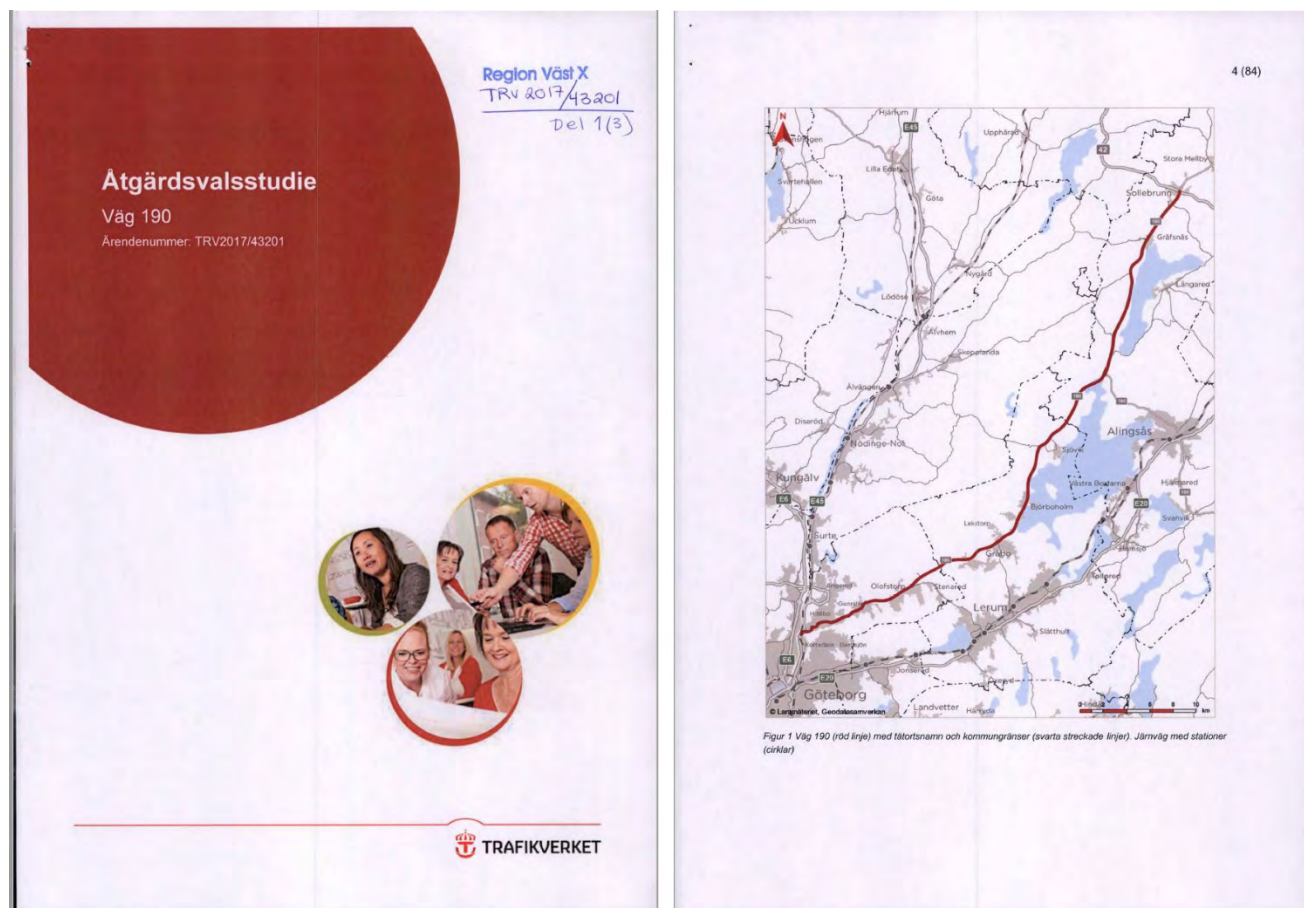
Väg 190 genom området är både pulsådern för trafik och enda förutsättningen för transporter inom området och ett stort riskmoment samt genomfartsled både för personbilar och lastbilar. Enligt de mätningar som Trafikverket gjort så minskar biltrafiken, fler åker buss sedan utbyggnaden 2012 även om det inte tydligt syns i Västtrafiks mätningar, vilket kan orsakas av att man köper biljett med mobilen och liknande. Se sida 11-13.

Att öka säkerheten på denna viktiga väg är väsentligt.

Utbyggnad av Väg 190 till fyrfilsväg mellan Gunnilse och Olofstorp

Trafikverket har på uppdrag av VGR gjort en Åtgärdsvalsstudie för hur Väg 190 skall utvecklas.

Notera att detta bara är en studie som skall ligga till grund för eventuellt beslut i VGR's regionfullmäktige.

[Hela studien finns att ladda ner här](#)

Trafikverket har hittills inte haft BGU som samtalspart och remissinstans varför vi nu försöker informera dem om de planer vi skissar på i denna Lokalekonomiska analys och handlingsplan och fokusområden för utveckling.

Vi räknar fortsättningsvis bli en samtalspart som kan föra fram BGU-områdets önskemål och krav.

Nya utfarter från Olofstorp – ingen genomfart

Skissen för Bergums Centrum, sida 53, indikerar ett tydligt önskemål om att stänga av Olofstorps centrum för all genomfartstrafik förutom bussar.

Därför föreslås en översyn av de planer för ny utfart öster om Bergumsskolan som fanns i samband med planeringen av högstadiedelen.

Behovet av fortsatt utbyggnad till fyrfilig väg eller åtminstone ett antal rondeller vid Bingared och Björsared är stort.

För att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter och skolbarn behöver hastigheten begränsas även från Bingared till och med Björsared.

Likaså behövs ett ljusreglerat övergångsställe vid Bingareds hållplats, det bor ca 800 personer i Knipared som har sin närmaste busshållplats vid Bingared samt att det finns två stora förskolor och snart två gruppbonden i området.

Det ljusreglerade övergångsstället vid ICA butiken i Gunnilse behöver återinstalleras.

Cykelbana mellan Gunnilse och Björsared

Trafikverket håller på med planering och hoppas ha GC väg klar 2020.

Bakgrund, ändamål och syfte med projektet

Det saknas i dagsläget separat gång och cykelväg (GC-väg) utmed väg 190 sträckan Skiljebacken – Björredsvägen, vilket skapar problem för oskyddade trafikanter.

En ny GC-väg på sträckan finns med i Västra Götalandsregionens prioriteringslista för GC-vägar längs statliga och regionala vägar för att förbättra framkomligheten och säkerheten för de oskyddade trafikanterna.

Trafikverket planerar därför att bygga en GC-väg längs med södra sidan av väg 190, då bostadsbebyggelse finns på denna sida. Sträckan som avses är cirka 1 200 meter lång. Syftet med den nya GC-vägen är att öka trafiksäkerheten och tillgängligheten för oskyddade trafikanter samt att knyta ihop samhällets GC-vägnät.

Läs mer i [Planeringsbeskrivningen](#).

Vid ett samrådsmöte 18 06 07 påpekades och presenterades [\(se presentation\)](#) brister i utförandet av utbyggnaden av cykel och gångväg mellan Gunnilse och Skiljebacken.

Många föräldrar tillåter inte sina barn att gå eller cykla på denna GC-väg på grund av trafiksäkerhetsrisker. vägen och GC-vägen saknar säkra barriärer.

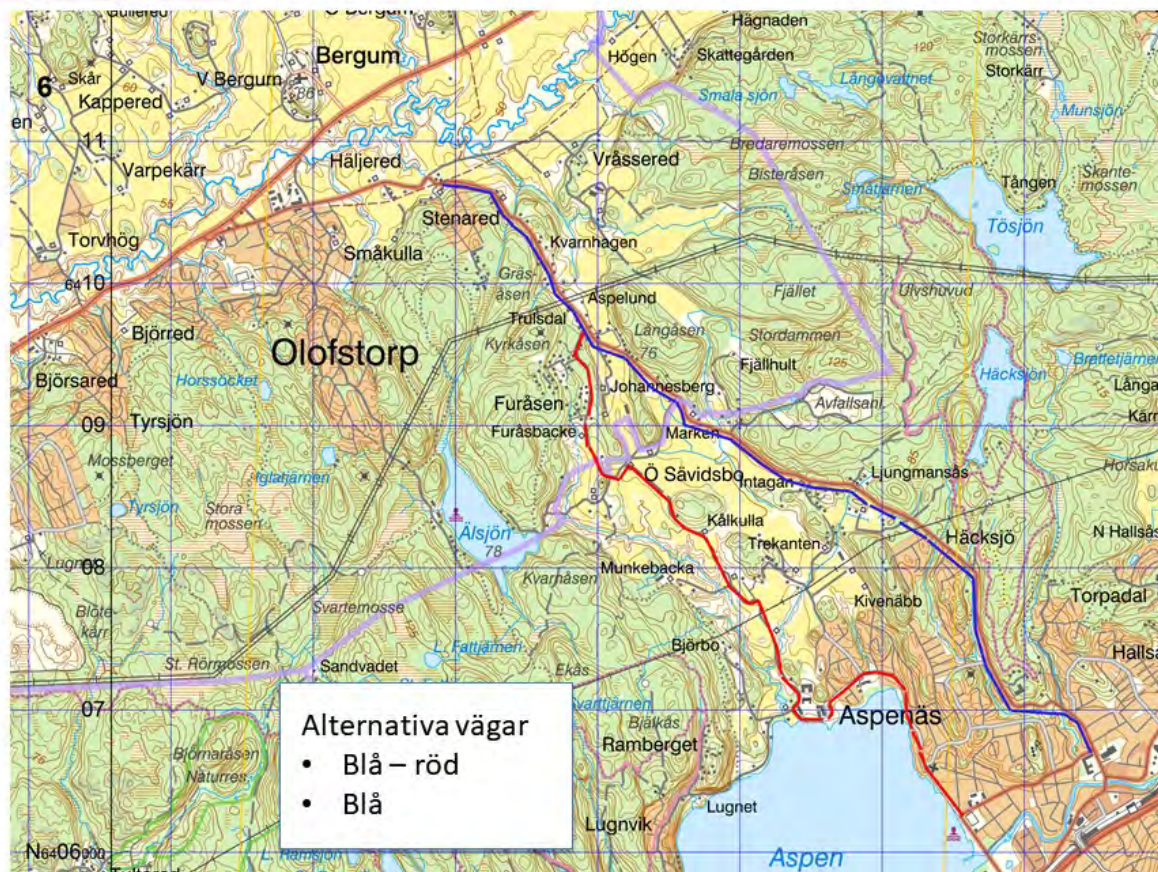
Dessutom är det dike som skiljer den tät trafikerade väg 190 utformat så att bilar som råkar komma ut i vägkanten kör ner och studsar upp på vägen och har i något fall även gjort att bilen voltat.

Trafiksäkerheten bör omgående ses över innan fler allvarliga olyckor inträffar!

Trafikverket bör även stämma av med räddningstjänsten som fått rycka ut flera gånger vid olyckor på den i övrigt raka vägsträckan.

Gång och Cykelväg mellan Olofstorp och Lerum

Det vore en mycket bra satsning att möjliggöra säker gång-, vandrings- och cykelväg mellan Olofstorp och Lerum.

Lerums kommun har redan beslutat och inlett samarbete med Trafikverket för att bygga ut gång och cykelbana mellan "Riddarsten" och Grankullevägen.

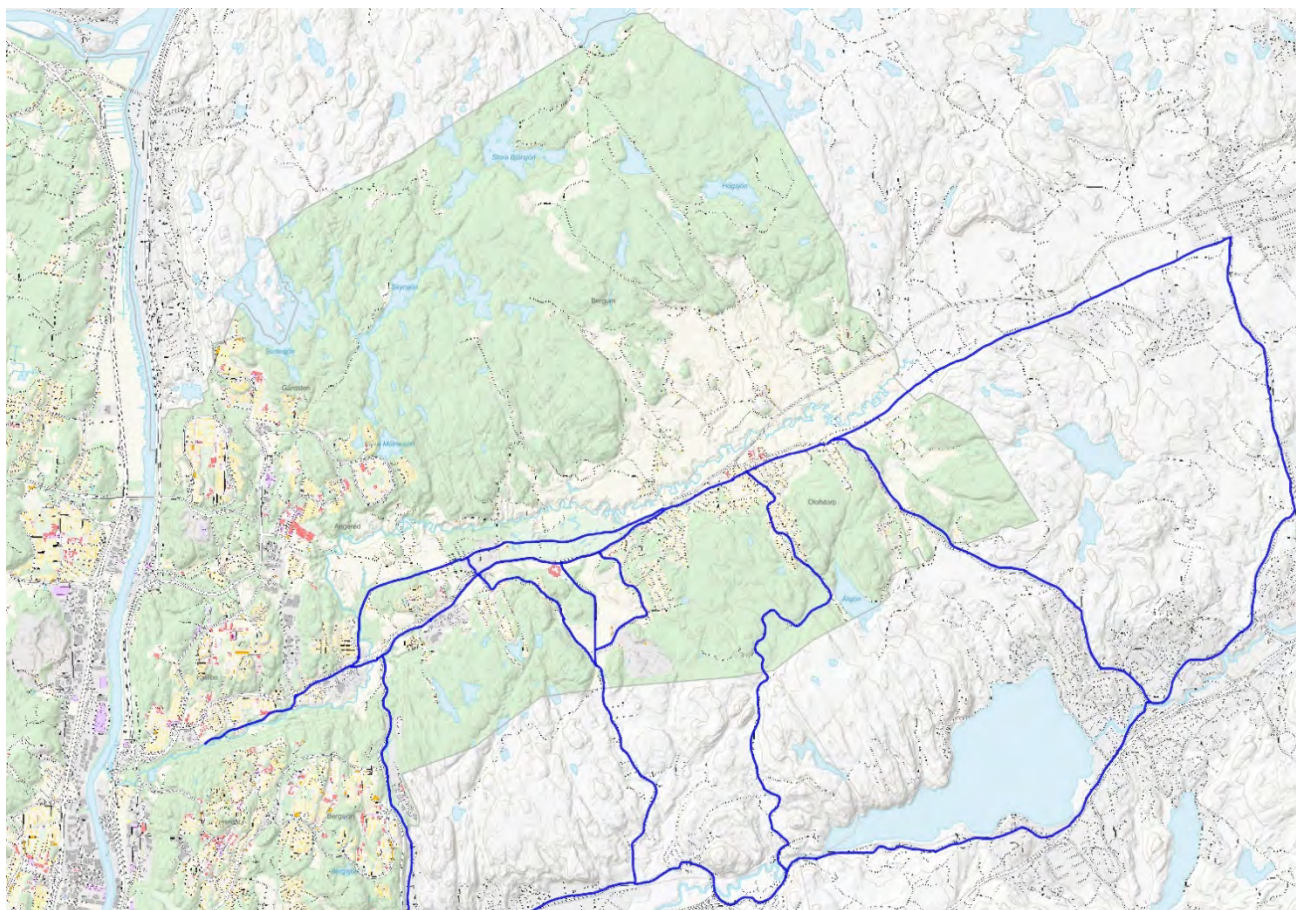
Trafikverkets [planläggningsdokument](#)

Sedan återstår vägsträckan till kommungränsen och vidare till Stenared i Göteborgs Kommun.

Behovet är stort för denna gång och cykelväg eftersom väg 1937 är direkt trafikfarlig att gå eller cykla utefter.

Möte initierat av BGU hölls mellan Kommunledningen i Lerum och Utvecklingsansvariga på SDF Angered 17 09 19 [se presentationen här](#). Tyvärr har vi inte hört något från Göteborgs Kommun efter detta initiativ.

Med en säker cykelväg mellan Olofstorp och Lerum skulle man kunna gå eller cykla en slinga runt Olofstorp – Lerum – Stenkullen – Gråbo och tillbaka till Olofstorp.

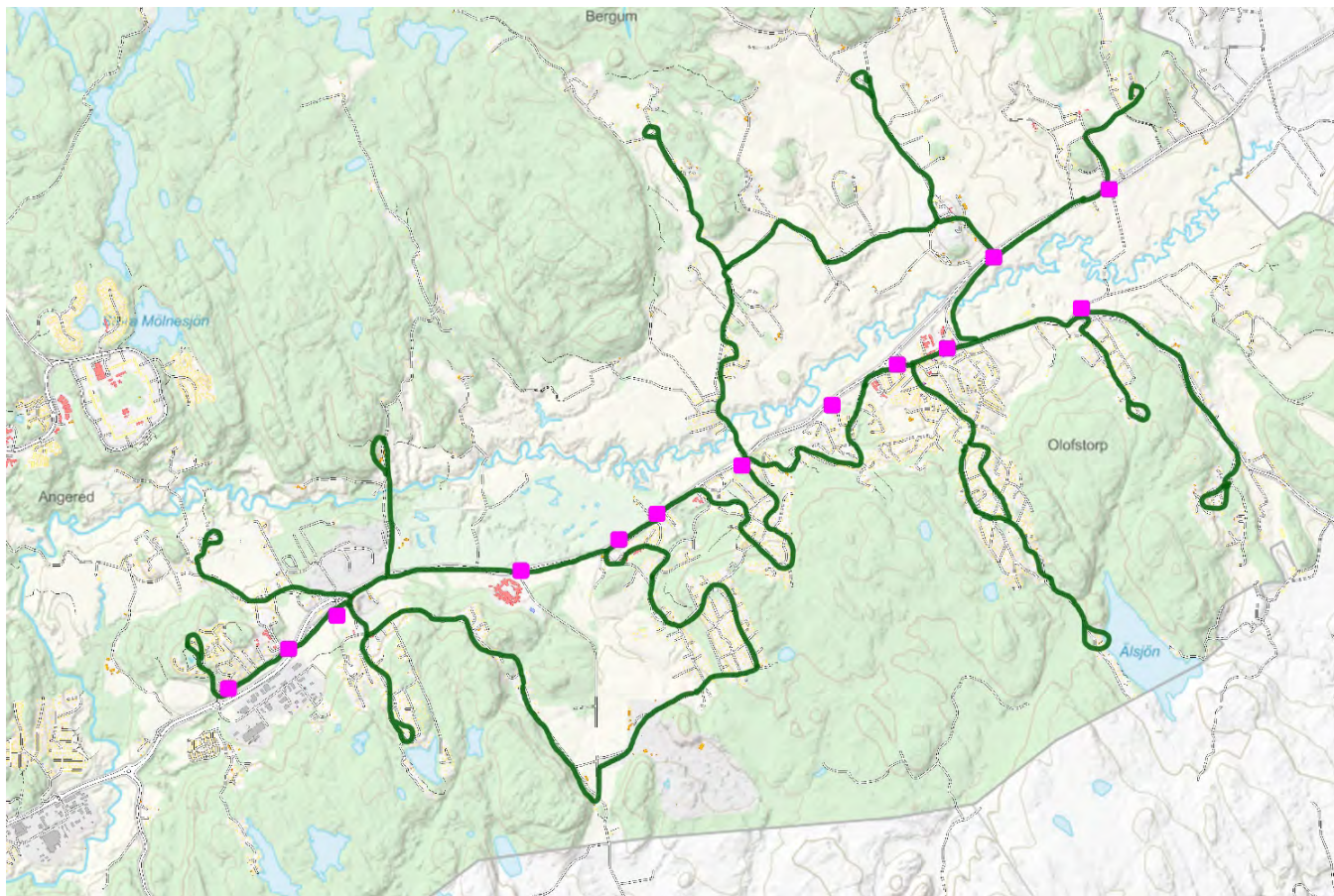
Med en utbyggd cykelbana mellan Lerum och Jonsered skulle man kunna åstadkomma ytterligare en slinga mellan Olofstorp – Lerum – Jonsered – Lexby – Rågården/Gunnilse – Knipared – Björsared till Olofstorp eller ytterligare längre slinga via Gråbo – Stenkullen – Lerum – Jonsered – Lexby – Partille – Bergsjön – Gunnilse – Olofstorp.

Dessa lösningar med nät av cykelvägar skulle ge utmärkta möjligheter och stöd för utvecklingen av det som nu görs för naturturism och destinationsutveckling.

Därtill kommer vinsterna av minskat bilåkande inom och till och från området som skulle bli om man kan cykla säkert. Bra både för hälsa och klimat!

Lokalbusslinga – El-driven lokalbuss som kopplar stora delar av området

En lokalbuss slinga som ger möjlighet till klimatsmarta lokala transporter inom området och vidare koppling till fjärrtrafik.

Exempel på målgrupper:

- Arbetspendlare till och från busshållplatser (Blå express till Göteborg eller Gråbo)
- Skolbarn till och från skolan
- Äldre till och från lokal service, aktiviteter och kulturarrangemang i Gunnilse och Olofstorp
- Lokalt arbetande till och från co-working arbetsplatser, mötesplatser och lokala företag

Denna lösning skulle på ett betydande sätt kunna minska bilåkandet i området och utgöra ett gott exempel för ett fossilfritt samhälle.

Bergum - Gunnilses lokalbusslinga skulle kunna bli en bra test- och utvecklingsplats för den miljardinvestering som RISE, Chalmers med flera gör på [Seel, Swedish electric transport laboratory](#).

En verklig utmaning för självkörande bussar i lantlig miljö, året runt!

Klimatpåverkan

Hur kan vi agera för att minska klimatpåverkan? Miljöförvaltningen i Göteborg har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att utreda vad som krävs för att Göteborg skall bli fossilfritt inom ramen för FN's klimatmål om max 1,5° temperaturhöjning. Denna utredning skickades ut på remiss i mitten av maj och är ganska omfattande men måste ligga till grund för de satsningar som skall göras inom BGU-området.

Hur kan BGU-området bidra till Fossilfritt Göteborg?

[Läs remissutgåvan här.](#)

Prioriteringar för handlingsplan

Vi har med denna faktainhämtning och analys samlat och kort beskrivit ett område med unika möjligheter och MYCKET STOR potential för utveckling av starka hälsosamma lokalsamhällen med klara mål att öka självförsörjningsgraden och minska klimatpåverkan.

Vi bjuder nu in politiska beslutsfattare att komma bort från begreppet:

”Vi investerar i staden och ger stöd till landsbygden”

Ta NU ett beslut för en klimatsmart framtid och **INVESTERA I LANDSBYGDEN!**

En medveten satsning på Göteborg Kommuns landsbygd med klimatsmarta långsiktigt hållbara lösningar kommer att påverka bilden av Göteborgs som ett innovativt centrum!

2018 07 05

© Föreningen Bergum-Gunnilse Utveckling

www.bergum-gunnilse.se

utveckling@bergum-gunnilse.se

424 70 Olofstorp